

**UCHWAŁA NR XXVI/161/21
RADY MIEJSKIEJ W MIEJSKIEJ GÓRCIE**

z dnia 12 maja 2021 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 – 2025

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) art. 16b oraz art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Miejska w Miejskiej Górcie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 – 2025, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miejskiej Górki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Zdzisław Goliński

Załącznik do uchwały Nr XXVI/161/21
Rady Miejskiej w Miejskiej Górcie
z dnia 12 maja 2021 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021-2025

Nowe Horyzonty

Spis treści

Wstęp	4
RODZIAŁ I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	5
1.1. Podstawa prawna Strategii	5
1.1.1. Dokumenty europejskie	5
1.1.2. Dokumenty krajowe	6
1.1.3. Dokumenty regionalne i lokalne	6
RODZIAŁ II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	7
2.1. Charakterystyka Gminy.....	7
2.1.1. Położenie.....	7
2.1.2. Ludność.....	7
2.1.3. Oświata	9
2.1.4. Kultura i sport	11
2.1.5 Pomoc społeczna.....	13
2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe	14
2.2. Kwestie społeczne	14
2.2.1. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	14
2.2.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez OPS	15
2.2.3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Miejska Górka. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	19
2.2.4. Ubóstwo.....	19
2.2.5. Niepełnosprawność	20
2.2.6. Długotrwała lub ciężka choroba	20

Nowe Horyzonty

2.2.7. Bezrobocie	21
2.2.8. Uzależnienia.....	21
2.2.9. Bezradność opiekuńczo - wychowawcza	23
2.2.10. Przemoc w rodzinie.....	23
2.2.11. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne.....	25
2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Miejska Górka.....	27
2.3.1 Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Miejska Górka	28
2.3.2. Problem uzależnień na terenie Gminy Miejska Górka.....	29
2.3.3. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie Miejska Górka.....	44
2.3.4. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Miejska Górka	93
2.4. Podsumowanie części diagnostycznej.....	102
2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych.....	102
2.4.2. Analiza SWOT	104
RODZIAŁ III. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKA GÓRKA NA LATA 2021 - 2025	108
3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią	108
3.2. Realizacja strategii	110
3.2.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	110
3.2.2. Monitoring i ewaluacja	122
3.2.3. Źródła finansowania.....	123

Nowe Horyzonty

Wstęp

Głównym celem polityki społecznej jest "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Na podstawie powyższej definicji możemy uznać, iż polityka społeczna państwa skupia się na utrzymywaniu rozwoju społecznego, gospodarczego oraz kulturalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera plany w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym. Strategia zawiera najistotniejsze działania skierowane wobec zdiagnozowanych problemów społecznych, które można zaobserwować na terenie gminy. Dokument skupia się także na najważniejszych kierunkach, które pozwalają na realizację tych działań.

Strategia stanowi podstawowy dokument planowania w zakresie polityki społecznej. Na jej podstawie możliwe jest opracowanie szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań każdego samorządu gminnego i powiatowego należy m.in. opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej i innych programów dedykowanych różnym grupom odbiorców, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Zadanie to w przepisach art. 17 i art. 19 ustawy zostało umieszczone jako pierwsze z całej gamy zadań własnych samorządów.

Artykuł 17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 zm.) nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych (ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka).

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Nowe Horyzonty

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana na lata 2021-2025.

RODZIAŁ I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Podstawa prawna Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 - 2025 jest kompatybilna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano opis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

1.1.1. Dokumenty europejskie

Strategia Europa 2020 jest podstawowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. To długookresowy program na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, w którym podkreśla się znaczenie współdziałania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform. Stanowi także odpowiedzi na wyzwania związane z globalizacją, coraz bardziej starzejącymi społeczeństwami i koniecznością racjonalnego wykorzystywania zasobów. W Strategii Europa 2020 wyodrębniono trzy priorytety:

- 1) wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,

Nowe Horyzonty

- 2) wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- 3) wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

1.1.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 - 2025 uwzględnia także zapisy następujących dokumentów krajowych:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.1.3. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 - 2025 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, takich jak:

- Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030,
- Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2020 - 2024,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Miejska Górka na rok 2021,
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023,
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Miejska Górka na rok 2021,
- Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Miejska Górka na rok 2021.

Nowe Horyzonty

RODZIAŁ II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1. Położenie

Gmina Miejska Górką to gmina miejsko-wiejska. Położona jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie rawickim.

Mapa Gminy Miejska Górką

Gmina zajmuje powierzchnię 103,6 km², należy do niej 17 wsi sołeckich. Położenie gminy w układzie gospodarczym kraju jest korzystne, co podkreślają dwie drogi: droga krajowa nr 36 oraz droga wojewódzka Rawicz-Poznań.

2.1.2. Ludność

Gmina Miejska Górką liczy 9 249 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 0,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców

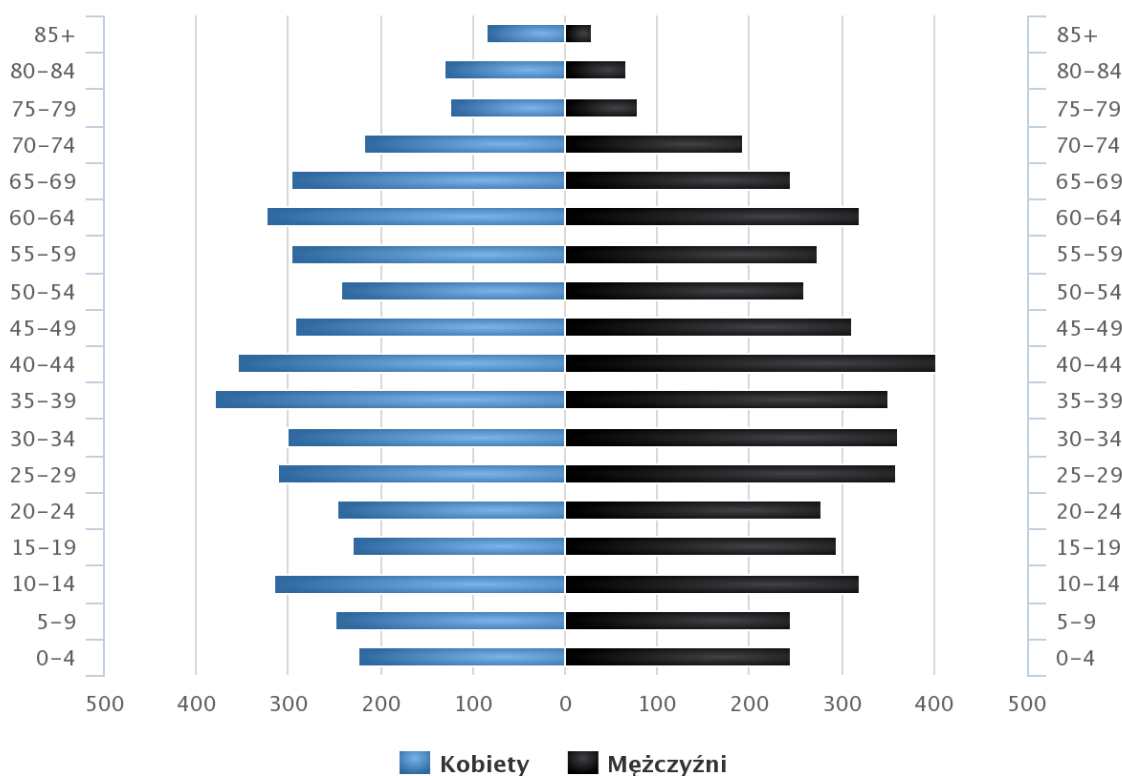

Nowe Horyzonty

województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Miejska Górka, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

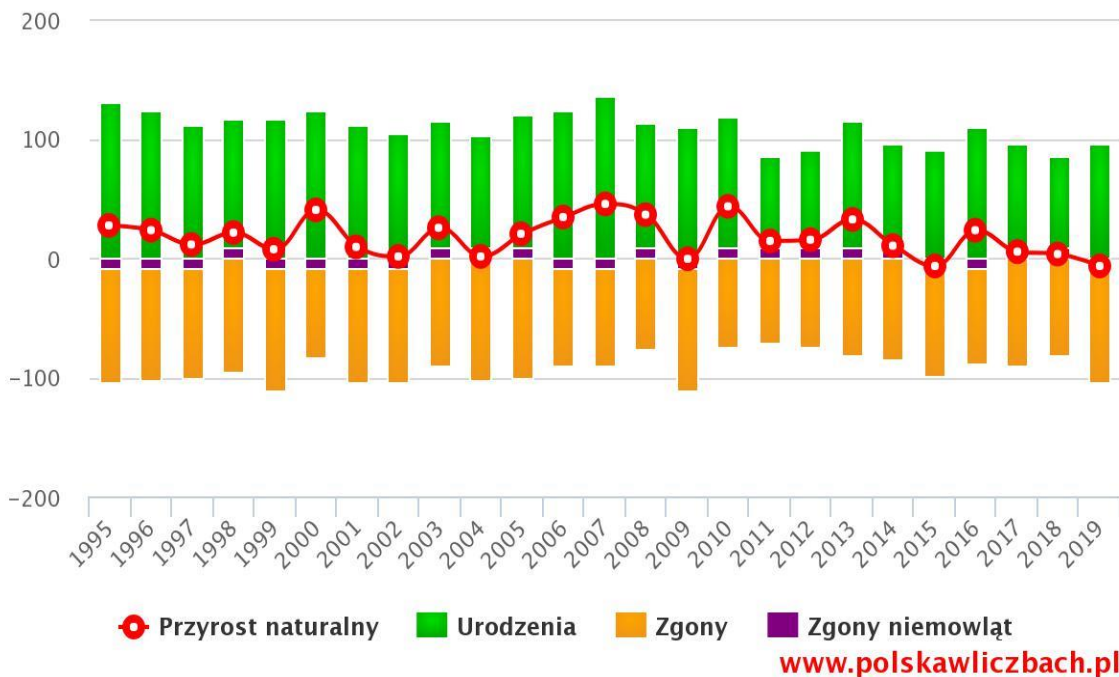
Gmina Miejska Górka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -7. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,75 na 1000 mieszkańców gminy Miejska Górka. W 2019 roku urodziło się 95 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek i 50,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 422 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,98 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Nowe Horyzonty

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Miejska Górk

(Źródło: GUS)

2.1.3. Oświata

Przedszkola, szkoły oraz uczniowie w Gminie Miejska Górk. (Stan na rok szkolny 2020/2021):

Liczba przedszkoli	4

W tym:

- Przedszkole w Miejskiej Górcie (samodzielny podmiot prowadzony przez gminę),
- Przedszkole w Konarach wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Konarach (podmiot prowadzony przez gminę),
- Przedszkole w Dłoni wchodzące w skład Zespołu Szkół w Dłoni (podmiot prowadzony przez gminę),
- Niepubliczne przedszkole "TUPTUP" (podmiot prowadzony przez osobę fizyczną)

Nowe Horyzonty

Liczba szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi

3

W tym:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Miejskiej Górcie wchodząca w skład Zespołu Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie (oddziały przedszkolne, podmiot prowadzony przez gminę),
- Szkoła Podstawowa w Sobiałkowie (oddział przedszkolny, podmiot prowadzony przez gminę),
- Szkoła Podstawowa w Nieparcie, Niepart 45, 63-840 Krobia (oddziały przedszkolne - dodatkowe uzupełnienie sieci oddziałów przedszkolnych). Podmiot prowadzony przez Edukacyjny Związek Międzygminny Gostkowo-Niepart, gdzie członkiem związku jest Gmina Miejska Górcza. W oddziałach przedszkolnych pobierają wychowanie przedszkolne dzieci z miejscowości Gostkowo, Zmysłowo, Roszkówko i Rozstępniewo).

Liczba szkół podstawowych

5

W tym:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Miejskiej Górcie wchodząca w skład Zespołu Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie (podmiot prowadzony przez gminę),
- Szkoła Podstawowa w Sobiałkowie (podmiot prowadzony przez gminę),
- Szkoła Podstawowa w Konarach wchodząca w skład Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Konarach (podmiot prowadzony przez gminę)
- Szkoła Podstawowa w Dłoni wchodząca w skład Zespołu Szkół w Dłoni (podmiot prowadzony przez gminę)
- Szkoła Podstawowa w Nieparcie, Niepart 45, 63-840 Krobia (dodatkowe uzupełnienie sieci szkół podstawowych). Podmiot prowadzony przez Edukacyjny Związek Międzygminny Gostkowo-Niepart, gdzie członkiem związku jest Gmina Miejska Górcza. W szkole pobierają naukę uczniowie z miejscowości Gostkowo, Zmysłowo, Roszkówko, Rozstępniewo)

Liczba szkół ponadpodstawowych (w których przejściowo w związku z reformą ustroju szkolnego funkcjonują klasy na podbudowie gimnazjum

3

W tym:

- Liceum Ogólnokształcące w Miejskiej Górcie wchodzące w skład Zespołu Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie (podmiot prowadzony przez gminę)
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miejskiej Górcie wchodzące w skład Zespołu Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie (podmiot prowadzony przez gminę)
- Branżowa Szkoła I Stopnia w Miejskiej Górcie wchodząca w skład Zespołu Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Miejskiej Górcie (podmiot prowadzony przez gminę)

Nowe Horyzonty

przez gminę).

Liczba przedszkolaków (przedszkola + oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych + oddział przedszkolny w Nieparcie dzieci z miejscowości Gostkowo, Zmysłowo, Roszkówko, Rozstępniewo)	358
Liczba uczniów szkół podstawowych (klasy 1-8 + uczniowie szkoły w Nieparcie z miejscowości Gostkowo, Zmysłowo, Roszkówko, Rozstępniewo)	832
Liczba uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Miejskiej Górcie (klasy na podbudowie szkoły podstawowej + klasy na podbudowie gimnazjum)	141
Liczba uczniów Branżowej Szkoły I Stopnia w Miejskiej Górcie (klasy na podbudowie szkoły podstawowej + klasy na podbudowie gimnazjum)	196
Liczba uczniów Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Miejskiej Górcie	54
Liczba wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych	391

Źródło: <http://www.miejska-gorka.pl>

2.1.4. Kultura i sport

W Gminie Miejska Górką sport i kultura są ze sobą powiązane dzięki samorządowej instytucji kultury. Działalność kulturalna i sportowa prowadzona jest przez Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej.

Celem statutowym OKSiAL jest upowszechnianie i chronienie kultury, jak również pozyskiwanie i przygotowywanie społeczeństwa do współtworzenia jej wartości oraz aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Jedną z form działalności instytucji jest edukacja artystyczna dzieci, młodzieży i dorosłych. OKSiAL podejmuje również działania polegające na upowszechnianiu kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Jest organizatorem imprez, które zwiększają aktywność fizyczną oraz świadomość potrzeby aktywności ruchowej w każdym wieku.

Nowe Horyzonty

Obiekt sportowy	Administrator
Boiska do gry w baseball	TSB „Demony”
Stadion sportowy z trybunami	KS „Sparta”
Boisko wielofunkcyjne w Konarach	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki w Dłoni	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Boisko sportowe w Sobiałkowie	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Boisko wielofunkcyjne, siłownia zewnętrzna przy ZS w Miejskiej Górcie	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Skatepark i kort tenisowy w Miejskiej Górcie	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Hala Widowiskowo – Sportowa w Miejskiej Górcie	OKSiAL w Miejskiej Górcie
Kompleks boisk Orlik	Gmina Miejska Górką

Źródło: Raport o stanie Gminy Miejska Górką za 2019 rok

Ponadto zarządza obiektami sportowymi funkcjonującymi na terenie gminy. Są to: kompleks boisk ORLIK znajdujący się w pobliżu siedziby instytucji oraz boisko wielofunkcyjne położone przy Zespole Szkół. Poza tym w mieście udostępnia 2 korty tenisowe i skatepark. Pod opieką instytucji są także boiska wielofunkcyjne w Konarach i Dłoni. Ośrodek Kultury jest również administratorem ośmiu placów zabaw oraz hali widowiskowo - sportowej w Miejskiej Górcie.

Przy OKSiAL powstały sekcje i koła umożliwiające rozwijanie umiejętności w zakresie muzyki, śpiewu, tańca, plastyki i innych dziedzin. Ośrodek Kultury prowadzi zespoły śpiewacze „Pod Klonem”, „Góreczanki” i „Włościanie”, Koło Śpiewu im. Bolesława Dembińskiego i chór „Halina”. Działają przy nim zespół taneczny "Perfekt" i koło plastyczne „Trzy kolory”. Najmłodszą sekcją jest grupa rekonstrukcyjna „Żarno”, prezentująca działanie starych urządzeń rolniczych i gospodarskich. Poza tym instytucja

Nowe Horyzonty

oferuje naukę gry na gitarze i pianinie. W jej siedzibie odbywają się próby Orkiestry Dętej Miejska Górka.

Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej jest organizatorem wielu przedsięwzięć kulturalnych, artystycznych i sportowo – rekreacyjnych, które cieszą się nieustannym powodzeniem. Wśród nich warto wymienić: „Dni Miejskiej Górki”, Koncert „Jesień z Muzyką, imprezę”, „Na sportowo z Janem Pawłem II, Rowerowy Rajd Niepodległości, a także „Przegląd Małych Form Teatralnych” czy konkursy - piosenki „Śpiewam bo lubię” oraz plastyczne „Na wykonanie Pisanki Wielkanocnej i Szopki Bożonarodzeniowej”.

Duże zainteresowanie wśród mieszkańców, nie tylko naszej gminy, wzbudzają też nowe przedsięwzięcia, do których należą projekty „Koncertowa zima w Miejskiej Górce” oraz inne, związane głównie z kultywowaniem tradycji, obrzędów i zwyczajów.

Od 1992 r. OKSiAL wydawał czasopismo lokalne „Wiadomości Miejskogóreckie”, które zastąpiono kwartalnikiem „Kronika Miejskiej Górki”. Ośrodek Kultury współpracuje z licznymi organizacjami działającymi w miejskogóreckiej gminie. Należą do nich między innymi: Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Miejska Górka, Stowarzyszenie Uniwersytet Drugiego Wieku 45+, Klub Seniora, Stowarzyszenie ŻYJMY Z HUMOREM oraz czternaście kół gospodyń wiejskich.

Źródło: <https://www.osrodekkultury.info/>

2.1.5 Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Miejska Górka działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górce. Zakres działania i udzielane świadczenia:

- Pomoc społeczna
- Świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów
- Świadczenie wychowawcze (Rodzina 500 plus)
- Dobry start (300 dla ucznia)
- Jednorazowe świadczenie (Za życiem)
- Fundusz alimentacyjny

Nowe Horyzonty

- Dodatki mieszkaniowe i dodatek energetyczny
- Stypendia i zasiłki szkolne
- Karta Dużej Rodziny
- Wielkopolska Karta Rodziny

Źródło: <http://www.bip-miejskagorka.opsinfo.pl/>

2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Miejska Górka zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu. Rewir Dzielnicowych w Miejskiej Górcie położony jest w północnej części powiatu rawickiego. Graniczy z gminami; Rawicz, Jutrosin, Pakosław, Pępowo, Krobia, Poniec.

Związek OSP na terenie gminy Miejska Górka zrzesza około 300 członków czynnych oraz ponad 1350 wspierających. W swoich szeregach ma 19 członków honorowych. W gminie działa dziesięć jednostek OSP, w tym dwie w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym. Wszystkie jednostki posiadają drużyny seniorskie. Ponadto funkcjonuje 9 drużyn młodzieżowych, zrzeszających około 130 osób w 16 sekcjach.. Straż Pożarna w gminie ma do dyspozycji 11 średnich i lekkich samochodów pożarniczych. Strażacy ochotnicy z terenu naszej Gminy ciągle doskonalą swoje umiejętności na specjalistycznych kursach, a jednostki są wyposażone w nowy sprzęt służący ratowaniu zdrowia, życia oraz mienia naszych mieszkańców.

2.2. Kwestie społeczne

2.2.1. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna, której zadania określa Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku², jest instytucją polityki społecznej państwa. Jej głównym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężyć trudne sytuacje życiowe, w których nie są w stanie same

² Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, (Dz. U. 2004 Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

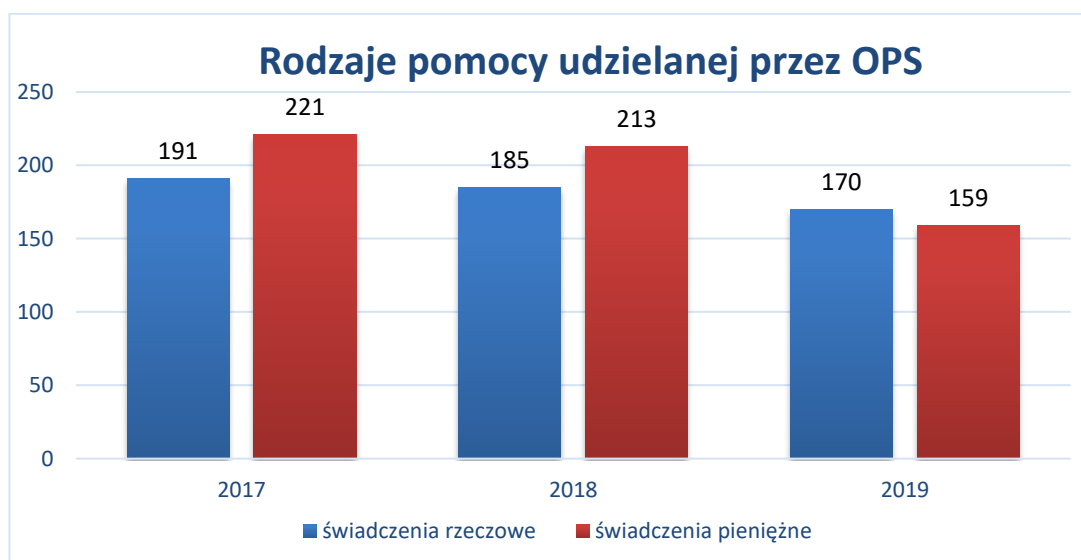
Nowe Horyzonty

sobie poradzić przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

2.2.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez OPS

Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin ogółem	346	191	155
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	4	1	2

Nowe Horyzonty

GKRPA			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	12	12	12
Przeprowadzone rozmowy	85	90	16
Kontrole punktów sprzedaży	9	0	6
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	21	17	32
Wnioski o leczenie odwykowe	19	17	16
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	4	0	0

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży w roku 2017:

- a. Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych i autorskich:
 - III ELEMENTARZ czyli program 7 kroków (klasy VI, spotkanie dla rodziców i nauczycieli) - 7 realizacji
 - SAPER czyli jak rozminować agresję rówieśniczą (klasy IV, VII, II gimnazjum) -28 realizacji oraz spotkanie dla rodziców
 - ZANIM SPRÓBUJESZ klasy I -7 realizacji
 - PRZYJACIELE ZIPPIEGO klasy II - 4 realizacje
 - PROFILAKTYKA FAS klasy LO, Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 5 realizacji
 - warsztaty z asertywności klasy VII, I gimnazjum - 6 realizacji
 - ARCHIPELAG SKARBÓW klasy gimnazjalne (52 uczniów, 19 rodziców, 18 nauczycieli)
 - warsztaty dla uczniów klas I-III - blok 10 tematów

Ilość osób uczestniczących: 1100 uczniów, 296 nauczycieli, 320 rodziców

- b. Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **130**)

Nowe Horyzonty

- c. Realizacja kampanii profilaktyczno - informacyjnej „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj trzeźwy umysł” (ilość osób **750**)

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży w roku 2018:

- a. Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych i autorskich:
- III ELEMENTARZ czyli program 7 kroków (klasy VI, spotkanie dla rodziców i nauczycieli) - 6 realizacji
 - SAPER czyli jak rozminować agresję rówieśniczą (klasy IV, V, VI, VII) -33 realizacje
 - ZANIM SPRÓBUJESZ klasy I -6 realizacji
 - PRZYJACIELE ZIPPIEGO klasy II - 2 realizacje
 - PROFILAKTYKA FAS klasy LO, Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 4 realizacje
 - warsztaty z asertywności klasy VII, klasy gimnazjalne - 5 realizacji
 - warsztaty „Umiejętności rodzicielskie i wychowawcze”
 - warsztaty dla uczniów klas I-III - blok 10 tematów

Ilość osób uczestniczących: 1520 uczniów, 360 nauczycieli, 340 rodziców

- b. Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **150**)
- c. Realizacja kampanii „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przeciw pijanym kierowcom” (ilość osób **850**)

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży w roku 2019:

- a. - Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych i autorskich:
- III ELEMENTARZ czyli program 7 kroków (klasy VI, spotkanie dla rodziców i nauczycieli) - 10 realizacji
 - SAPER czyli jak rozminować agresję rówieśniczą (klasy IV, V, VI, VII) -17 realizacji oraz spotkanie dla rodziców

Nowe Horyzonty

- PRZYJACIELE ZIPPIEGO klasy II - 2 realizacje
- PROFILAKTYKA FAS klasy LO, Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 4 realizacje
- warsztaty z asertywności klasy VII, klasy gimnazjalne - 5 realizacji
- warsztaty „Umiejętności rodzicielskie i wychowawcze”
- DEBATA klasy V, VI, VII, VIII oraz spotkanie dla rodziców i nauczycieli
- warsztaty dla uczniów klas I-III - blok 10 tematów

Ilość osób uczestniczących: 1620 uczniów, 330 nauczycieli, 320 rodziców

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **180**)
- Realizacja kampanii „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Smart znaczy mądrze”, Stop dopalaczom (ilość osób **920**)

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla przeciw przemocy w rodzinie			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy punktu	9	10	11
W tym rodziny z problemem alkoholowym	9	10	11

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, zakres działań i wykształcenie osób zatrudnionych:

- diagnoza problemu,
- motywowanie do podjęcia leczenia,
- informacja o formie pomocy, wsparcia, leczenia (adresy placówek, tel.)
- dyżury 1x w tyg. w godz.17.00-20.00

Dyżury pełnili: pełnomocnik Burmistrza d/s rozwiązywania problemów alkoholowych, (pielęgniarka) członek komisji (żona trzeźwego alkoholika).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Miejska Górką na rok 2021

Nowe Horyzonty

2.2.3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Miejska Górka. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Miejska Górka są: długotrwała choroba, bezrobocie oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

<i>Powody przyznawania pomocy społecznej</i>			
<i>(liczba osób)</i>			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Niepełnosprawność	80	103	10
Bezrobocie	198	161	108
Osoby dotknięte klęską żywiołową	302	4	0
Ubóstwo	58	42	20
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	78	99	67
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	198	94	143
Alkoholizm	11	5	6
Inne	168	40	47

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Miejska Górka na rok 2021

2.2.4. Ubóstwo

Z ubóstwem mamy do czynienia, gdy stan warunków bytowych uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Zarówno skutkiem, jak i przyczyną ubóstwa mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność. Według statystyk (GUS) zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Dane OPS w Miejskiej Górce wskazują, że w okresie 2017 - 2019 obserwowano spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa.

Nowe Horyzonty

Skala problemu ubóstwa w Gminie Miejska Górka ulegała stopniowemu zmniejszeniu, jednak należy wziąć pod uwagę skutki pandemii wirusa SARS-CoV-2 oraz choroby COVID-19, Wpłynęły one znacząco na gospodarkę i rynek pracy w zasięgu globalnym.

2.2.5. Niepełnosprawność

Prawnie osoby niepełnosprawne definiuje Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Według niej osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W 2017 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności było 80 osób, w 2018 roku - 103 osoby, a w 2019 roku - 10 osób.

2.2.6. Długotrwała lub ciężka choroba

W Gminie Miejska Górka jedną z najczęstszych przyczyn, które kwalifikują do świadczeń z pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba. Problem ten dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, bowiem choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jej objawy są jedynie minimalizowane. Natomiast w przypadku ciężkiej choroby mamy do czynienia z zagrożeniem życia człowieka. Przyznawane świadczenia są uzależnione od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy, wydatków ponoszonych w związku z zakupem leków, wydatków związanych z wyjazdami do specjalistów, utrudnieniami podjęcia zatrudnienia.

W 2017 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby było 198 osób, w 2018 roku - 94 osoby, a w 2019 roku - 143 osoby.

Nowe Horyzonty

2.2.7. Bezrobocie

Bezrobocie również często przyczynia się świadczeń z pomocy społecznej. Jest to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem, czyli stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników:

- płacowe - są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną,
- pozapłacowe - ograniczają popyt na pracę (postęp technologiczny, niedorozwój instytucji przeciwdziałających bezrobociu, niedostatek środków finansowych, restrukturyzacja gospodarki) lub zwiększają jej podaż (niski poziom życia, wzrost demograficzny, polityka społeczno-gospodarcza państwa).

Dane OPS w Miejskiej Górcie wskazują, że w latach 2017-2019 obserwuje się spadek liczby osób korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2017 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 198 osobom w gminie. W 2018 roku było to już 161 osób, natomiast w 2019 roku - 108 osób.

2.2.8. Uzależnienia

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), uzależnienie będzie psychicznym i fizycznym stan, który wynika z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami (konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, aby doświadczać jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji).

Zgodnie z WHO zespół uzależnienia od alkoholu, powszechnie zwany alkoholizmem, jest określany jako zespół objawów somatycznych, poznawczych oraz behawioralnych, w których spożywanie napojów alkoholowych ma pierwszeństwo nad innymi zachowaniami.

Zgodnie z powyższą definicją, aby zdiagnozować uzależnienie potrzebne jest wystąpienie w ciągu roku przynajmniej sześciu z poniższych objawów:

Nowe Horyzonty

- silna potrzeba sięgnięcia po alkohol (inaczej głód picia),
- pojawienie się tolerancji alkoholowej, czyli coraz słabszego reagowania na tę samą ilość alkoholu,
- zespół abstynencyjny lub naprzemienne spożywanie trunków alkoholowych oraz środków, które mają podobne działanie,
- sięganie po alkohol pomimo wiedzy o jego szkodliwości,
- ograniczone możliwości kontroli zachowań, które dotyczą spożywania alkoholu,
- zaniechanie innych zainteresowań oraz przyjemności.

Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne, środków odurzających, substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych. Wynikiem tego może powstawać uzależnienie lub już powstało. O narkomanii mówimy zwykle mając do czynienia z wielorakim zażywaniem środka uzależniającego. Istnieje jednak możliwość, że w niektórych przypadkach, zależnych od zażywanego środka oraz uwarunkowań organizmu, może zaistnieć nawet po jednorazowej dawce.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii należy do zadań własnych gminy. W Gminie Miejska Górka działania te realizowane są poprzez Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii (opracowywane corocznie).

W 2017 roku z powodu alkoholizmu udzielono pomocy i wsparcia 11 osobom. W 2018 roku było to 5 osób, natomiast w 2019 roku – 6 osób.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W 2017 roku do leczenia odwykowego zostało zgłoszonych 19 osób, w 2018 roku liczba osób zgłoszonych do leczenia zmalała do 17, a w 2019 roku do 16. Powyższe dane

Nowe Horyzonty

wskazują, że w ciągu ostatnich trzech lat w Gminie Miejska Górka liczba osób kierowanych na leczenie odwykowe bardzo nieznacznie maleje.

2.2.9. Bezradność opiekuńczo - wychowawcza

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna, ma za zadanie zapewnić potomstwu opiekę, wychować i przygotować do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, gdzie uczy się ono nawiązywać kontakty interpersonalne. Środowisko rodzinne to: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Jednak nie zawsze rodzina prawidłowo wykonuje powyższe zadania i może pojawić się bezradność w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego (problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp.). Nie należy tego mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, ponieważ w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mamy do czynienia, gdy rodziny mają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, ale nie dysponują tymi środkami w odpowiedni sposób.

W 2017 roku bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Miejska Górka było powodem przyznania pomocy społecznej 78 osobom, w 2018 roku - 99, a w 2019 roku już tylko - 67.

2.2.10. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jedno z podstawowych zagrożeń społecznych (zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków). Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Nowe Horyzonty

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, iż instytucja rodziny objęta jest wyjątkową ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, państwo ma obowiązek uwzględnić jej dobro w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje na gminę oraz instytucje jej podległe jako podmioty w szczególny sposób odpowiedzialne za dostrzeżenie jej przejawów i budowanie strategii, która pozwala na jej przeciwdziałanie. Nakłada obowiązek podejmowania odpowiednich, jasno sprecyzowanych przez prawo kroków, których celem jest obrona słabszych przed agresją najbliższych. Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem, ściganym z urzędu. To znaczy, że jej ofiara nie musi wyrazić woli wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

W tym celu utworzono Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 w Gminie Miejska Górka. Program jest przeznaczony dla mieszkańców Gminy Miejska Górka, w szczególności rodzin i osób dotkniętych problemem przemocy oraz do pracowników instytucji zobligowanych do przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Celem głównym programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania na terenie Gminy Miejska Górka.

Cele szczegółowe to:

1. wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz pełnienia funkcji opiekuńczo wychowawczej,
2. współpraca z rodziną w celu zapobiegania sytuacją kryzysowym,
3. zapewnienie rodziną stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

W przypadku podejrzenia, że w rodzinie występuje przemoc zakładana zostaje tzw. "Niebieska Karta".

W Gminie Miejska Górka zauważa się coraz więcej takich działań. W związku z procedurą „Niebieskie Karty” w 2017 roku założono 23 karty. W 2018 roku założono - 21, natomiast w roku 2019 założono - 24.

Nowe Horyzonty

Powyższe dane wskazują, że w Gminie Miejska Górka występuje zjawisko przemocy w rodzinie. Trzeba zaznaczyć, iż sprawy dotyczące przemocy w rodzinie są sprawami trudnymi, dotykającymi zamknięte środowiska, skąd dane dotyczące faktycznych ofiar i sprawców przemocy domowej mogą być trudne do oszacowania.

2.2.11. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Zgodnie z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Osoby, które wymagają pomocy innych osób również mogą mieć przyznane prawo do usług opiekuńczych lub specjalistycznych.

Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- opiekę higieniczną,
- zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Są one świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Na drodze uchwały są określane szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia.

W Gminie Miejska Górka nie ma Domu Pomocy Społecznej. Wymagający pomocy i opieki mieszkańcy korzystają z pobliskich Domów Pomocy Społecznej.

Domy Pomocy Społecznej			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób korzystających z DPS	8	7	8

Nowe Horyzonty

W kwietniu 2020 na zlecenie OPS była robiona diagnoza, która zawiera informacje na temat występowania problemu przemocy w rodzinie oraz okoliczności i postaw związanych z tym zjawiskiem w Gminie Miejska Górka. Głównym jej celem było pozyskanie wiarygodnych informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, natomiast końcowe wnioski miały służyć poprawie skuteczności działań w przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Wnioski diagnozy wskazują, iż informacje i dane dotyczące rodzaju, w których zjawisko przemocy w rodzinie występuje, pochodzą przede wszystkim z zasobów różnych instytucji funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Respondenci biorący w badaniu wiedzą czym jest przemoc, dostrzegają ją w swoim najbliższym otoczeniu. Najczęściej przemoc domowa kojarzy im się z przemocą fizyczną, uzależnieniami i kłótniami. Na przejawy przemocy na terenie Gminy Miejska Górka reaguje się powszechnie, jednak ankietowani przyznają, że trudno jest reagować, gdy przemoc zachodzi pomiędzy bliskimi sobie osobami. Traktowane jest to jako prywatna sprawa rodziny. Istnieje również strach przed zemstą lub zaostreniem przemocy. Mieszkańcy Gminy Miejska Górka mają świadomość, gdzie szukać pomocy w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia przemocy. Według mieszkańców, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie należy zwiększyć dostępność różnych form pomocy dla ofiar oraz przyspieszyć realizację działań pomocowych i interwencyjnych.

Mimo wszelkich starań instytucji, istniejących uregulowań prawnych oraz rosnącej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, potencjalne zagrożenie może dotyczyć każdej rodziny w Gminie Miejska Górka.

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2020

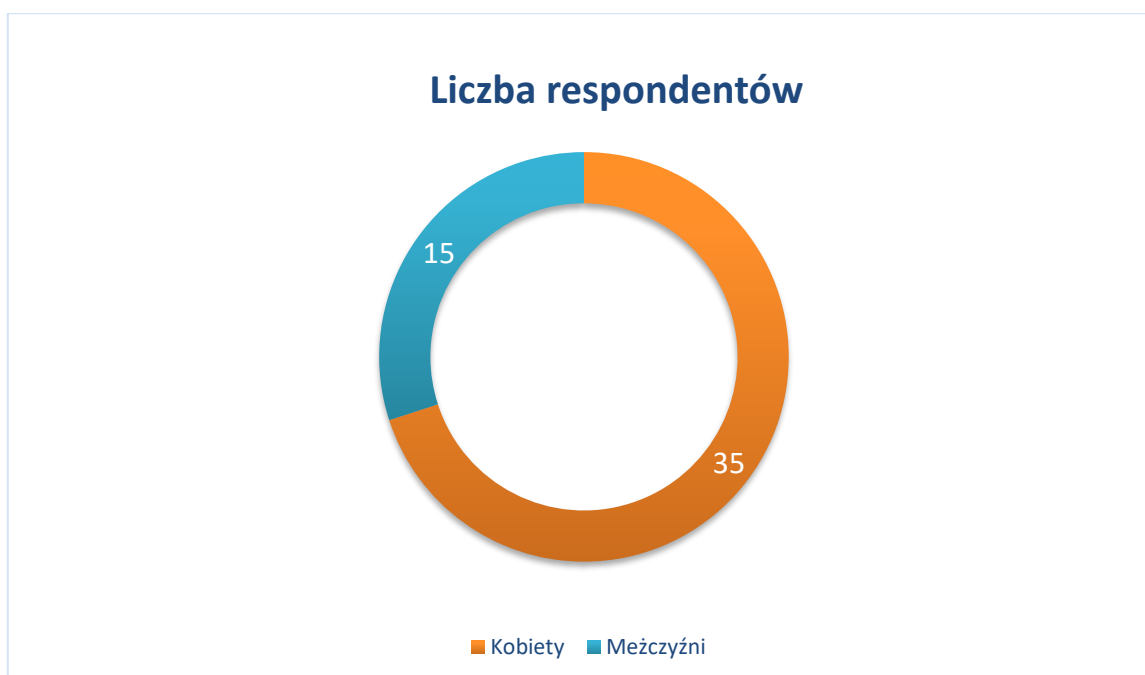

Nowe Horyzonty

2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Miejska Górka

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 - 2025 jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej Gminy Miejska Górka oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania miały charakter ulicznej ankiety w formie papier-ołówek i obejmowały mieszkańców Gminy Miejska Górka, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 50 osób, w tym 15 mężczyzn oraz 35 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 33,5 lat.

Nowe Horyzonty

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- problemy bezrobocia i lokalnego rynku pracy;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

2.3.1 Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Miejska Górka

W pierwszej części badania przedstawiliśmy mieszkańcom listę dziewięciu problemów społecznych i poprosiliśmy o ocenę ich istotności w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą istotności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo istotny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Miejska Górka.

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Miejska Górka.

Nowe Horyzonty

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
	%			
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	18	78	4	0
Zanieczyszczenie wody	30	50	20	0
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	22	36	42	0
Bezrobocie	4	48	46	2
Bieda, ubóstwo	6	28	48	18
Bezdomność	10	30	36	24
Wzrost przestępczości	4	22	60	14
Kryzys rodziny	0	18	58	24
Kryzys norm moralnych	0	16	52	32

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Miejska Górka najważniejszymi problemami są: zanieczyszczenie: powietrza (smog)- 96%, wody - 80% oraz krajobrazu (zaśmiecanie) - 58%. Z kolei najmniej ważnymi problemami dla mieszkańców Miejskiej Górki okazały się: kryzys norm moralnych (84%), kryzys rodziny (82%), wzrost przestępczości (74%).

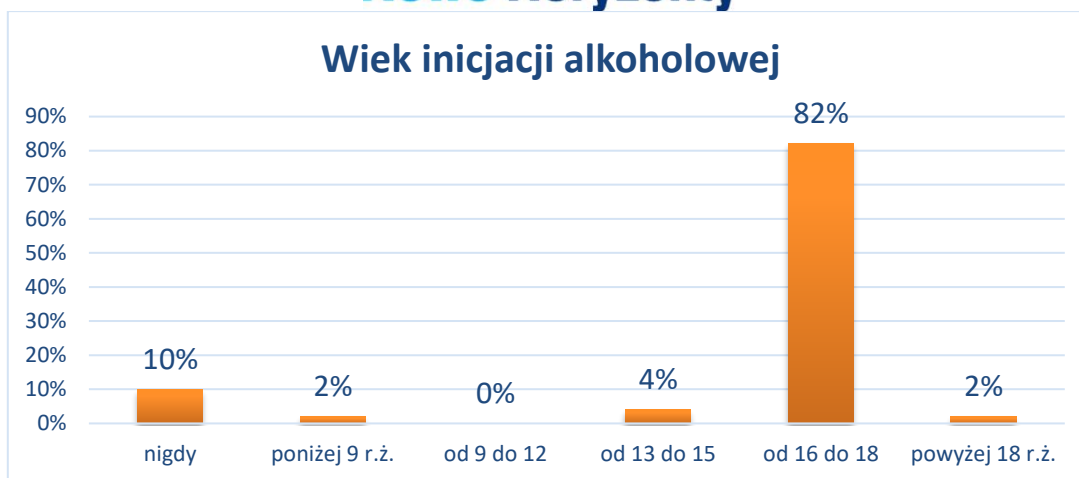
2.3.2. Problem uzależnień na terenie Gminy Miejska Górka

W przeprowadzonej ankiecie zbadano m. in. postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. 2% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu po uzyskaniu pełnoletności. 82% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia. 10% respondentów deklaruje, że nigdy nie spożywało alkoholu.

Nowe Horyzonty

Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. W tym pytaniu żaden z respondentów nie zadeklarował abstynencji. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol kilka razy w miesiącu (68%), kilka razy w roku (14%) oraz prawie codziennie (14%).

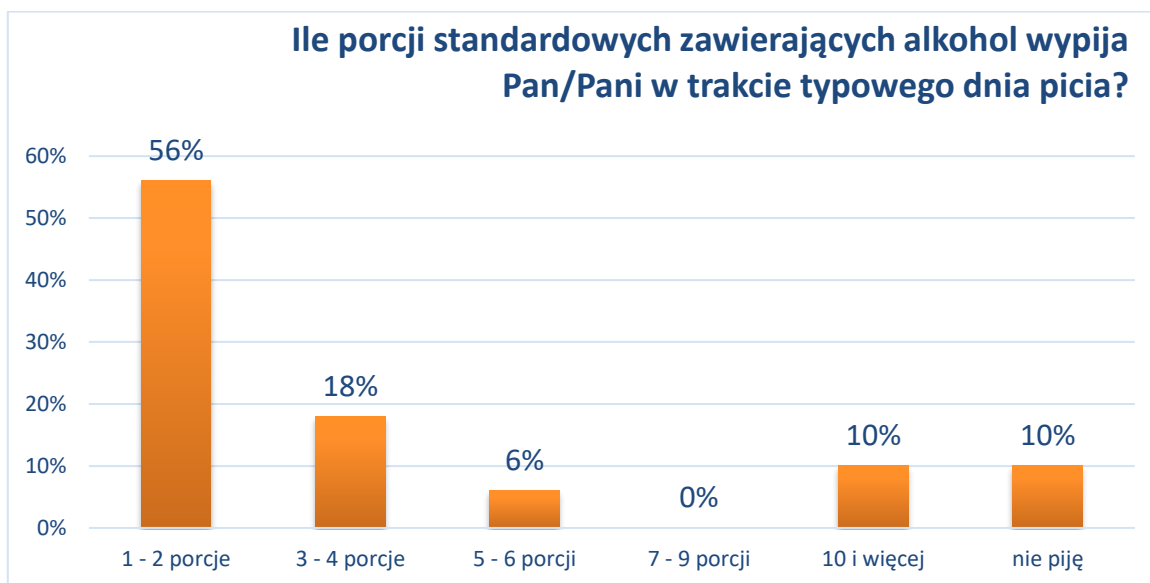

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Nowe Horyzonty

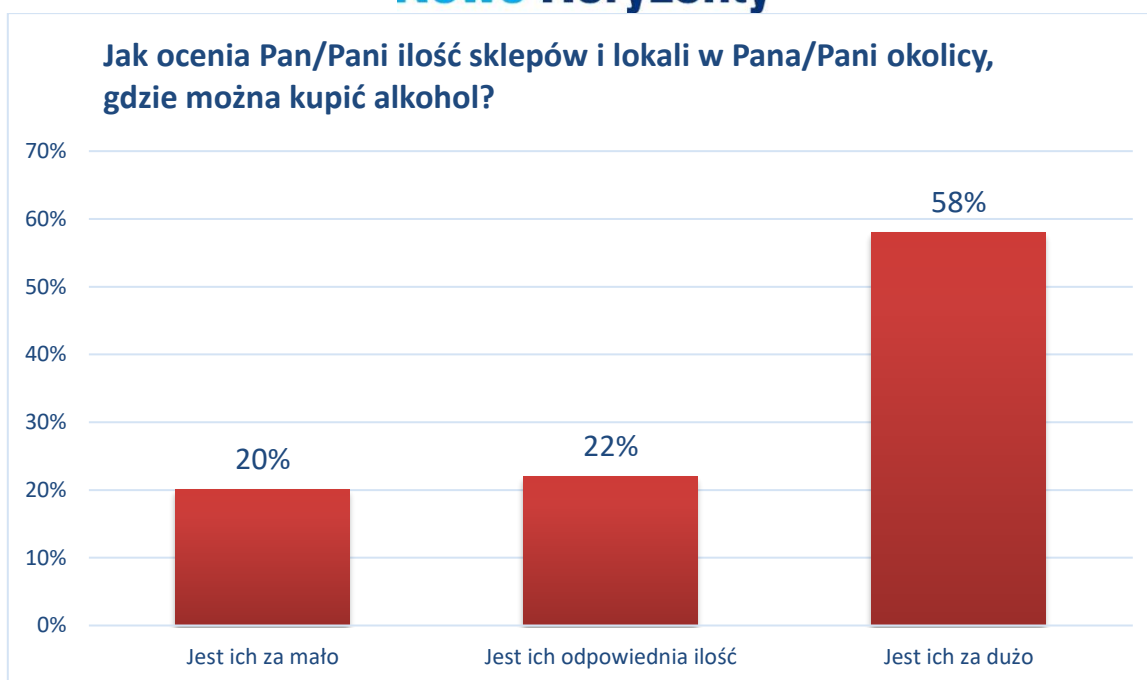
Badani łącznie deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu (56%). Aż 10% osób zadeklarowało ilości rzędu 10 i więcej porcji. W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy Miejskiej Górki odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy piją dość regularnie jednorazowo spożywają stosunkowo małe ilości alkoholu.

22% mieszkańców Gminy Miejska Górka uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie 20% respondentów deklaruje, że na terenie jest ich za mało. Dla 58% takich miejsc jest za dużo.

Nowe Horyzonty

Zachowania związane z pićem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Miejska Górka, ponieważ łącznie 92% mieszkańców zgodziło się z powyższym twierdzeniem.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. Łącznie 88% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. Jednocześnie, łącznie 48% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Łącznie 32% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. Łącznie tylko 66% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu. 56% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w

Nowe Horyzonty

trudnych sytuacjach życiowych. 60% badanych mieszkańców nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.

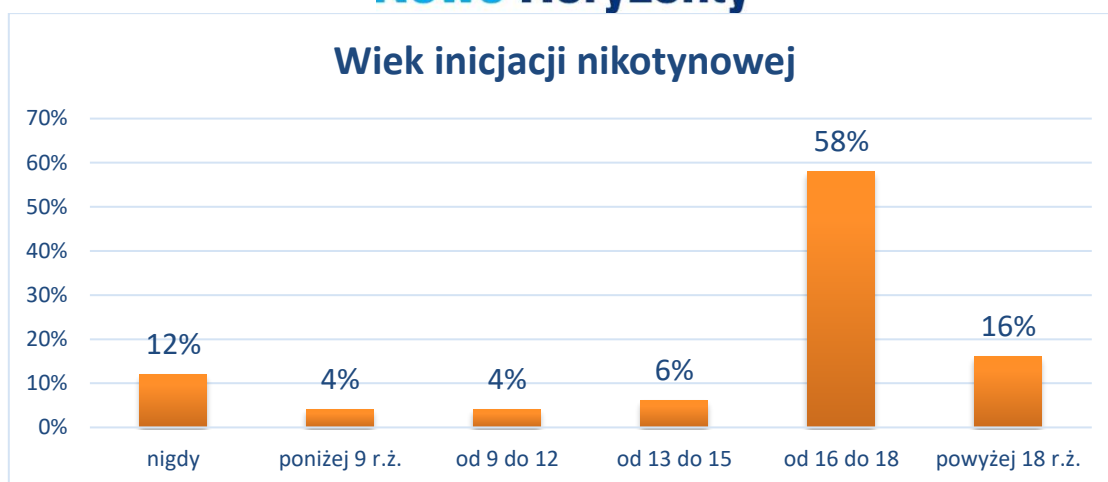
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
%				
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	28	64	6	2
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	10	78	12	0
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	8	40	52	0
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	2	30	66	2
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	0	44	44	12
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	2	38	46	14
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0	34	54	12

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat nikotyny:

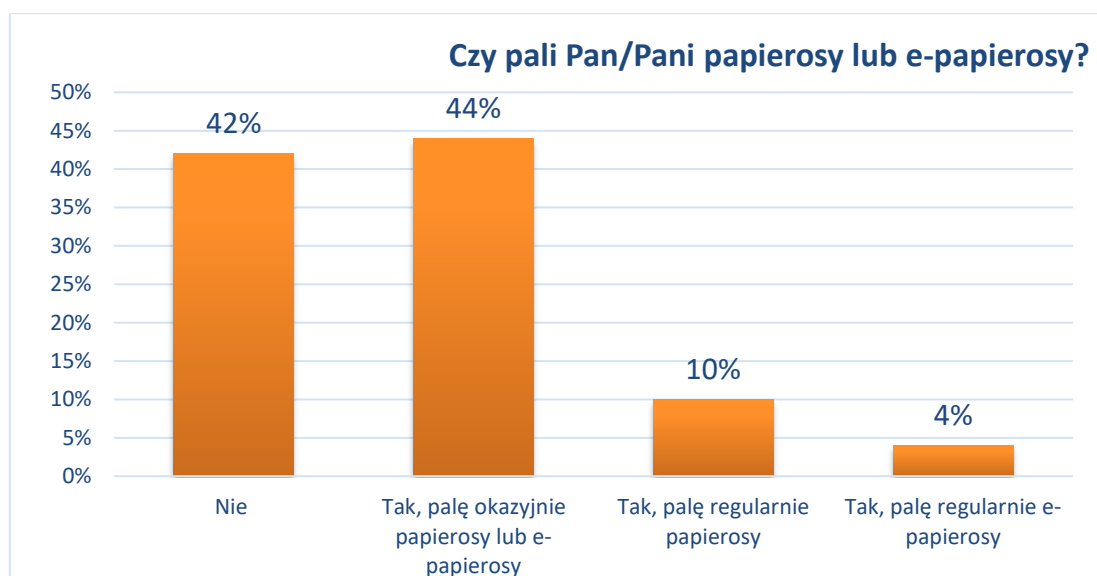
Okazuje się, że 16% respondentów zapaliło pierwszego papierosa jako osoby pełnoletnie. 58% mieszkańców wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia, a 14% na wiek poniżej 15 lat. Warte jest zauważenia, że 12% mieszkańców zadeklarowało, że nigdy nie paliło papierosów.

Nowe Horyzonty

42% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów. Okazyjnie robi to 44% mieszkańców Gminy Miejska Górka. 10%, wskazało, że regularnie pali papierosy, a 4% e-papierosy.

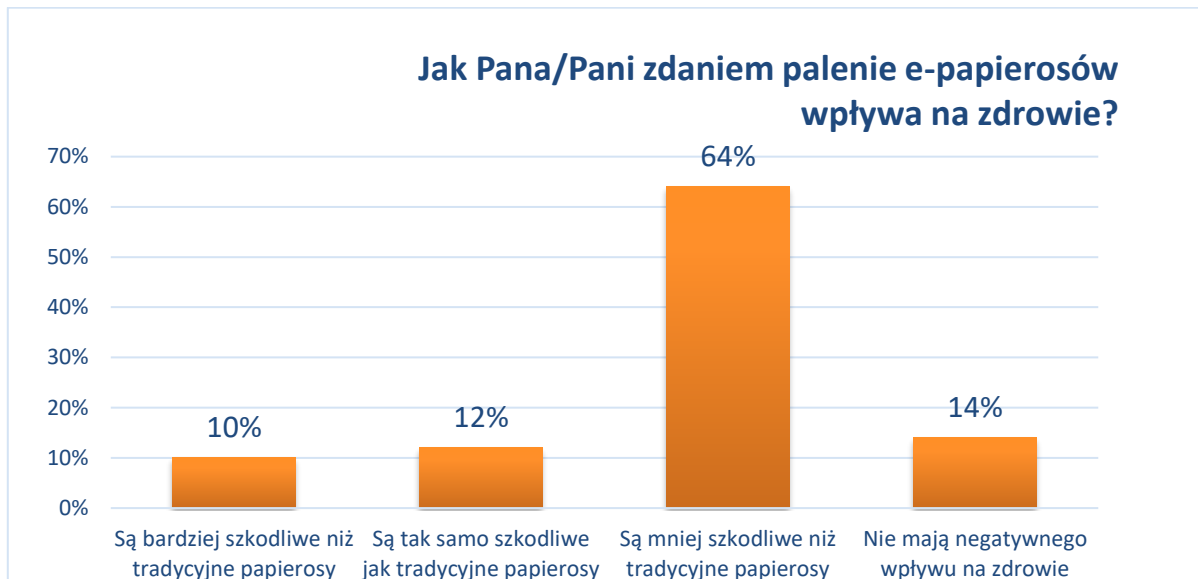

Ze względu na rosnącą popularność e-papierosów zapytaliśmy mieszkańców, co sądzą o ich szkodliwości. Producenci tych wyrobów sugerują, że stanowią one zdrowsze odpowiedniki klasycznych papierosów. Istotnie nie zawierają one substancji smolistych, jednak nadal dostarczają one nikotyny - substancji o działaniu psychoaktywnym, skutkującej wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi. 12% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak klasyczne papierosy. Aczkolwiek, aż 64% uważa, że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. 10% badanych jest przeciwnego zdania, stwierdzając, że mają one gorszy wpływ na zdrowie człowieka niż

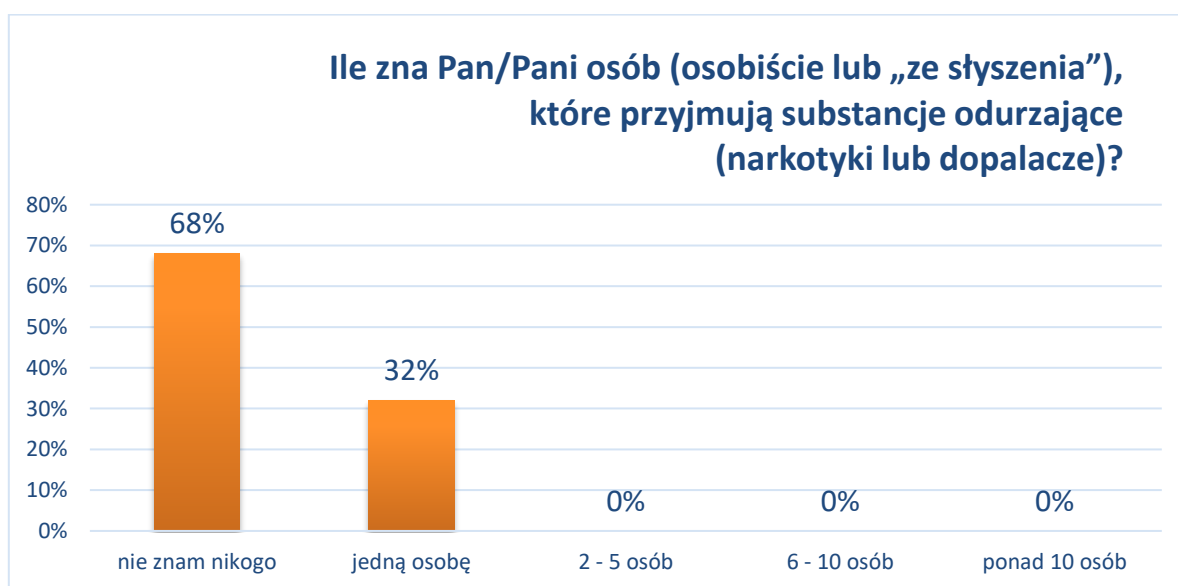
Nowe Horyzonty

tradycyjne papierosy. 14% mieszkańców uważa, że e-papierosy nie oddziałują negatywnie na zdrowie człowieka.

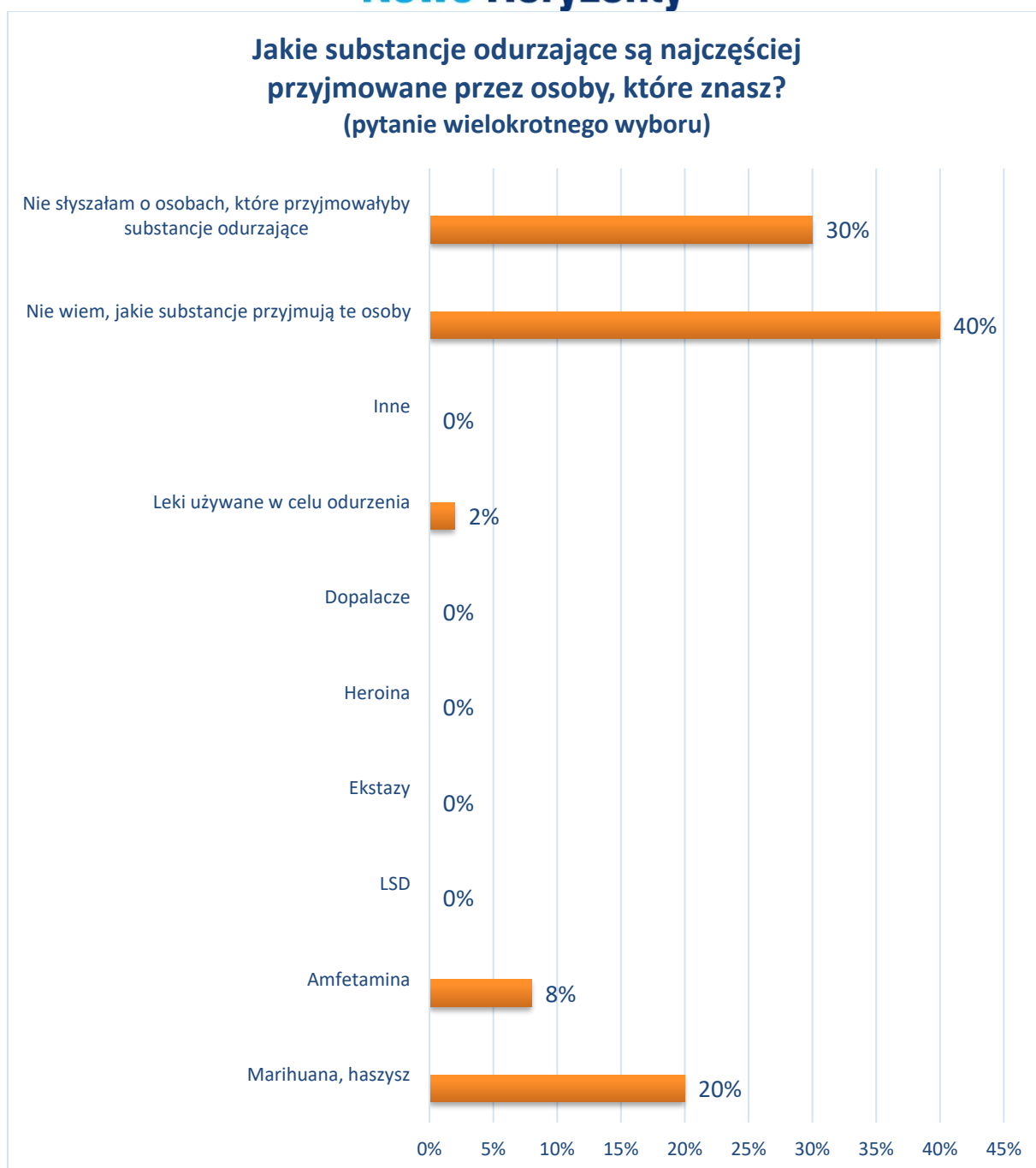
Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat narkotyków, dopalaczy, leków:

68% badanych mieszkańców Gminy Miejska Górka twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Natomiast 32% deklaruje, że zna jedną osobę.

Nowe Horyzonty

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz, amfetamina oraz leki.

Nowe Horyzonty

96% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Coraz częściej zdarza się używanie leków w charakterze substancji odurzających. Wyniki badań wskazują, że 8% badanych mieszkańców Gminy Miejska Górka ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków, a 8% nie jest tego pewna, lecz podejrzewa, że tak się dzieje.

Nowe Horyzonty

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat wychowania dzieci:

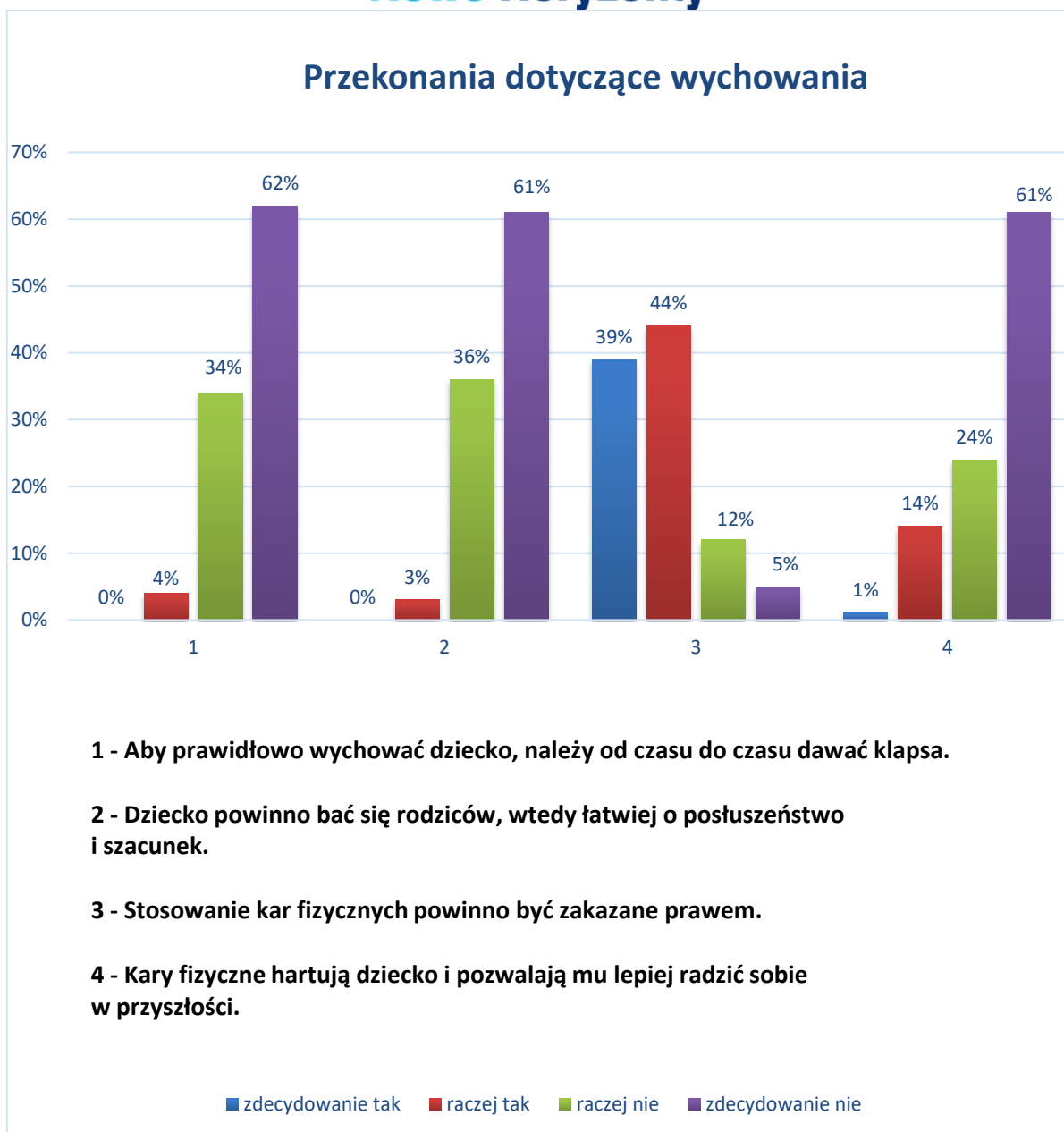
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Poniższe wartości pozwalają sądzić, że większość badanych nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.

Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” w większości spotkało się z negacją - łącznie 96% mieszkańców nie zgadza się z takim stwierdzeniem. Dodatkowo, łącznie 85% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizyczne hartuje dziecko i pozwalają sobie lepiej radzić w przyszłości. Jednakże tylko 17% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 97% respondentów.

Nowe Horyzonty

1 - Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.

2 - Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.

3 - Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.

4 - Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat przemocy w rodzinie:

Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany

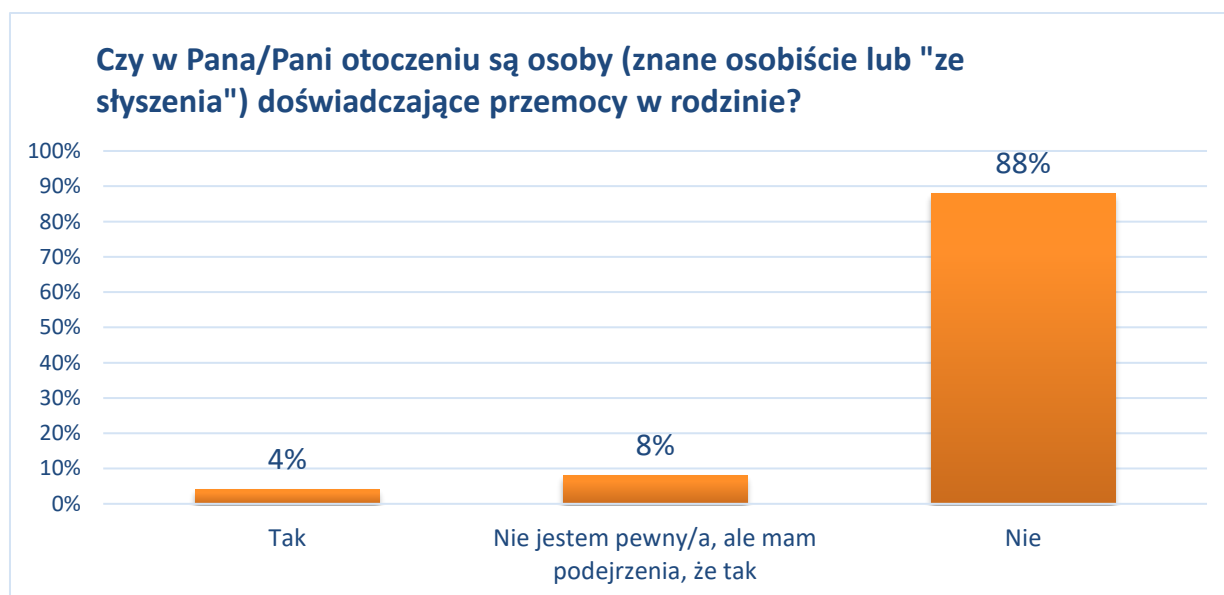

Nowe Horyzonty

w restauracji, kawiarni lub na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji³.

Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Deklaracje respondentów wskazują, że 4% ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczająby przemocy w rodzinie a 8% nie jest tego pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 4% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Najczęściej wymieniano następujące instytucje: policja.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 96% badanych zdecydowanie lub

³ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, czerwiec 2012.

Nowe Horyzonty

raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. 78% mieszkańców Miejskiej Górki nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie, co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje nie tylko w domach z marginesu społecznego. Ponadto, łącznie 64% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
	%			
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	0	4	76	20
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2	20	66	12
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	2	62	26	10
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	10	44	38	8
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	6	26	52	16
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	4	22	40	34

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat hazardu:

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, co trzeci Polak w wieku 15+ grał w jakieś gry na pieniądze (34,2%). Polacy najczęściej grają w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (26,8%), a w dalszej kolejności w zdraпки (13,3%), loterie/konkursy SMS-owe (7,4%) oraz na automatach do gier z tzw. niskimi wygranymi (4,5%). Wśród Polaków w

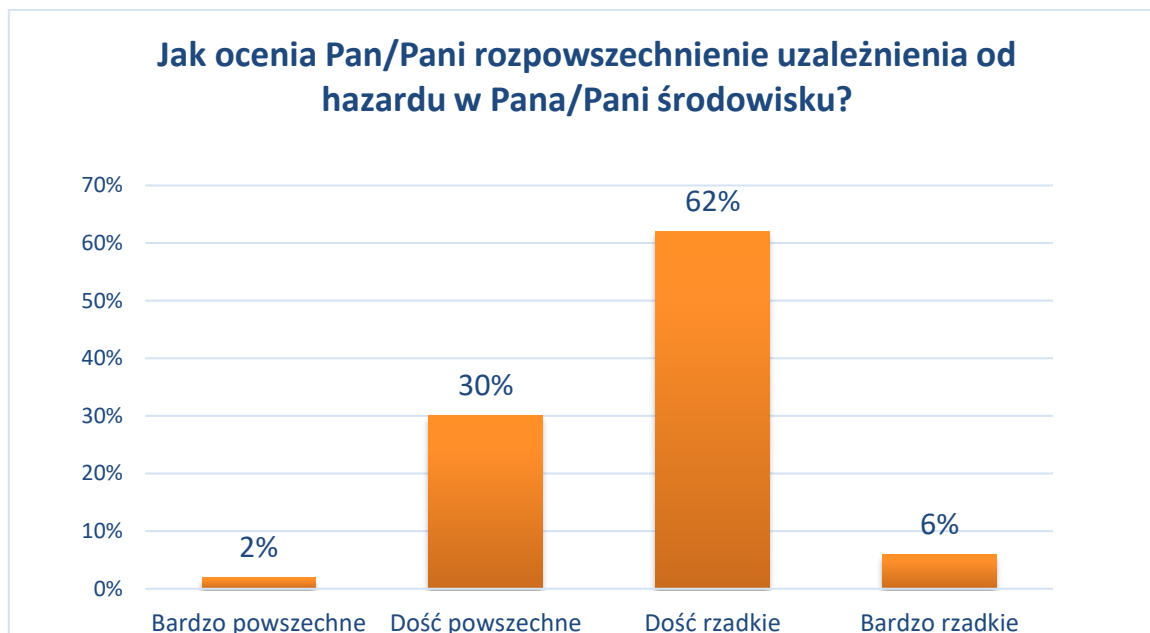
Nowe Horyzonty

wieku 15 lat i więcej 7,1% osób gra w jakąś grę na pieniądze co najmniej dwa razy w tygodniu. (...) symptomy zagrożenia uzależnieniem od hazardu występują u 5,3% ogółu Polaków w wieku 15+, a 0,7% osób w tej grupie wiekowej zdradza pewne symptomy problemu z hazardem. Wśród grających w gry na pieniądze realny problem z hazardem może mieć 2,2% graczy⁴.

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Gminy Miejska Górkę o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

W subiektywnej ocenie łącznie 32% przebadanych mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość powszechne. 68% respondentów uważa natomiast, że nie jest to powszechny problem w ich środowisku lokalnym.

98% z respondentów nie wie, gdzie mogą zgłosić się osoby uzależnione od hazardu. Tylko 2% ankietowanych posiada taką wiedzę.

⁴ Centrum Badania Opinii Społecznych, *Komunikat z badań: Pracoholicy, siecioholicy, hazardziści... Uzależnienia od zachowań*, Warszawa, czerwiec 2015.

Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2015/K_076_15.PDF (dostęp: 29.06.2017).

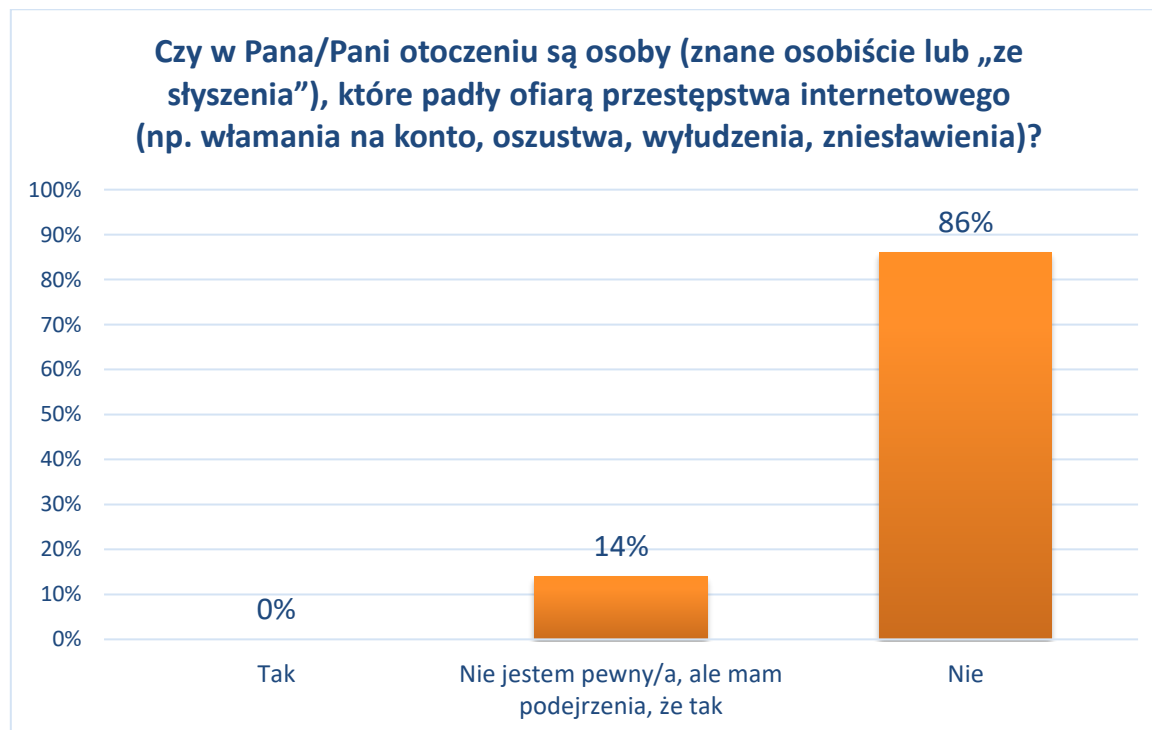

Nowe Horyzonty

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Miejska Górka na temat cyberprzemocy i uzależnienia od Internetu:

Kolejnym zagadnieniem badanym w ramach ankiety jest cyberprzemoc. *Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. (...) Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS⁵.*

Badania wykazały, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności pewien problem. Żaden z badanych nie ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniestawienia), jednak 14% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało.

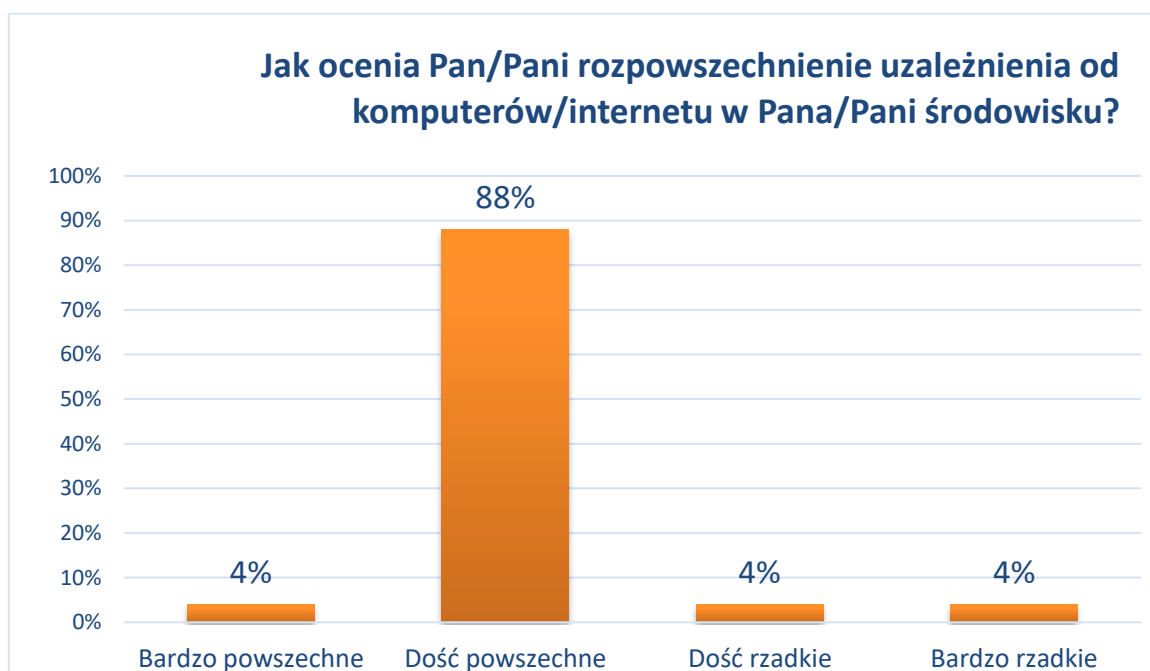

⁵ Wojtasik, Ł. *Cyberprzemoc - charakterystyka zjawiska*.

Nowe Horyzonty

Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Łącznie 92% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym. Tylko 8% ocenia je jako dość rzadkie i bardzo rzadkie.

2.3.3. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie Miejska Górka

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy) oraz przemocy.

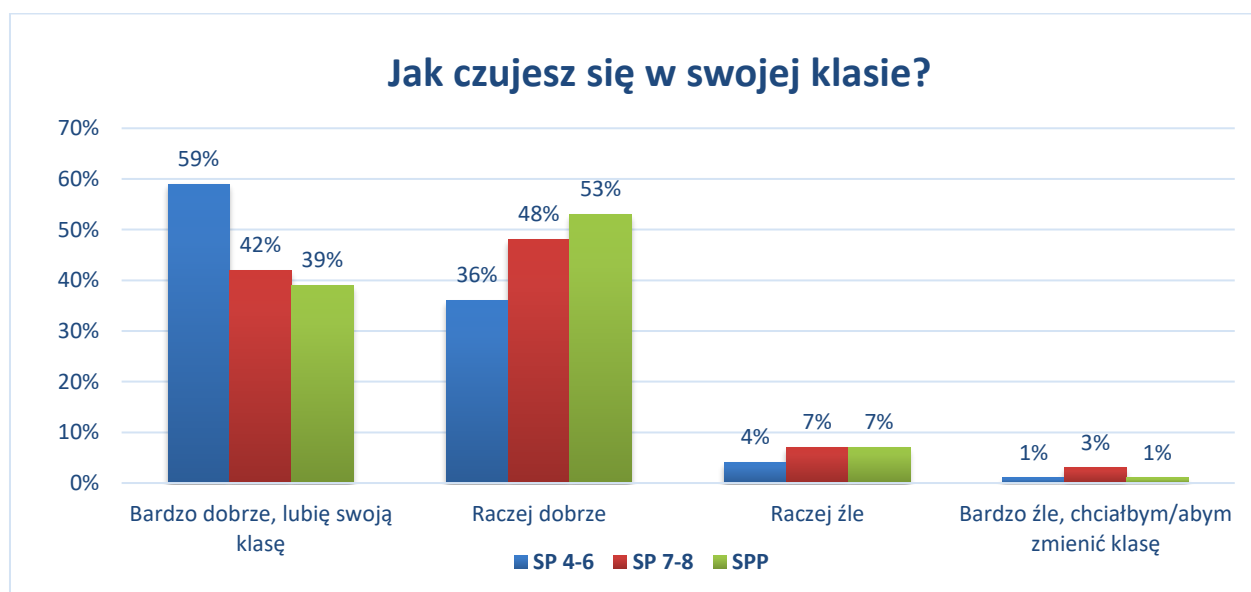
Nowe Horyzonty

Liczebność grup badanych

Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP4-6)	246
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8(SP 7-8)	192
Szkoły Ponadpodstawowe (SPP)	215
ŁĄCZNIE	653

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są zadowalające: najlepiej w klasie czują się uczniowie młodszych klas szkół podstawowych (SP 4-6 - łącznie 95%). Takiego samego zdania jest 90% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych i 92% uczniów szkół ponadpodstawowych. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 5% uczniów klas 4-6 SP i 10% uczniów klas 7-8 SP oraz 8% uczniów SPP przeciwne określa swoje odczucia – do tego stopnia, że chcieliby zmienić klasę.

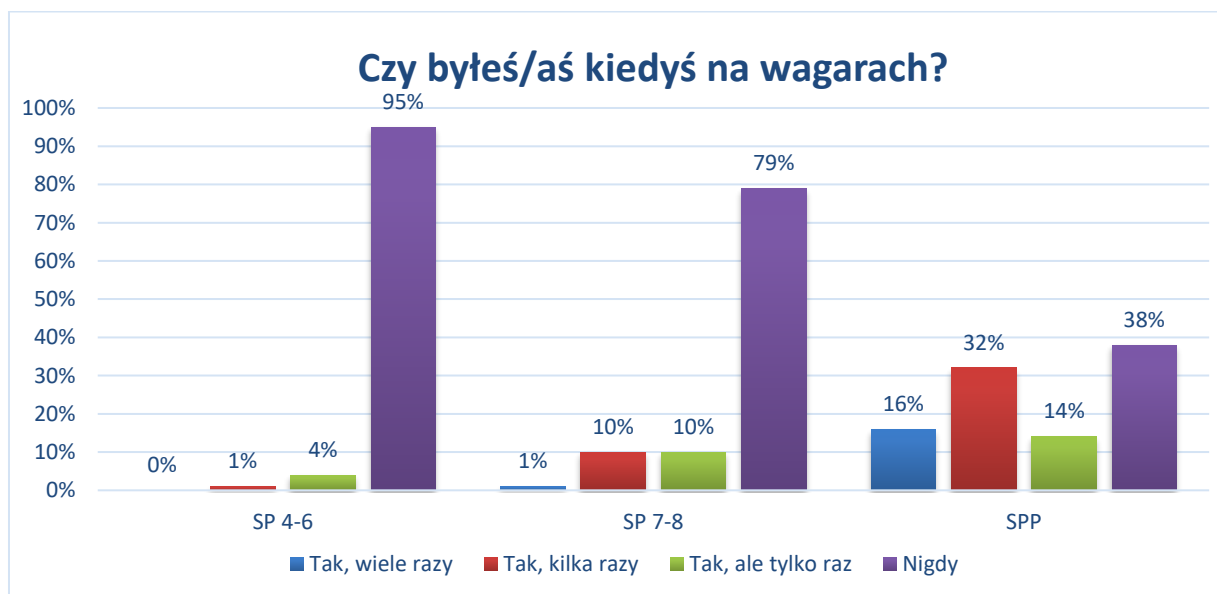

Nowe Horyzonty

Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym. Uczniowie szkół podstawowych w sporej części nigdy nie byli na wagarach (SP 4-6 - 95%; SP 7-8 - 79%) lub byli na nich tylko raz (SP 4-6 - 4%; SP 7-8 - 10%). 1% młodszych uczniów szkoły podstawowej oraz 10% starszych przyznaje, że wagarowało już kilka razy.

W szkołach ponadpodstawowych natomiast, już 62% uczniów ma za sobą pierwsze wagary. 32% uczniów SPP było na wagarach już kilka razy, a 16% przyznaje, że wagarowało wiele razy.

Od tego, jak często uczniowie wagarują, istotniejsze wydają się być powody, dla których decydują się to robić⁶. Uczniowie szkół Gminy Miejska Górka opuszczali najczęściej lekcje:

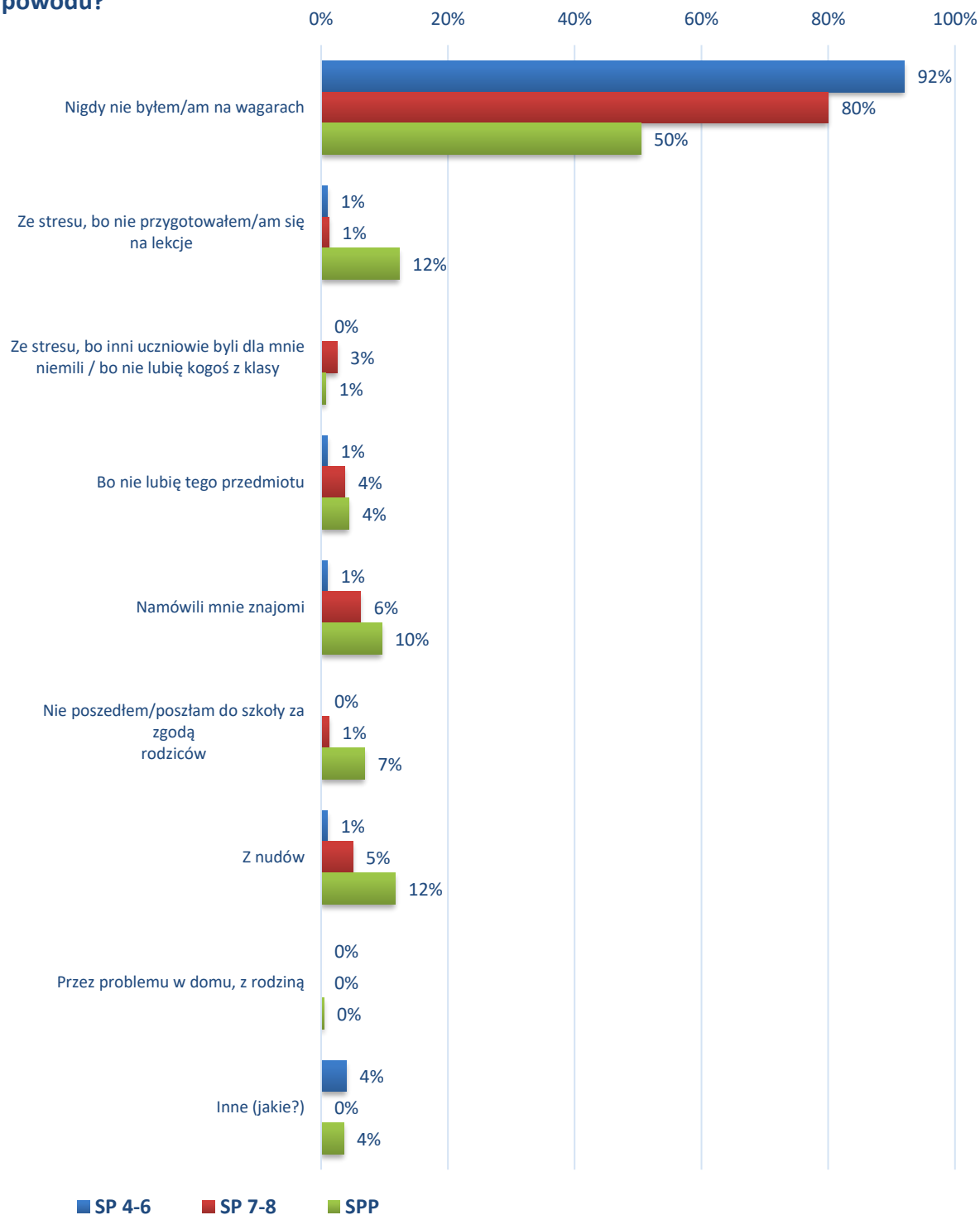
- SP 4-6: ze stresu związanego z nieprzygotowaniem się do lekcji (1%), z nudów (1%) oraz z powodu niechęci do przedmiotu (1%);
- SP 7-8: z nudów (5%), pod wpływem namowy znajomych (6%), ze stresu związanego z atmosferą w klasie (3%) oraz niechęci do przedmiotu (4%);
- SPP: ze stresu związanego z nieprzygotowaniem się do lekcji (12%); pod wpływem namowy znajomych (10%); z nudów (12%).

⁶ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Nowe Horyzonty

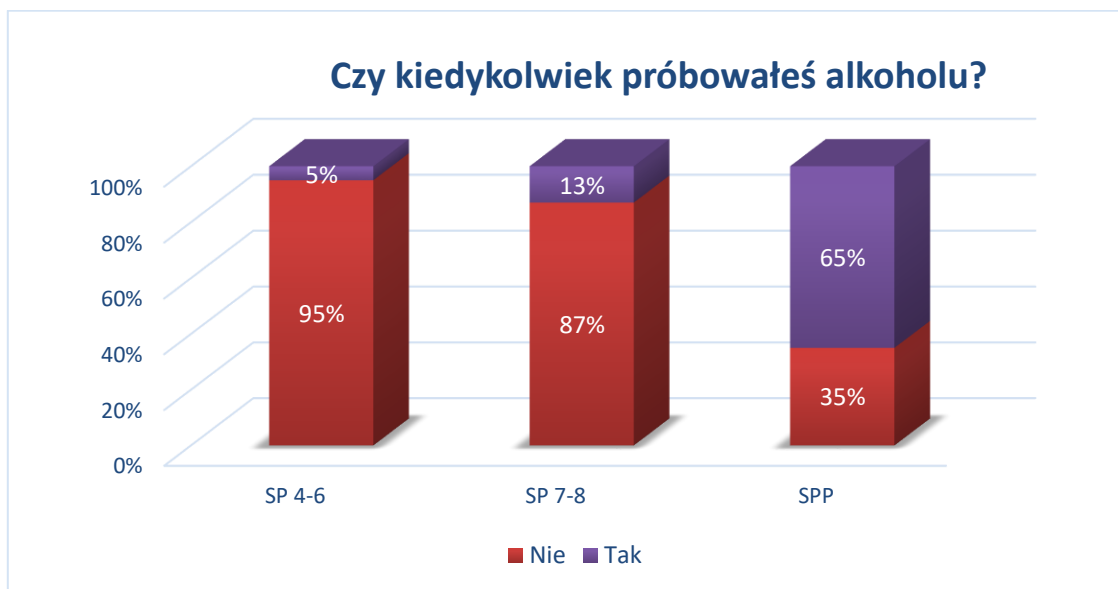
Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?

Nowe Horyzonty

Inicjację alkoholową ma za sobą: 5% uczniów klas SP 4-6, 13% uczniów klas SP 7-8 oraz 65% uczniów klas szkół ponadpodstawowych.

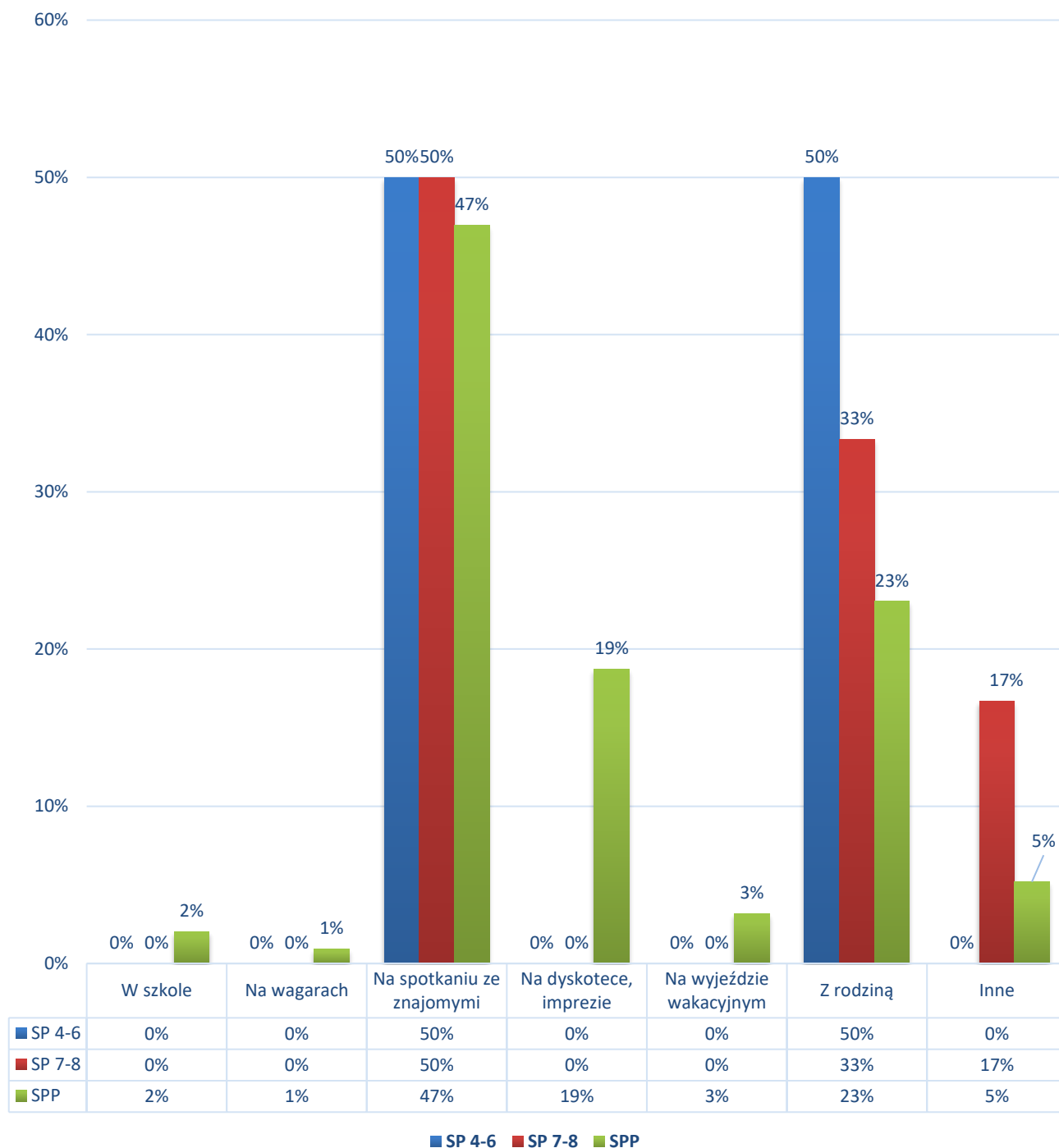
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów zarówno szkoły podstawowej, jak i ponadpodstawowej, jest spotkanie ze znajomymi oraz towarzystwo rodziny.

Powyższe wyniki wydają się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Nowe Horyzonty

Okoliczności inicjacji alkoholowej

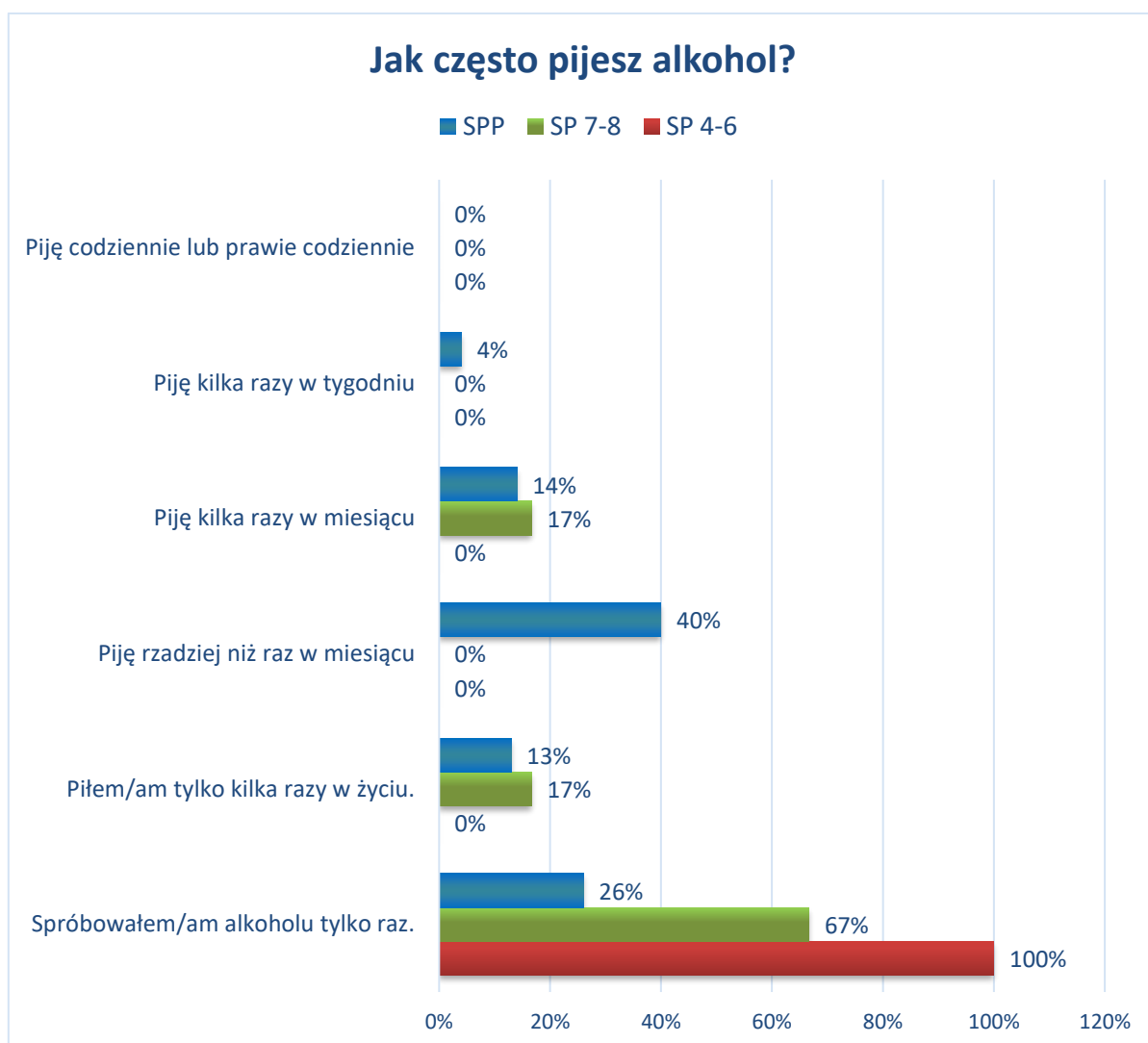

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkoholu. 100% najmłodszych uczniów deklaruje jednorazowy kontakt z alkoholem. Wraz

Nowe Horyzonty

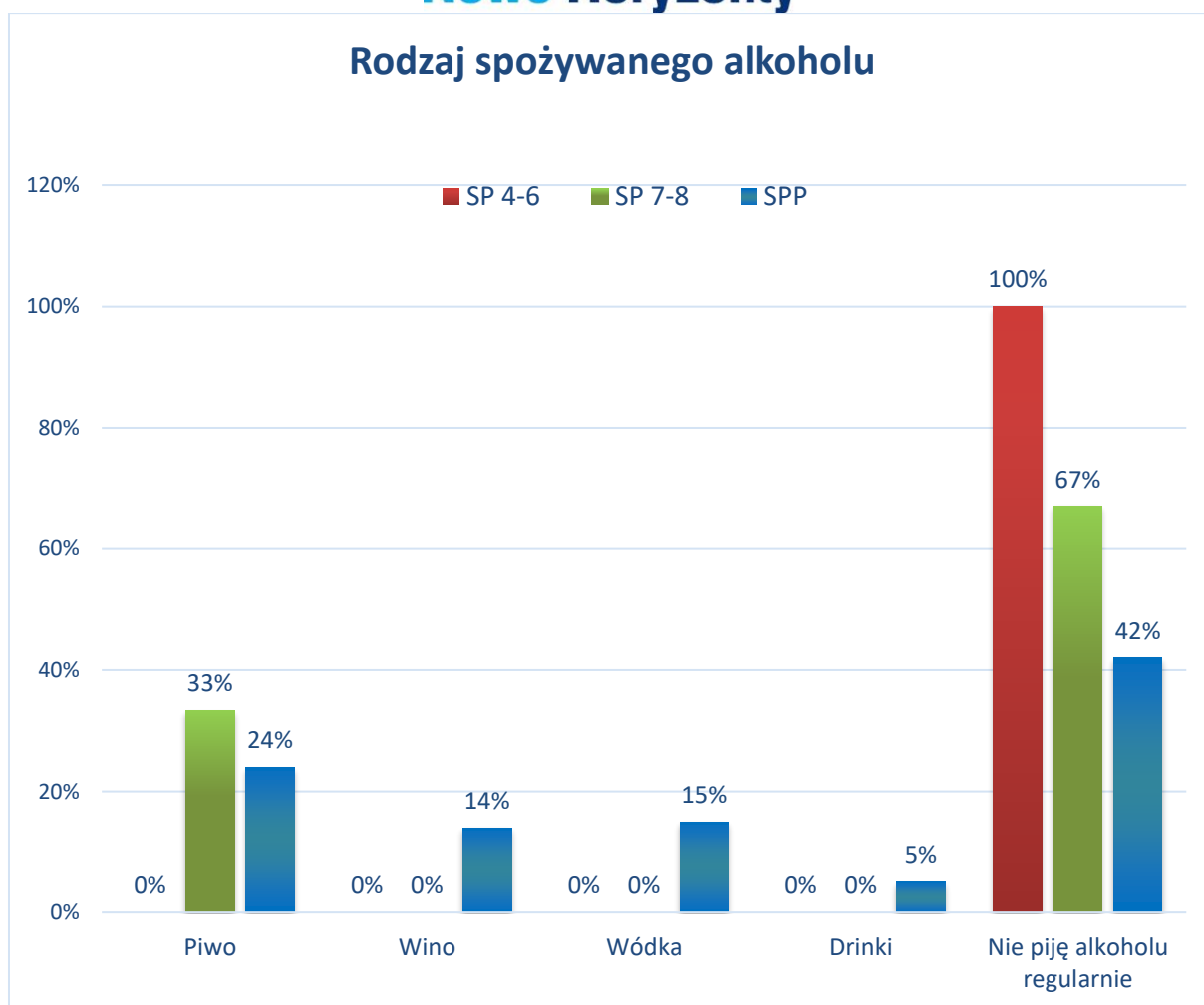
z wiekiem ta tendencja się zmienia: SP 7-8 (67%), SPP (26%). Wśród uczniów klas SP 7-8 najczęściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do kilkukrotnego spożycia alkoholu (17%) oraz spożywania go raz w miesiącu (17%). Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych najczęściej deklarowali: rzadziej niż raz w miesiącu (40%) oraz picie kilka razy w miesiącu (14%). Niepokojący jest fakt, że 4% najstarszych uczniów deklaruje, że spożywa alkohol kilka razy w tygodniu.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie najczęściej sięgają po piwo (SP 7-8: 33%; SPP - 24%). Uczniowie klas ponadpodstawowych deklarują również spożycie wina (14%) oraz wódki (15%).

Nowe Horyzonty

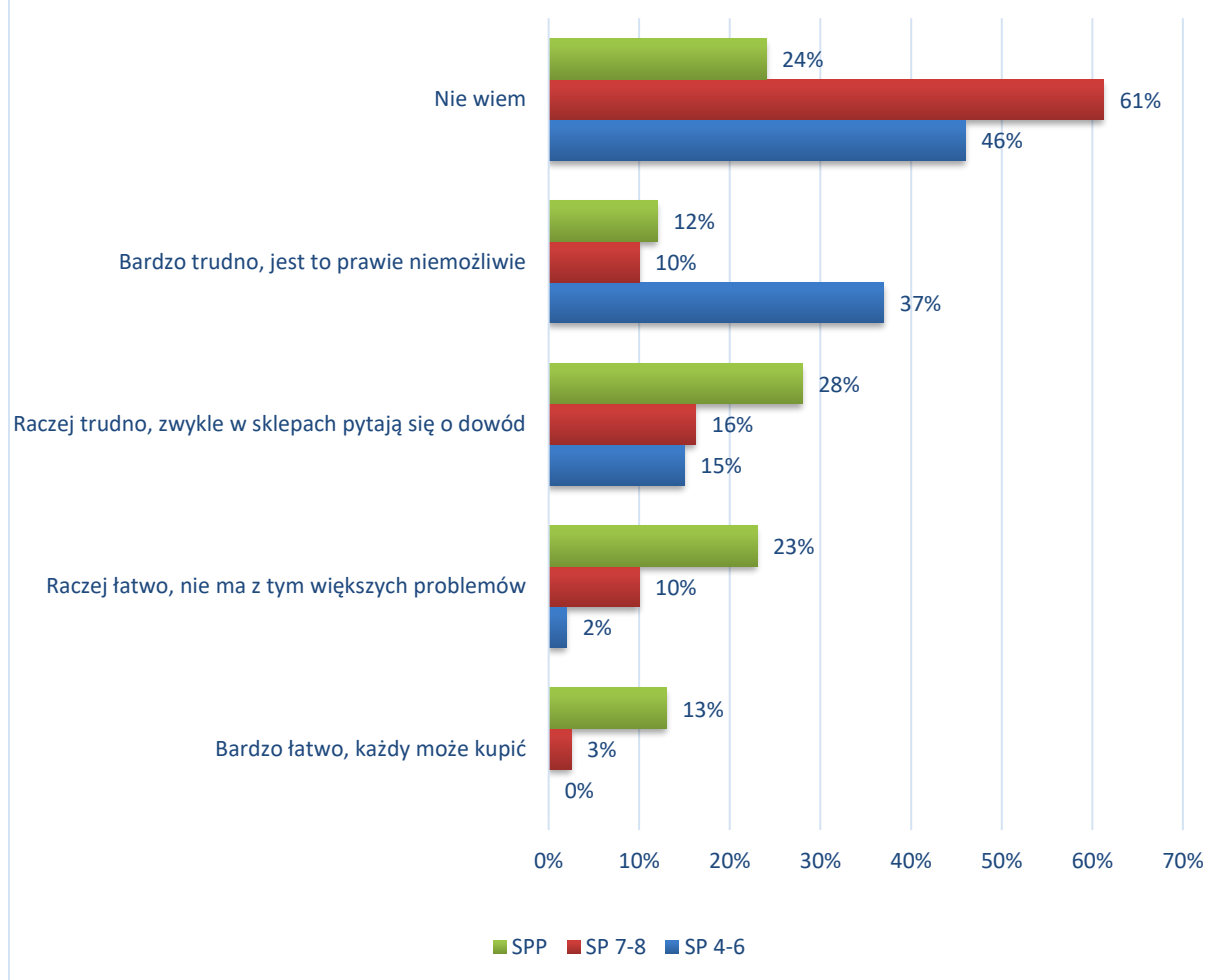

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 46% uczniów klas SP 4-6; 61% uczniów klas SP 7-8 oraz 24% uczniów klas SPP nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Z kolei łącznie 36% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że oni lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

Nowe Horyzonty

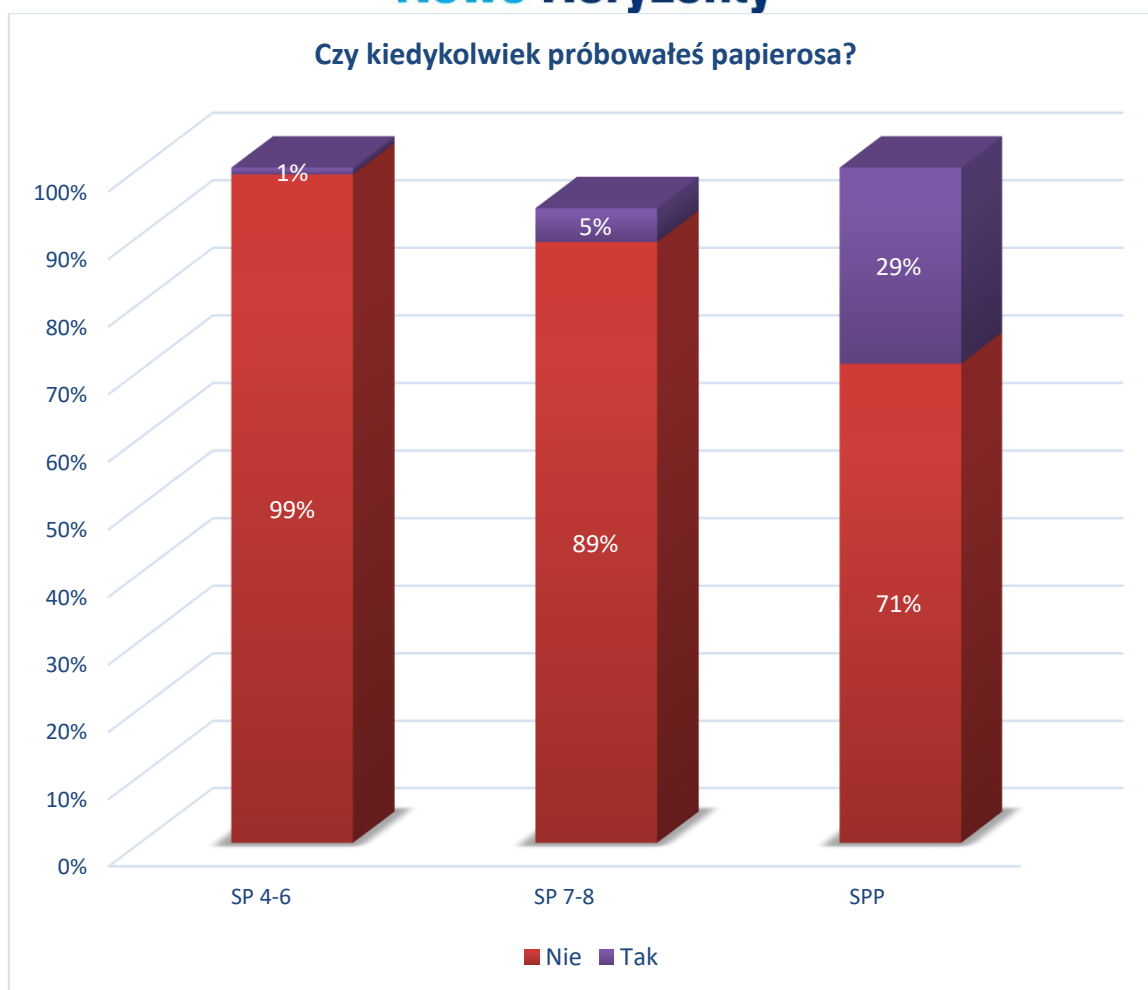
Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów z Gminy Miejska Górka czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. Inicjację nikotynową ma za sobą: 1% uczniów klas 4-6 SP, 5% uczniów klas SP 7-8 oraz 29% uczniów klas SPP.

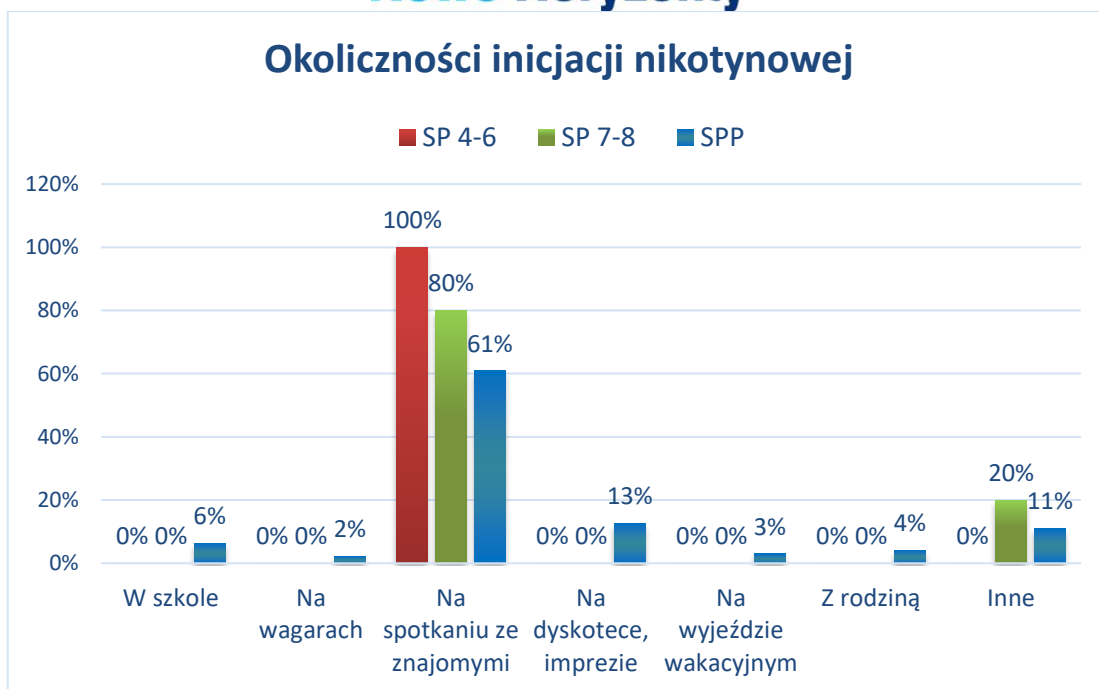
Nowe Horyzonty

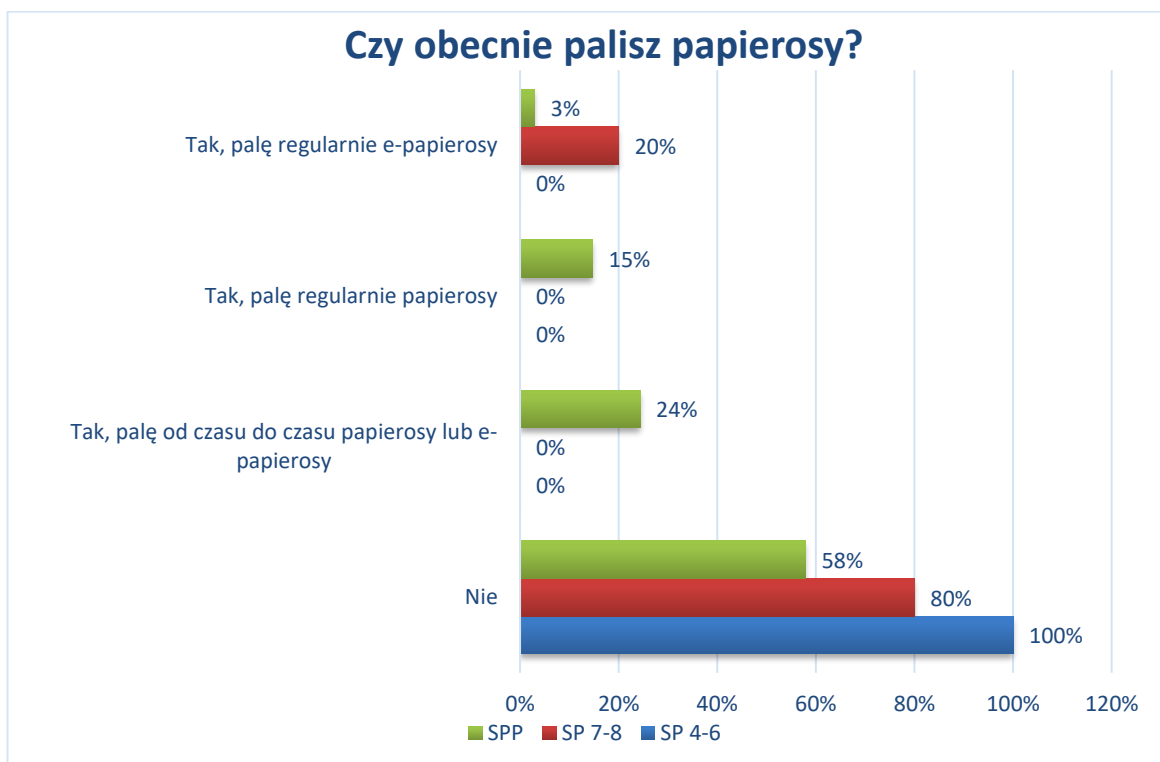
Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6 - 100%; SP 7-8 - 80%; SPP - 61%). Niepokojący jest fakt, iż część starszych uczniów pierwszego papierosa zapaliła na terenie szkoły (6%).

Nowe Horyzonty

Większość uczniów z Gminy Miejska Górką, która ma za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 - 80%; SPP - 58%).

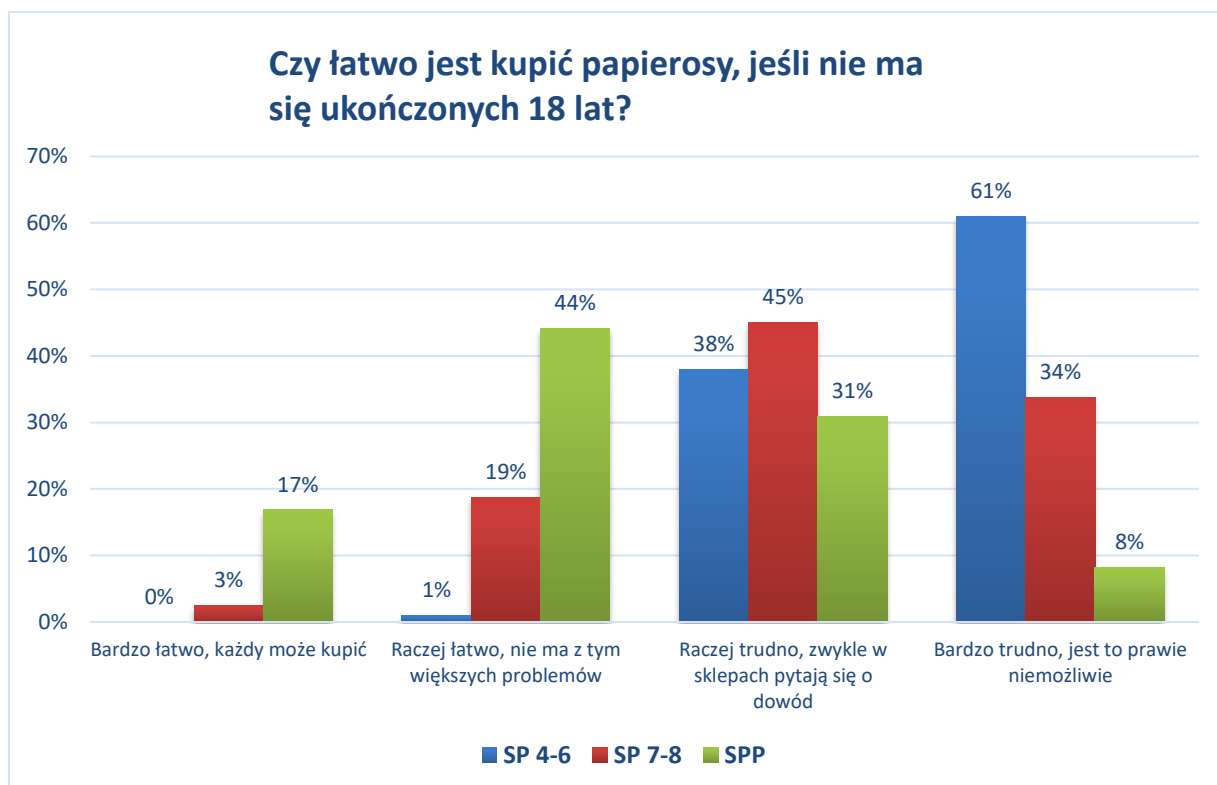

Nowe Horyzonty

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Większość uczniów najmłodszych klas podstawowych uważa, że zakup papierosów nie jest łatwym zadaniem (SP 4-6 - 99%). Starsi uczniowie mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy.

22% uczniów klas 7-8 SP i 61% SPP oceniło, że raczej łatwo lub bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia.

Nowe Horyzonty

Wyniki badań wskazują, że uczniowie szkół podstawowych nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy (SP 4-6 - 100%, SP 7-8 - 100%). Część starszych uczniów ma już za sobą inicjację narkotykową (SPP - 7%).

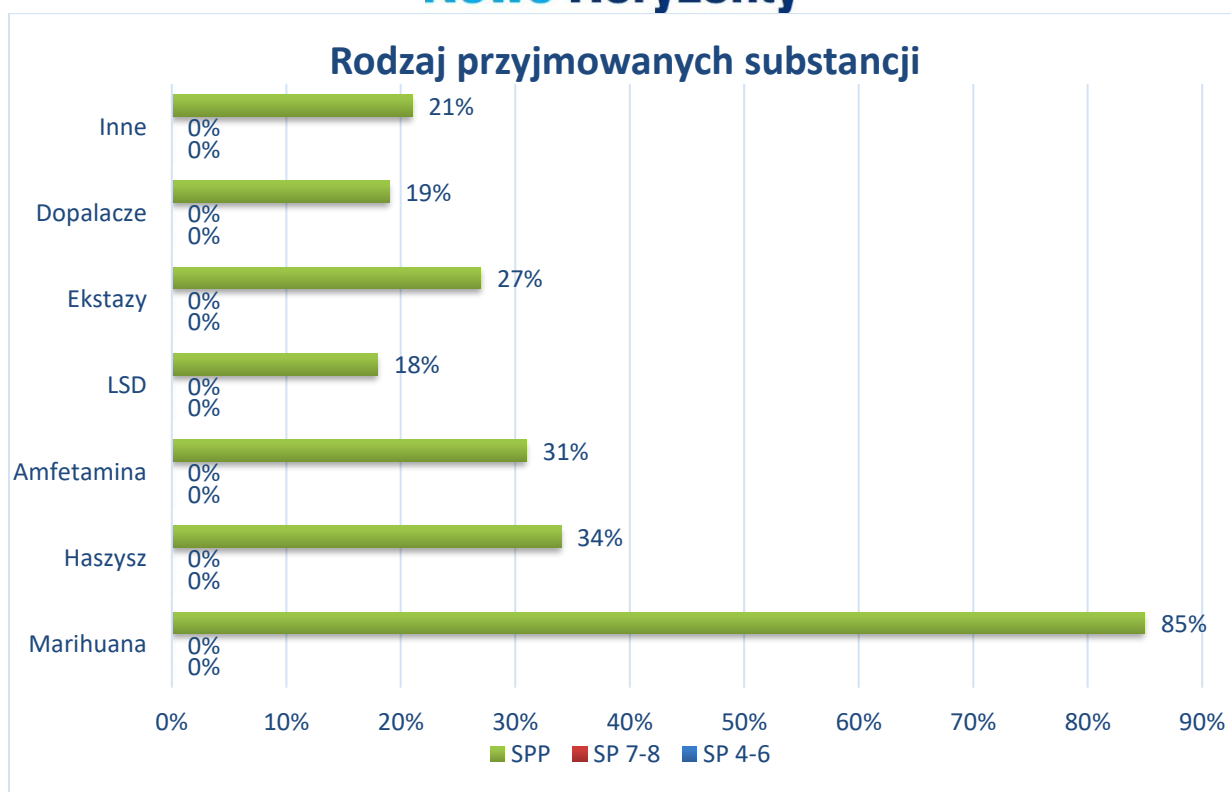
Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie w większości odpowiedzi deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy. 27% najstarszych uczniów przyznało, że przyjmowało narkotyki lub dopalacze tylko raz w życiu. Niepokojący jest fakt, iż 5% uczniów deklaruje przyjmowanie narkotyków kilka razy w miesiącu, ale również kilka razy w tygodniu (3%) a nawet codzienne ich przyjmowanie (18%).

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie⁷ marihuana, haszysz, ale również ekstazy i amfetamina.

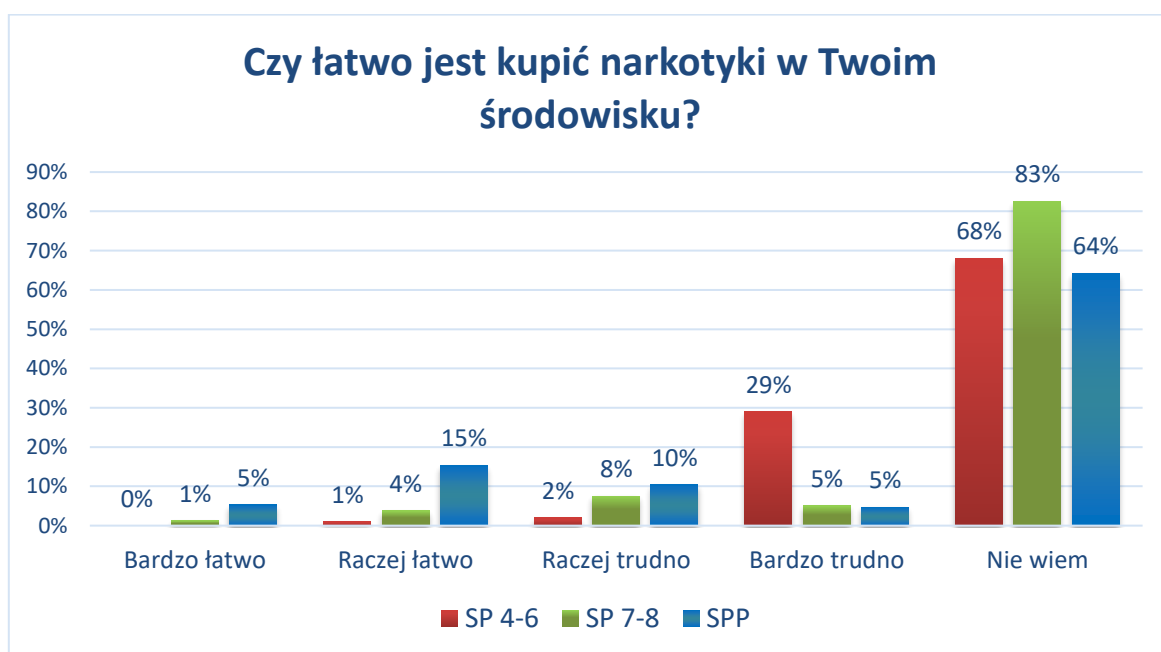
⁷ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Nowe Horyzonty

Zdecydowana większość uczniów przyznaje, że nie wie czy łatwo jest kupić narkotyki i dopalacze w ich środowisku (SP 4-6: 68%, SP 7-8: 83%, SPP: 64%).

Nowe Horyzonty

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	11%	39%	26%	24%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	2%	11%	29%	58%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	78%	6%	2%	14%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	0%	0%	15%	85%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	8%	3%	18%	71%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	14%	33%	48%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	3%	10%	87%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	65%	23%	2%	10%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5%	6%	28%	61%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	1%	1%	16%	82%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	8%	40%	19%	34%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	4%	16%	30%	50%

Nowe Horyzonty

Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	66%	19%	5%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	0%	3%	23%	75%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	8%	9%	24%	60%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	4%	14%	23%	60%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	4%	3%	16%	78%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	65%	20%	3%	13%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	4%	5%	16%	75%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	3%	4%	31%	63%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SPP

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	14%	39%	24%	22%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	11%	29%	30%	30%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	45%	32%	13%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	7%	18%	33%	42%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	7%	8%	23%	62%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	3%	10%	22%	65%

Nowe Horyzonty

To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	3%	8%	23%	65%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	65%	24%	3%	8%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	4%	8%	26%	62%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	14%	28%	36%	22%

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Miejska Górką pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Ucniowie w większości deklarują, że nie są ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów (63% 4-6SP; 63% 7-8SP; 79% SPP).

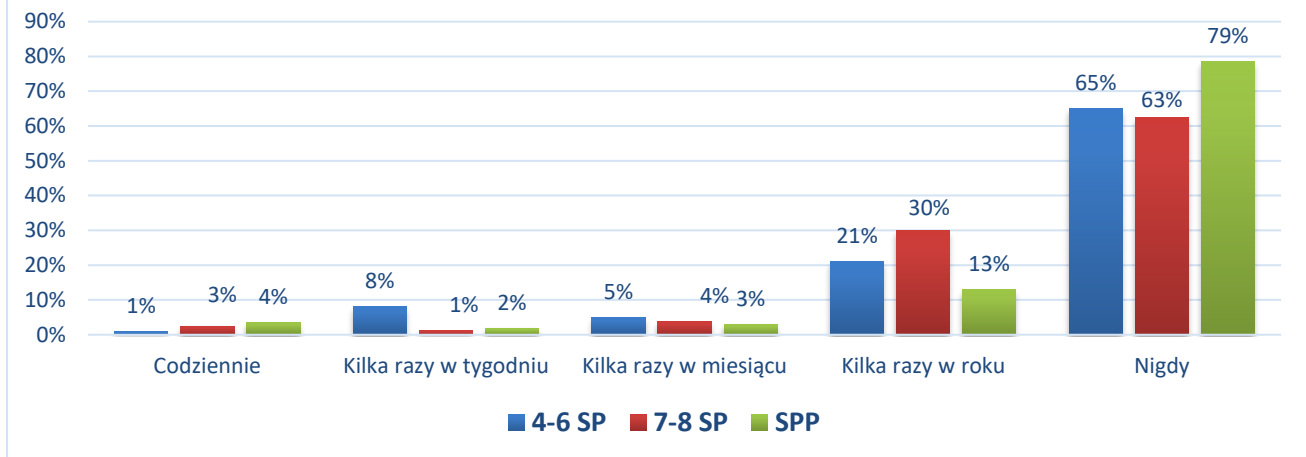
Niepokojące, wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje, że kilka razy w tygodniu doświadczą w szkole przemocy (8% 4-6SP; 1% 7-8 SP; 2% SPP).

Należy również zwrócić uwagę za fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy w szkole: codziennie, kilka razy w miesiącu i roku.

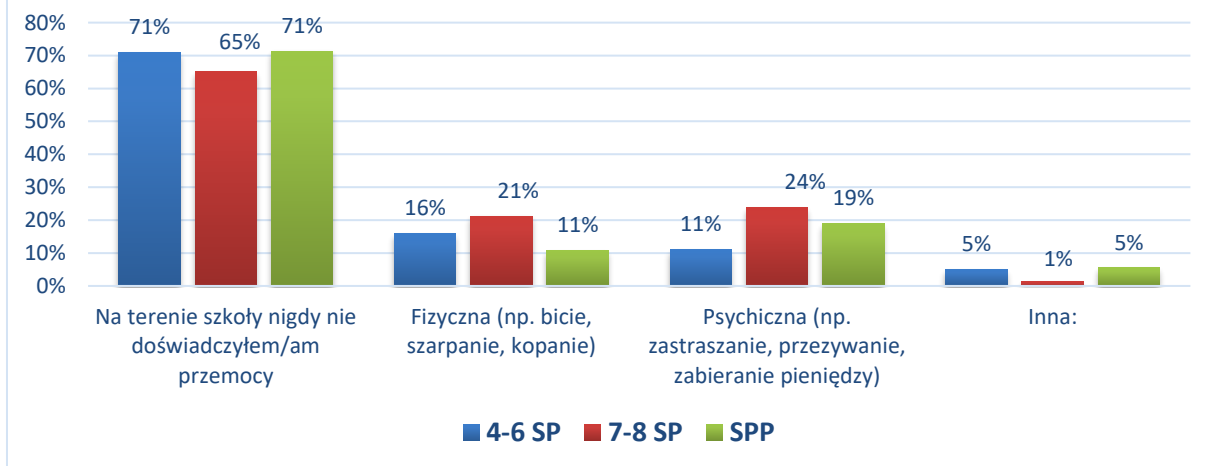
Nowe Horyzonty

Częstotliwość doświadczania przemocy w szkole

Zapytaliśmy też uczniów o rodzaj doświadczanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że młodsi uczniowie częściej padają ofiarami przemocy fizycznej, natomiast starsi psychicznej.

Rodzaj przemocy doświadczanej w szkole

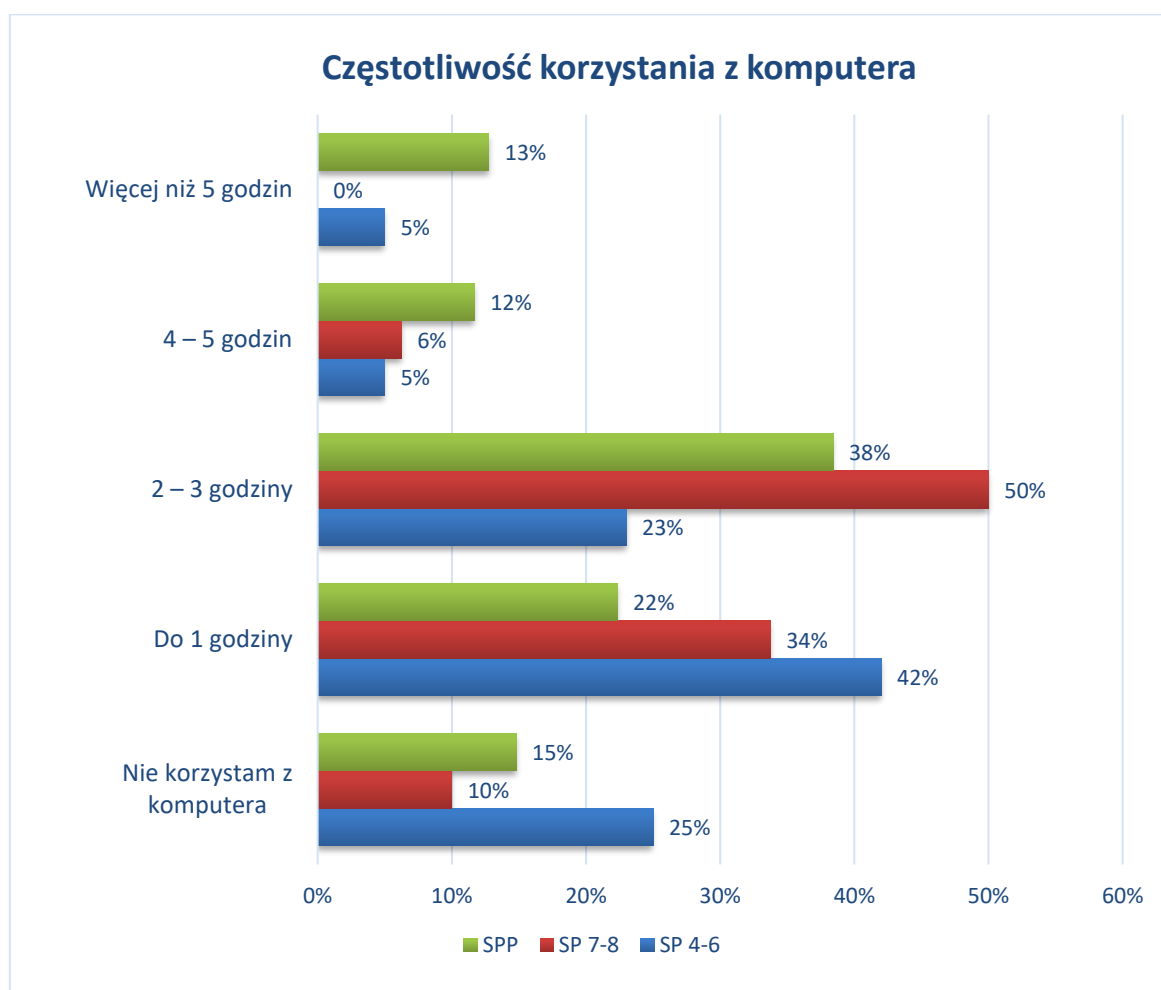
Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania

Nowe Horyzonty

Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)⁸.

Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera (poza wykorzystaniem komputera do nauki). Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6 - 38%; SP 7-8 - 50%; SPP - 23%). Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie (SP 4-6 - 5%, SPP - 13%). W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

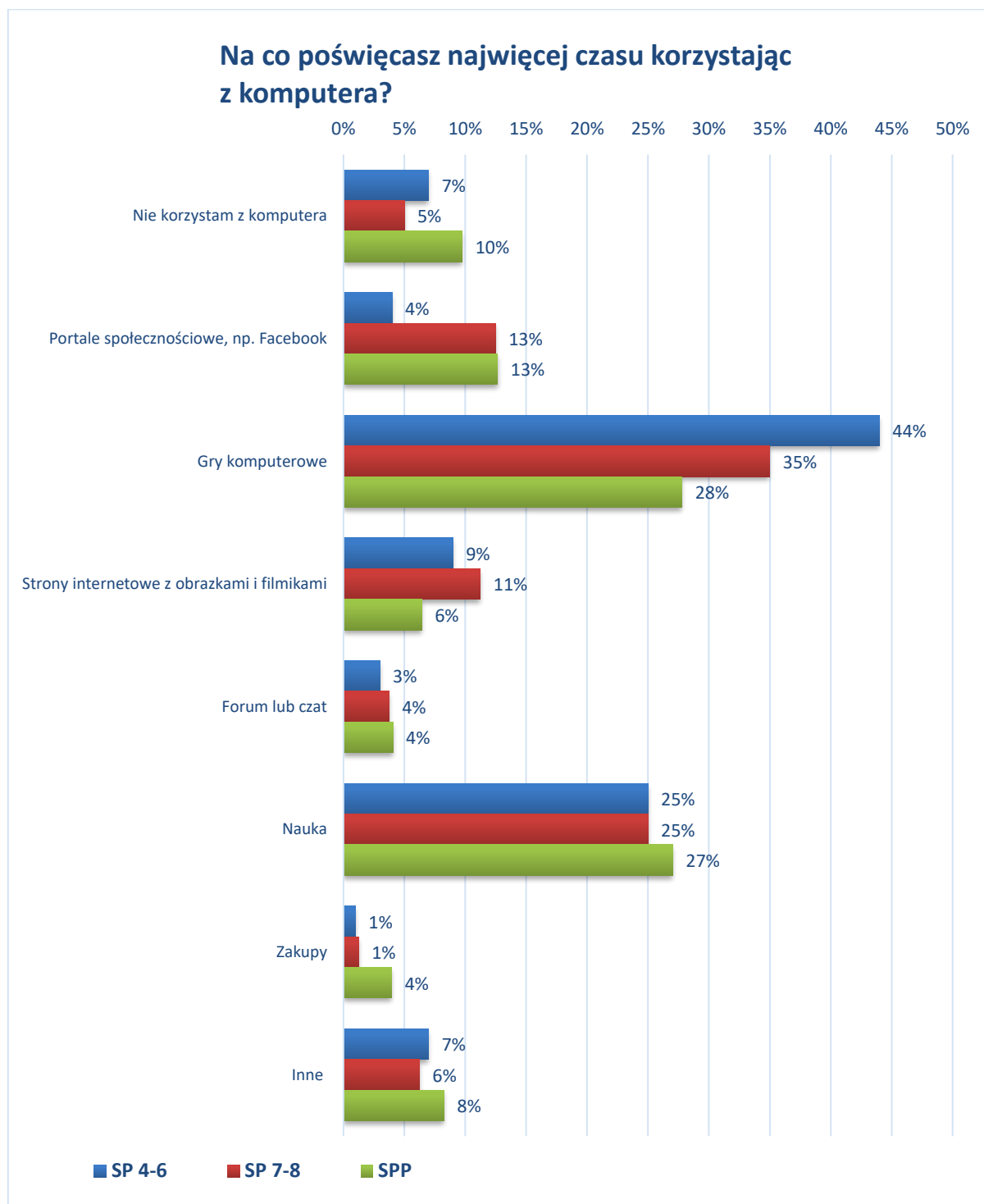

⁸ L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

Nowe Horyzonty

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. Najbardziej popularnymi formami okazują się być gry komputerowe oraz portale społecznościowe

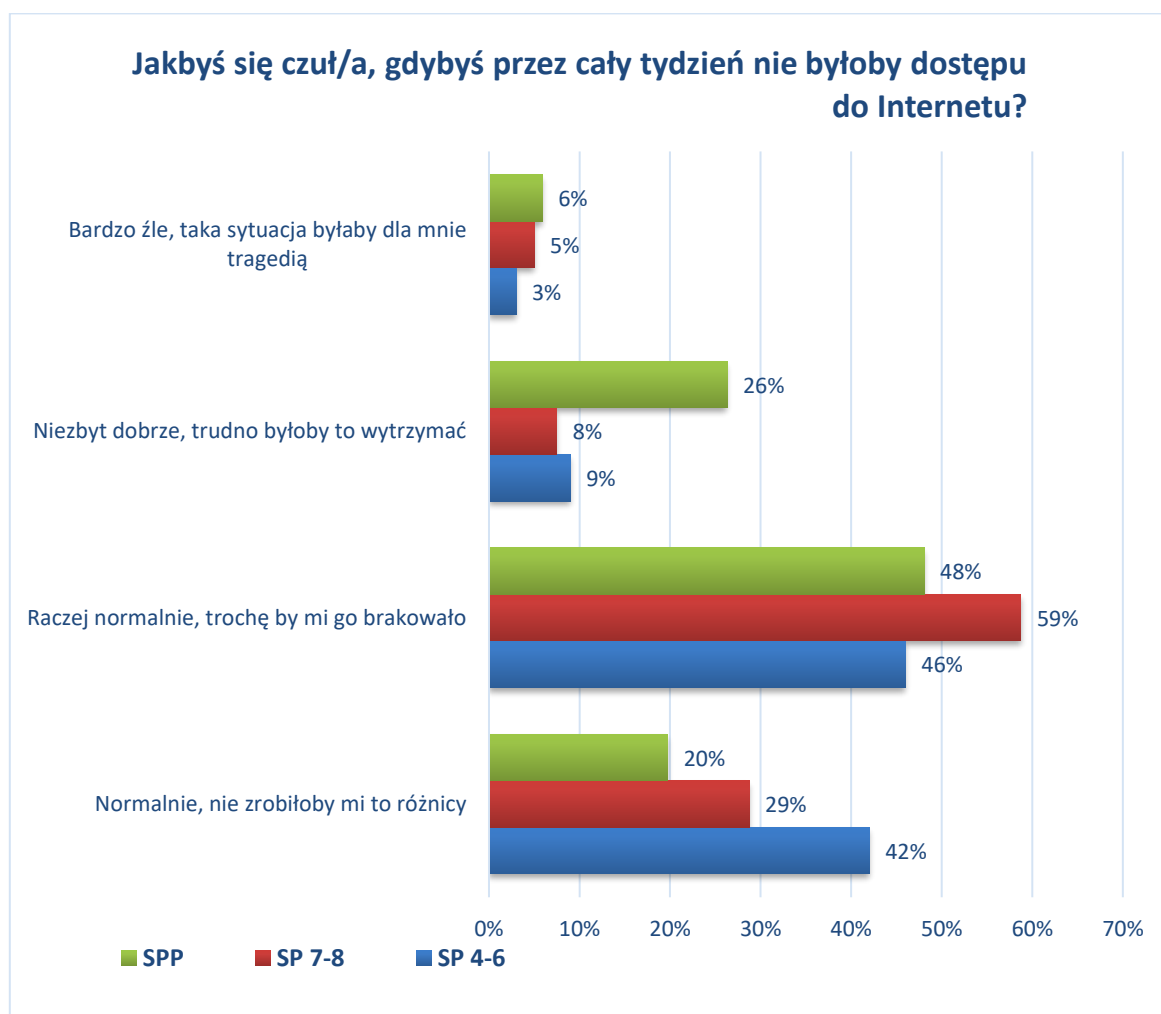

Nowe Horyzonty

Łącznie 82% uczniów klas 4-6, 88% uczniów klas 7-8 oraz 68% młodzieży szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów także przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 9%; SP 7-8 – 8%; SPP – 26%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (SP 4-6–3%; SP 7-8 – 5%; SPP – 6%).

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Nowe Horyzonty

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom w Miejskiej Górki nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

18% uczniów SP 4-6; 23% uczniów klas SP 7-8 oraz 30% uczniów SPP doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

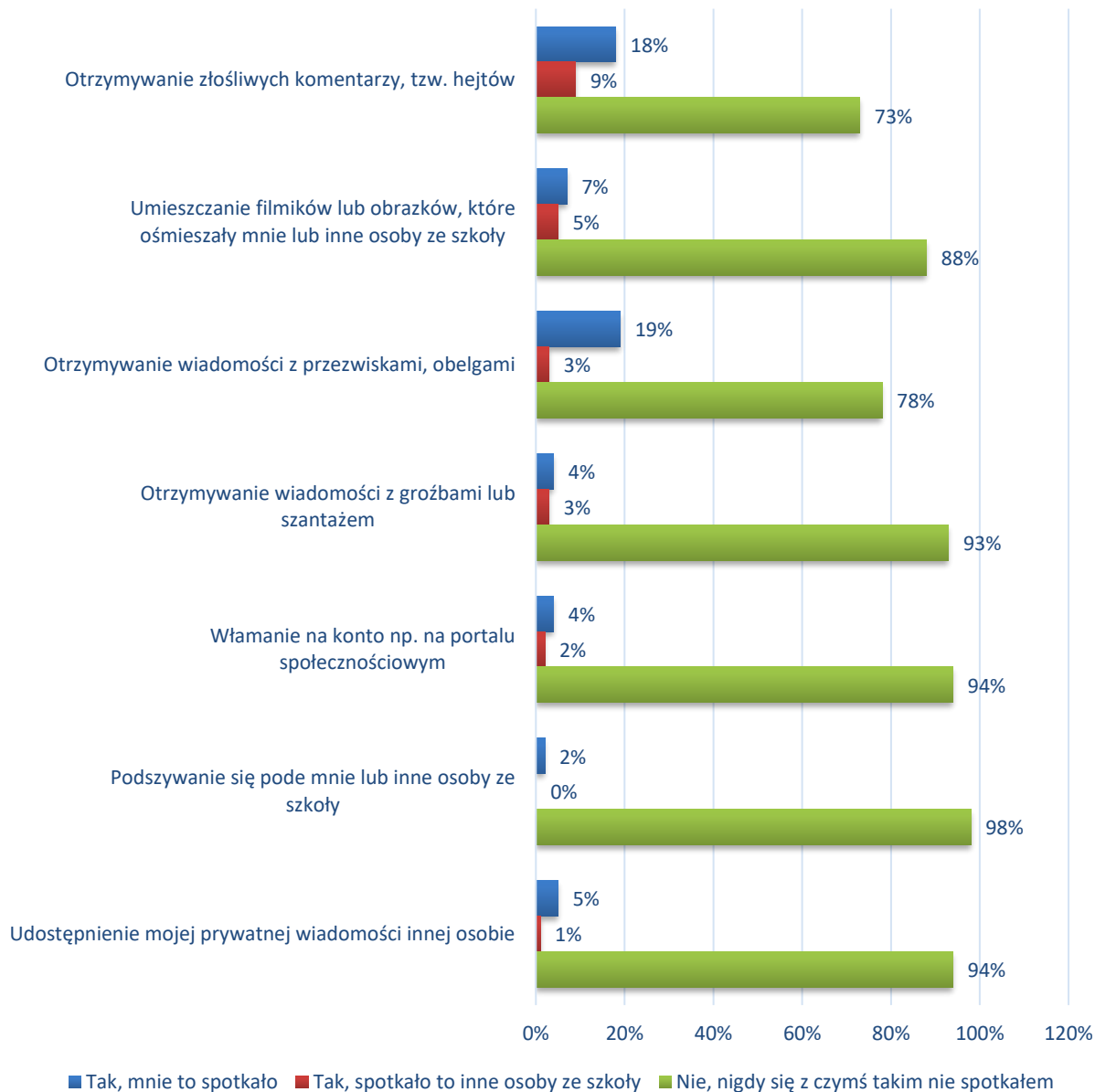
Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6 - 19%; SP 7-8- 20%; SPP - 31%) oraz często padali też ofiarami włamania na konto (SP 4-6 - 4%; SP 7-8 - 19%; SPP - 21%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Nowe Horyzonty

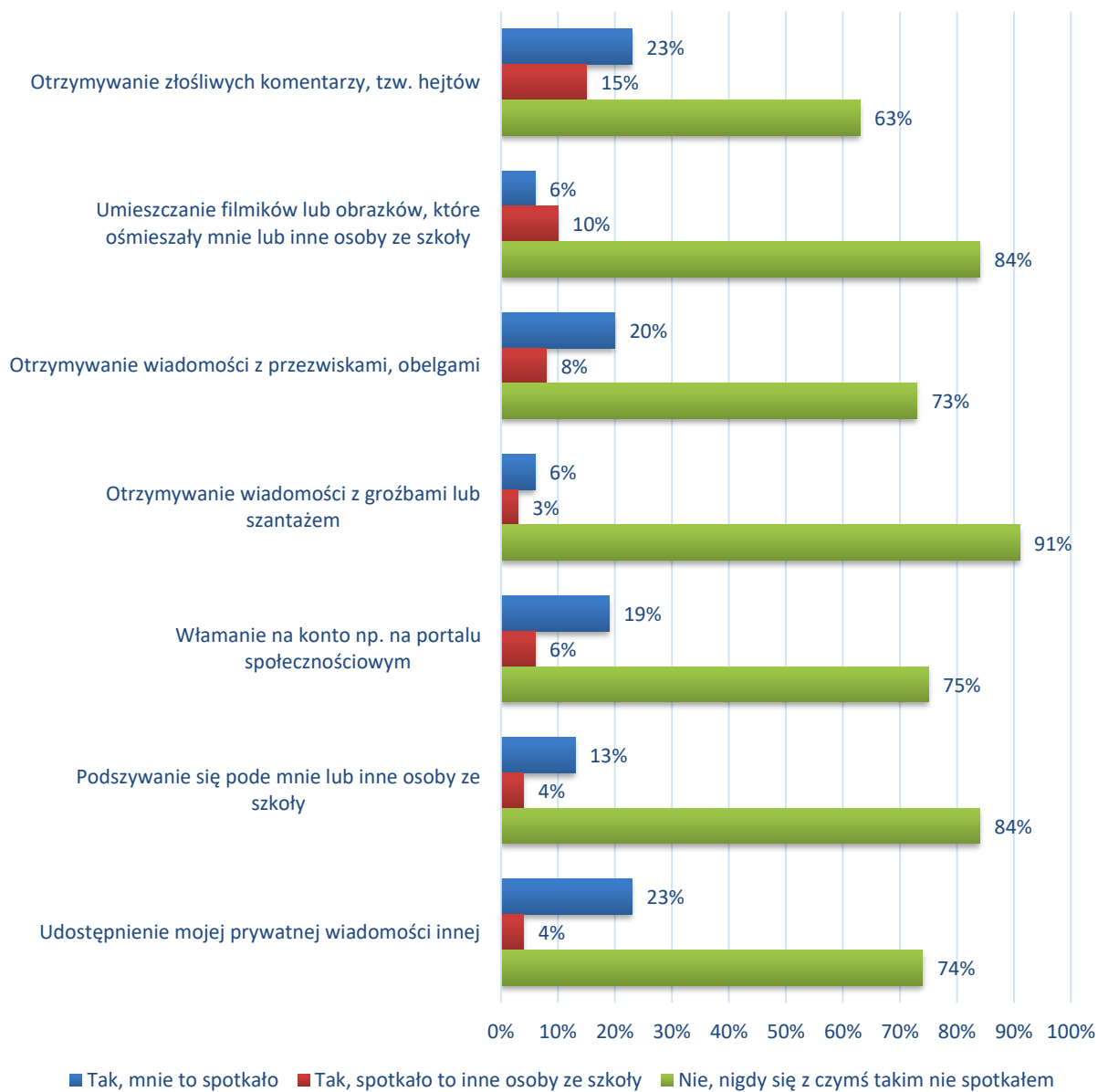
Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6

Nowe Horyzonty

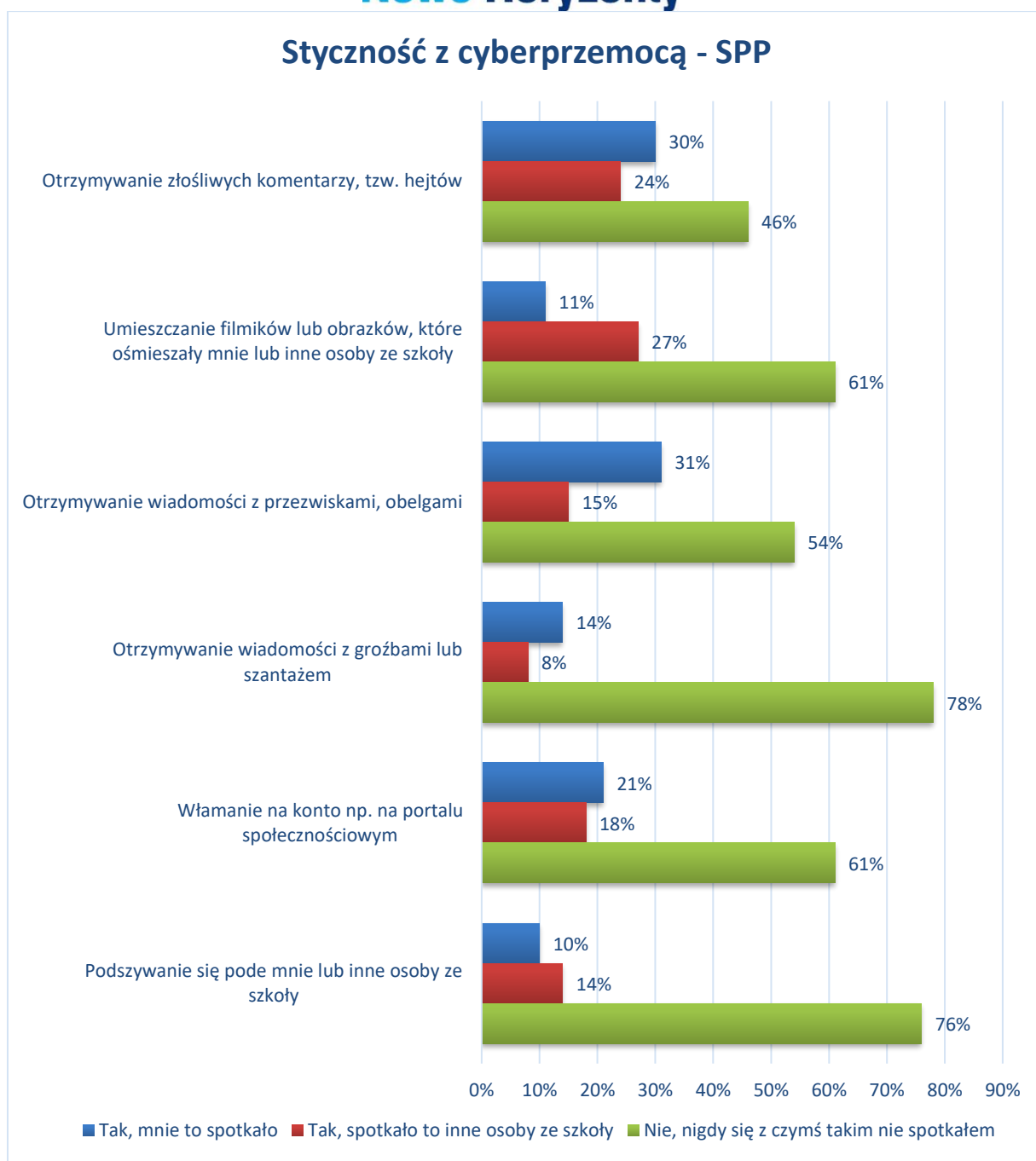
Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

Nowe Horyzonty

Styczność z cyberprzemocą - SPP

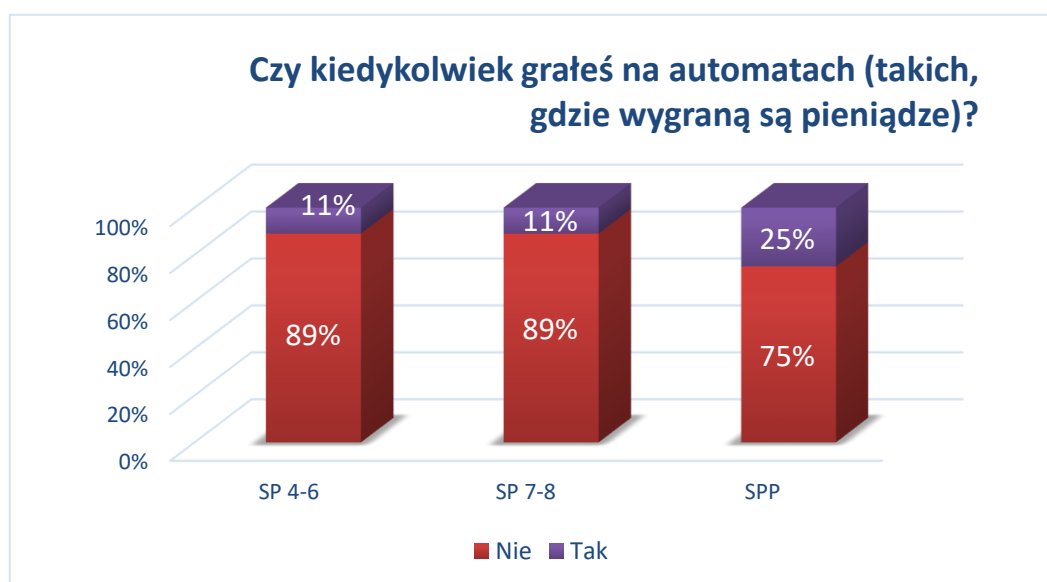
Prawie dla 5% młodzieży powyżej 13 roku życia gra na automatach o niskich wygranych stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz

Nowe Horyzonty

na tydzień lub prawie codziennie)⁹. Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier¹⁰. Faktem jest, że - szczególnie dla młodzieży - hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki¹¹.

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród młodych mieszkańców Gminy Miejska Górka. Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6 - 89%; SP 7-8 - 89%; SPP - 75%). Aczkolwiek, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest również zauważalny.

W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród dzieci i młodzieży z Miejskiej Górki. 99% młodszych i 99% starszych uczniów szkoły podstawowej, a także 86% uczniów szkół ponadpodstawowych nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki.

⁹ P. Sobierajski, J. Szczepkowski, *Postawy zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej*, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011.

¹⁰ M. Griffiths M., *Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania*, GWP, Gdańsk 2004.

¹¹ M. Griffiths M., *Gambling Addiction on the Internet*, w: Young K. S., Abreu N. de (ed.), *Internet Addiction. A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*, Hoboken: John Wiley and Sons.

Nowe Horyzonty

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczają wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹²

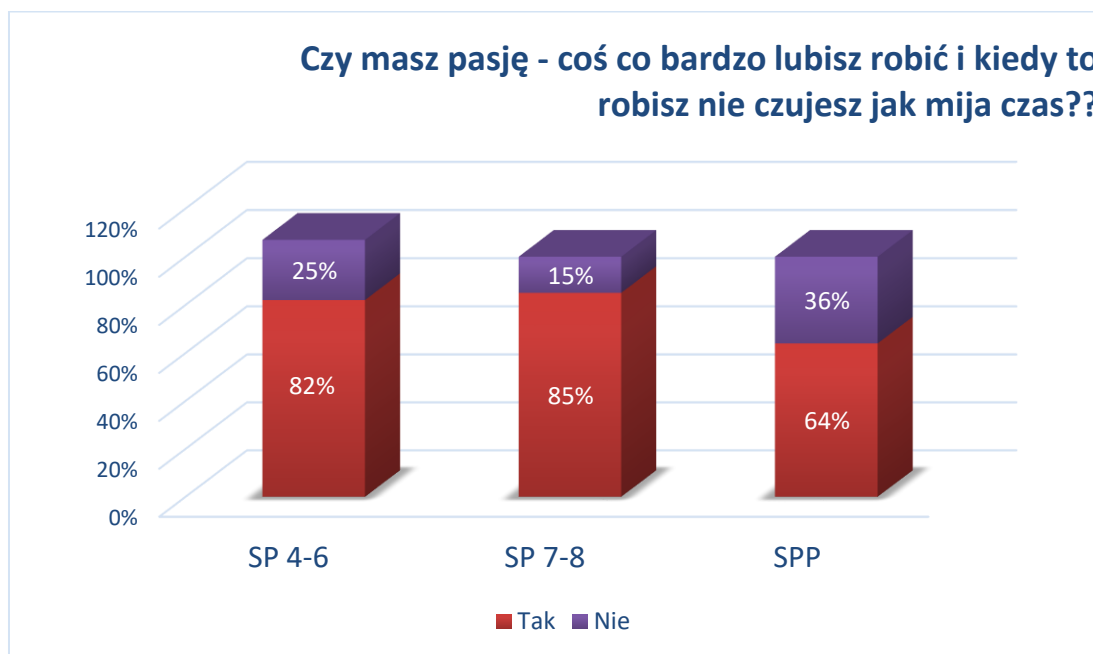
¹² Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

Nowe Horyzonty

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

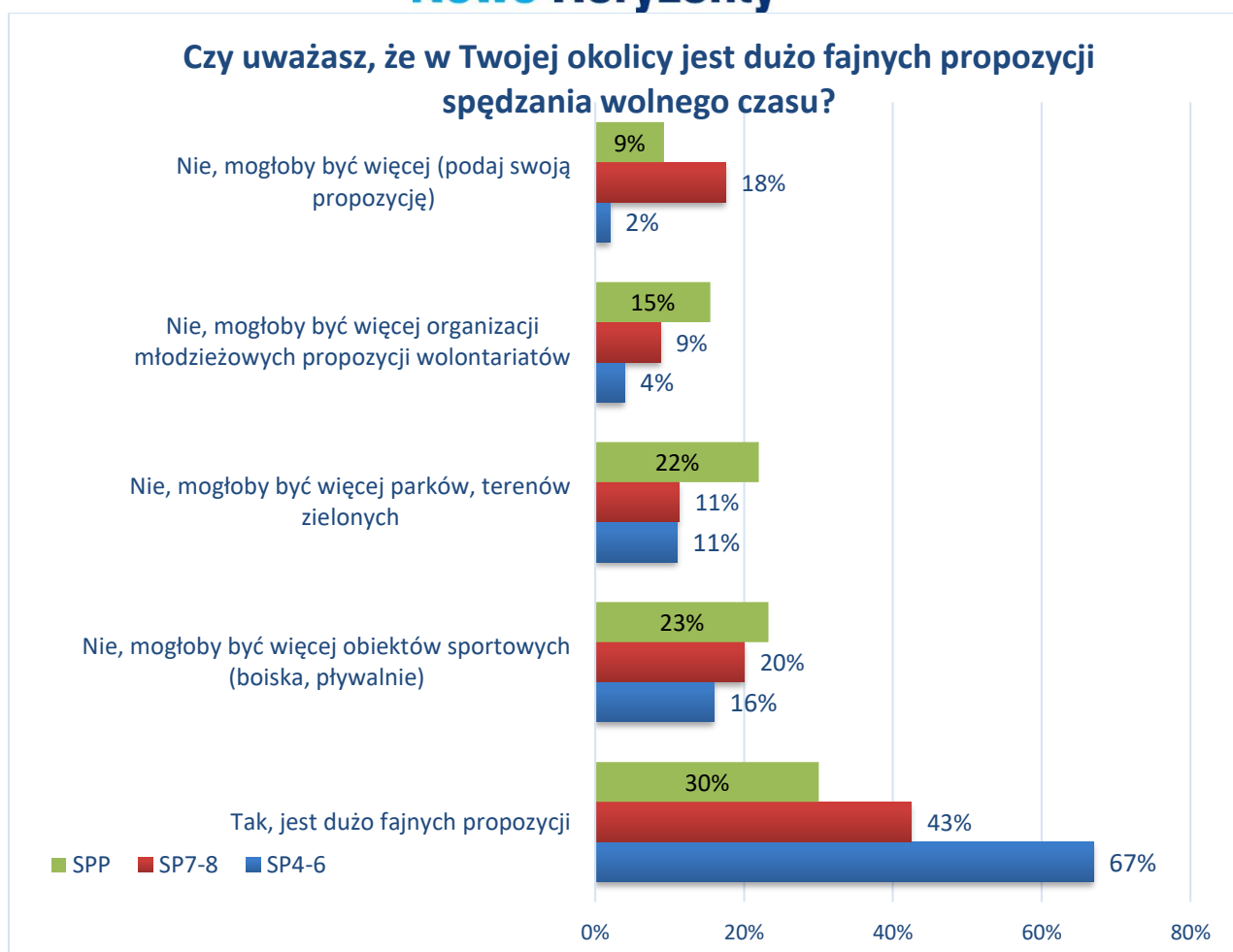
W pytaniu czy uczniowie mają pasję 82% SP 4-6; 85% SP 7-8 oraz 64% SPP udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Uczniowie w tym pytaniu wskazywali na aktywności: m.in. piłkę nożną, taniec, jazda na rowerze czy hulajnodze, treningi, pływanie oraz aktywności artystyczne typu śpiew i rysowanie.

Uczniowie uważają również, że w okolicy jest wiele propozycji spędzania wolnego czasu, jednakże mogłoby pojawić się więcej obiektów sportowych (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 20%, SPP – 23%)

Nowe Horyzonty

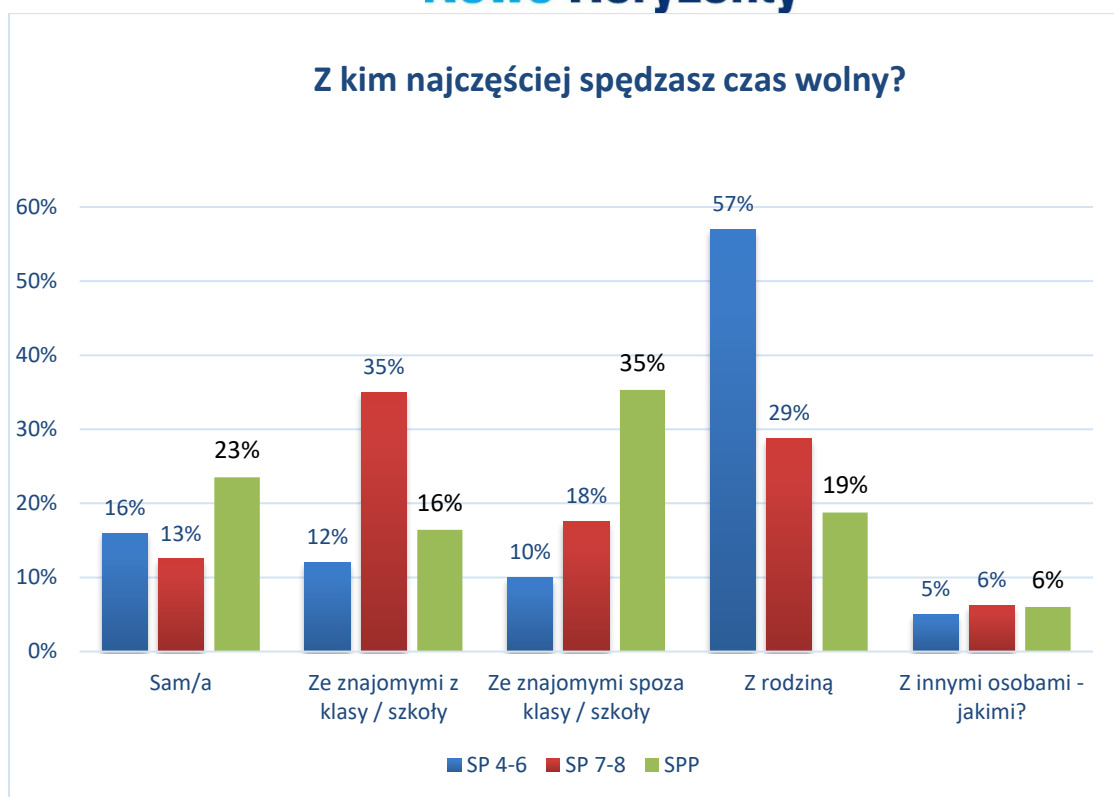

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

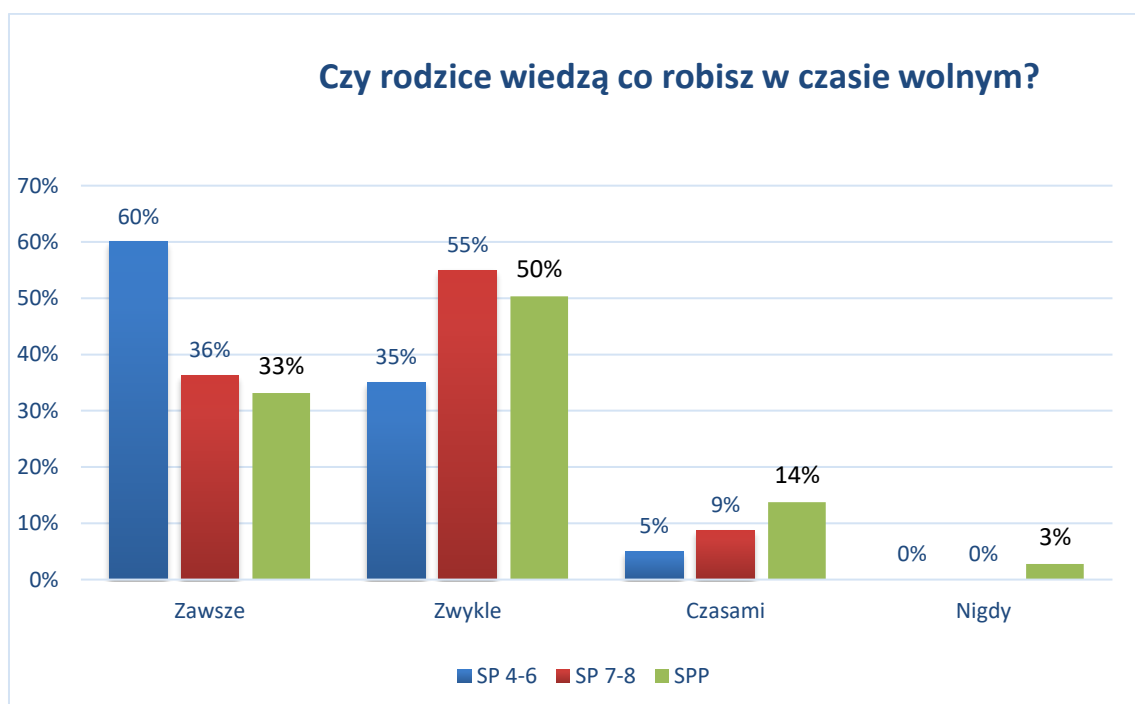
Najmłodsi uczniowie najczęściej czasu spędzają z rodziną (SP 4-6: 57%) lub samotnie (SP 4-6 – 16%). Starsi uczniowie szkoły podstawowej (SP 7-8) z kolei najczęściej wolnego czasu spędzają z kolegami z klasy/szkoły (35%) lub ze znajomymi spoza szkoły (35%). Uczniowie szkół ponadpodstawowych wskazali na znajomych spoza szkoły (35%) i kolegów z klasy (16%).

Nowe Horyzonty

Na koniec zapytaliśmy, czy według uczniów rodzice wiedzą, co ich dzieci robią w czasie wolnym. Dokładne odpowiedzi zaprezentowano poniżej.

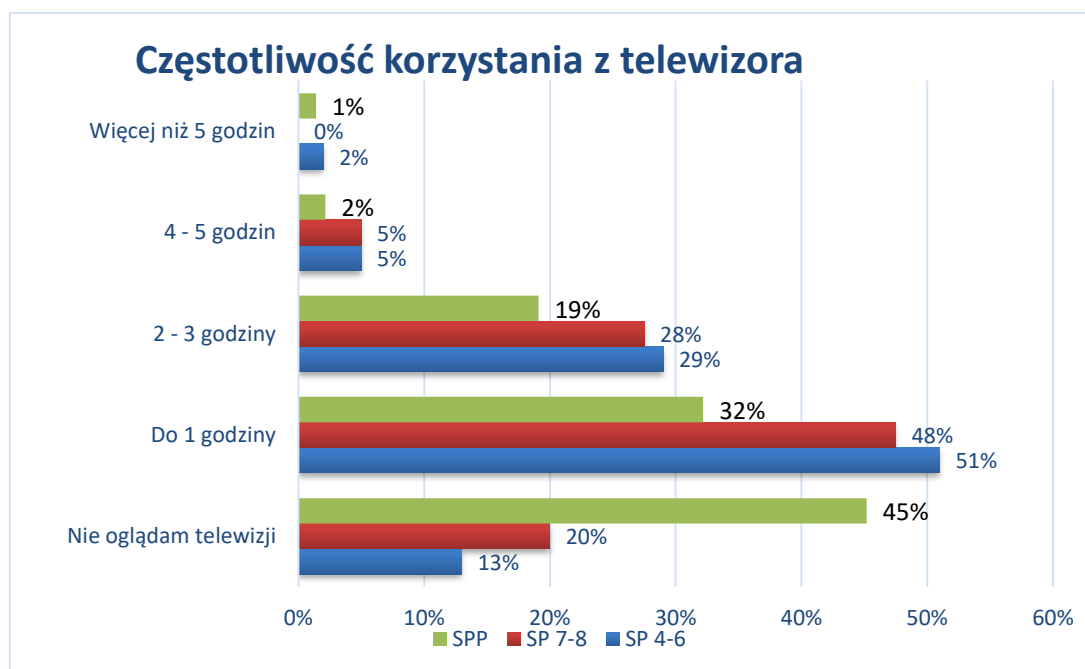

Nowe Horyzonty

We fragmencie opracowania „Telewizja a poziom agresji” przede wszystkim podano liczne przykłady programów telewizyjnych, skutkujące wzrostem poziomu niepokoju, a nawet agresji wśród dzieci i młodzieży. Wynika to stąd, że korzystając z nieskrępowanego dostępu do wielu kanałów, najmłodszy telewidz napotyka na duże trudności z odnalezieniem audycji o miłości, przyjaźni czy bezinteresowności. Z drugiej strony, z łatwością odnajduje programy ukazujące konflikty, bójki, prostytutkę, rozwody, zdrady, molestowanie seksualne, gwałty, zabójstwa, szantaż itp. Przemoc i agresja są na porządku dziennym i to nie tylko w filmach skierowanych do dorosłych, ale co zatrważające – również do dzieci. Zwrócono uwagę także na złudny obraz piękna, lansowany przez telewizję. Młodzi telewidzowie za wszelką cenę często starają się upodobnić do postaci „ze szklanego ekranu”, co często wiąże się z konsumpcyjnym stylem życia.¹³

Zapytaliśmy anektowanych uczniów, ile czasu spędzają przed telewizorem. Uczniowie deklarowali, że najczęściej oglądają telewizję do godziny dziennie.

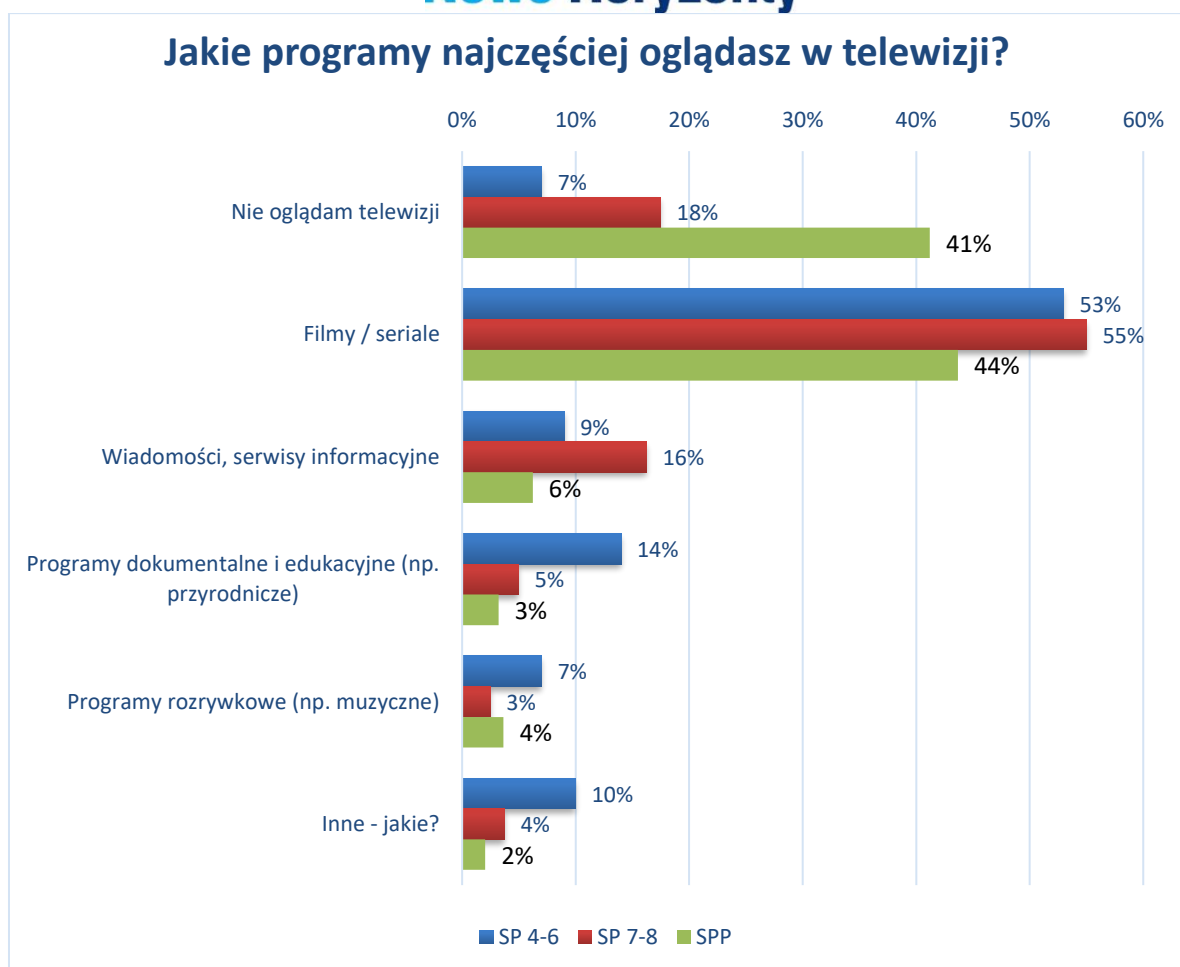

Zapytaliśmy uczniów, również o to jakie programy najczęściej oglądają – szczegółowe wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie.

¹³ Rola telewizji w kształtowaniu zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży. Cz. III. Zachowania antyzdrowotne, Hygeia Public Health 2011, źródło: <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2011/hyg-2011-2-235.pdf> (dostęp: 6.10.2020)

Nowe Horyzonty

Wybrane zagadnienia z ESPAD-U. Porównanie wyników badania z Gminy Miejska Górka z wynikami próby ogólnopolskiej z 2019 roku:

W niniejszym opracowaniu zostanie przeprowadzone porównanie wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów w wieku 15-18 lat z terenu Gminy Miejska Górka z wynikami badania ESPAD przeprowadzonego na próbie ogólnopolskiej w 2019 roku.

Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną (*European School Survey Project on Alcohol and Drugs*, w skrócie ESPAD) to wieloletni europejski program badań ankietowych w szkołach. Badania prowadzone są co cztery lata według tych samych wystandaryzowanych technik. W Polsce przeprowadzane są na próbach losowych uczniów w grupie wiekowej 15-18

Nowe Horyzonty

lat. Mają one na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Badania ESPAD z 2019 roku objęło 5903 uczniów.

W badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszej diagnozy zbadano wybrane zagadnienia zawarte w kwestionariuszu ESPAD. Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Otrzymane w ten sposób wyniki porównano z wynikami ostatniego badania ogólnopolskiego ESPAD- u, przeprowadzonego w roku 2019. Porównania dokonywano w ramach tych samych grup wiekowych tj.:

- uczniów w wieku 15-18 lat z terenu Gminy Miejska Górka oraz próby ogólnopolskiej.

Celem przeprowadzenia ankiety było głównie zbadanie zjawiska natężenia korzystania przez uczniów z substancji psychoaktywnych, w tym:

- napojów alkoholowych;
- papierosów;
- narkotyków, leków i substancji wziewnych,

a następnie porównania głównych wyników z wynikami próby ogólnopolskiej badania ESPAD 2019.

Badaniami objęto uczniów w wieku 15-18 lat w Gminie Miejska Górka.

Liczebność grup badanych

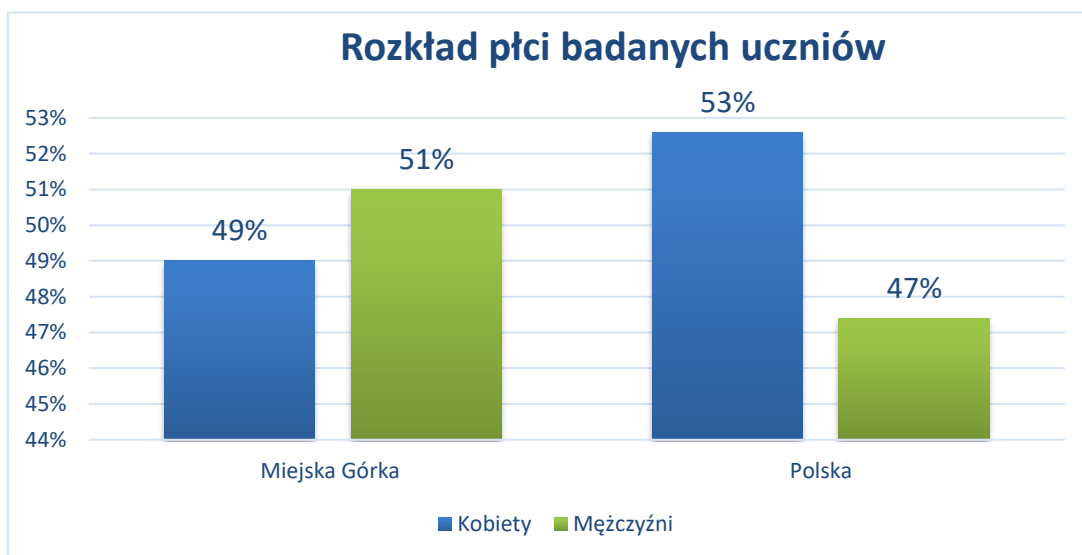
Uczniowie z Gminy Miejska Górka

123

Nowe Horyzonty

Poniższy wykres obrazuje rozkład płci osób badanych. Zawarto na nim rozkład płci osób badanych w ramach ESPAD-u oraz uczniów z Gminy Miejska Górka.

Spożywanie napojów alkoholowych wśród uczniów z Gminy Miejska Górka, zarówno kiedykolwiek w życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak i w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, jest na dużo niższym poziomie w porównaniu z wynikami dla młodzieży próby ogólnopolskiej. Uczniowie w Gminie Miejska Górka sięgają po alkohol zdecydowanie rzadziej niż ich rówieśnicy na terenie Polski, co wskazuje na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu.

Nowe Horyzonty

W poniższej tabeli zawarto pełne wyniki badania uczniów z Gminy Miejska Górka z zakresu spożywania napojów alkoholowych.

Spożywanie napojów alkoholowych							
MIEJSKA GÓRKA (% odpowiedzi)							
	<i>Nie piłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
W życiu	50	22	6	6	2	6	7
W ciągu ostatnich 12 miesięcy	57	16	7	5	9	4	2
W ciągu ostatnich 30 dni	74	15	9	1	1	0	0

W tabeli znajdującej się na następnej stronie zawarto pełne wyniki badania uczniów z Gminy Miejska Górka z zakresu spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych (podczas ostatniej okazji picia napojów alkoholowych).

Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych wskazuje, iż uczniowie z Gminy Miejska Górka najczęściej spożywają mniej niż 0.5l piwa - 15%, mniej niż 1 kieliszek wina (łącznie 7%) oraz mniej niż kieliszek wódki (6%). Zazwyczaj jednak uczniowie przyznają, że nie piją w ogóle (piwa - 57%; wina - 70%; wódki - 66%) lub nie pili podczas ostatniej okazji picia (piwa - 13%; wina - 17%; wódki - 15%).

Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych	
PIWO	
	MIEJSKA GÓRKA
<i>Nigdy nie piję piwa</i>	57%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) piwa</i>	13%
<i>Mniej niż jedną zwykłą butelkę lub puszkę (poniżej 0,5 litra)</i>	15%
<i>1-2 typowe butelki lub puszki (powyżej 0,5 do 1 litra)</i>	8%

Nowe Horyzonty

<i>3-4 typowe butelki lub puszki (powyżej 1 litra do 2 litrów)</i>	2%
<i>5 lub więcej typowych butelek lub puszek (powyżej 2 litrów)</i>	5%
WINO	
MIEJSKA GÓRKA	
<i>Nigdy nie piję wina</i>	70%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) wina</i>	17%
<i>Mniej niż jeden kieliszek (poniżej 100 gram)</i>	7%
<i>1-2 kieliszki (powyżej 100 gram do 200 gram)</i>	2%
<i>Pół butelki (ok. 370 gram)</i>	2%
<i>Butelkę lub więcej (750 gram lub więcej)</i>	2%
WÓDKA	
MIEJSKA GÓRKA	
<i>Nigdy nie piję wódki</i>	66%
<i>Ostatnim razem nie piłem(am) wódki</i>	15%
<i>Mniej niż jeden kieliszek (poniżej 50 gram)</i>	2%
<i>1-2 kieliszki (powyżej 50 gram do 100 gram)</i>	5%
<i>3-5 kieliszków (powyżej 100 gram do 250 gram)</i>	2%
<i>6 kieliszków lub więcej (300 gram lub więcej)</i>	9%

Poniższe wartości odzwierciedlają strukturę odpowiedzi uczniów na pytanie: „Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?” Oczekiwania uczniów z Gminy Miejska Górka wobec alkoholu różnią się w porównaniu do próby ogólnopolskiej.

Uczniowie z Gminy Miejska Górka w porównaniu do próby ogólnopolskiej, zgłaszali:

- częściej:
 - obawy kłopotów z policją (o 4%);
 - zaszkodzenie swojemu zdrowiu (o 15%);
 - obawy, że nie będą mogli przestać pić (o 4%);

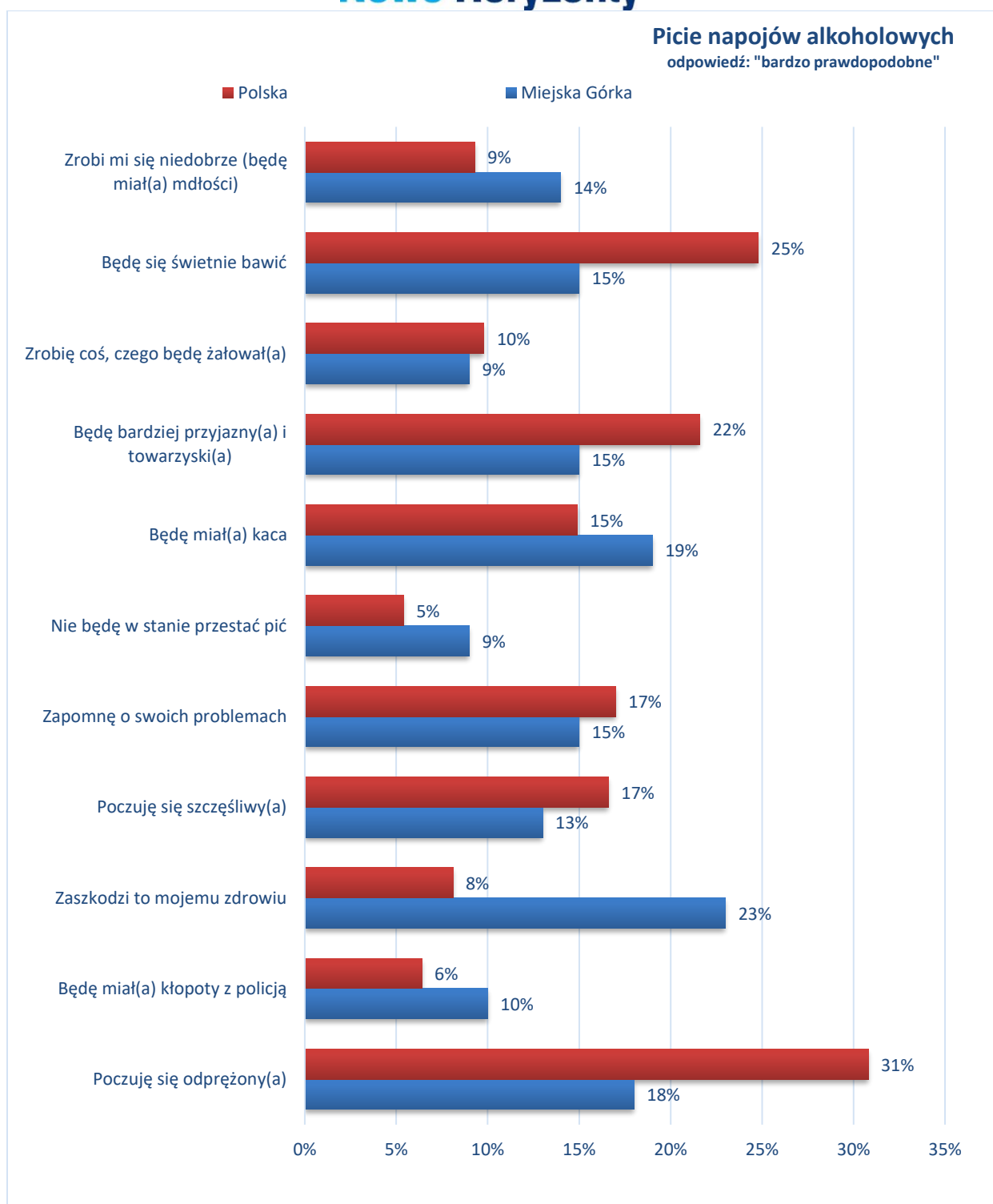

Nowe Horyzonty

- obawy przed mdłościami (o 5%);
- obawy przed kacem (o 4%).
- rzadziej:
 - poczucie odprężenia (o 13%);
 - poczucie bycia szczęśliwym (o 4%);
 - zapominanie o swoich problemach (o 2%);
 - bycie bardziej przyjaznym i towarzyskim (o 7%)
 - przekonanie o świetnej zabawie (o 10%);
 - zrobienie czegoś, czego będą żałowali (o 1%);

Nowe Horyzonty

Nowe Horyzonty

W tabeli zawarto pełne wyniki badania uczniów z Gminy Miejska Górka oraz próby ogólnopolskiej z zakresu oczekiwań wobec alkoholu.

Oczekiwania wobec alkoholu		
1. Poczuję się odprężony(a)		
	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	18%	31%
Prawdopodobne	16%	40%
Nie wiadomo	41%	18%
Mało prawdopodobne	10%	7%
Zupełnie nieprawdopodobne	15%	5%
2. Będę miał kłopoty z policją		
	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	10%	6%
Prawdopodobne	9%	11%
Nie wiadomo	37%	30%
Mało prawdopodobne	18%	26%
Zupełnie nieprawdopodobne	26%	27%
3. Zaszkozi to mojemu zdrowiu		
	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	23%	8%
Prawdopodobne	21%	20%
Nie wiadomo	35%	35%
Mało prawdopodobne	11%	27%

Nowe Horyzonty

Zupełnie nieprawdopodobne	11%	10%

4. Poczuję się szczęśliwy(a)

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	13%	17%
Prawdopodobne	24%	35%
Nie wiadomo	41%	31%
Mało prawdopodobne	10%	11%
Zupełnie nieprawdopodobne	13%	6%

5. Zapomnę o swoich problemach

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	15%	17%
Prawdopodobne	24%	34%
Nie wiadomo	37%	26%
Mało prawdopodobne	14%	14%
Zupełnie nieprawdopodobne	11%	8%

6. Nie będę w stanie przestać pić

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	9%	5%
Prawdopodobne	7%	8%
Nie wiadomo	36%	24%
Mało prawdopodobne	16%	27%
Zupełnie nieprawdopodobne	33%	36%

7. Będę miał(a) kaca

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	19%	15%

Nowe Horyzonty

Prawdopodobne	24%	28%
Nie wiadomo	41%	28%
Mało prawdopodobne	8%	19%
Zupełnie nieprawdopodobne	12%	11%

8. Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	15%	22%
Prawdopodobne	24%	40%
Nie wiadomo	41%	25%
Mało prawdopodobne	8%	7%
Zupełnie nieprawdopodobne	12%	6%

9. Zrobię coś, czego będę żałował(a)

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	9%	10%
Prawdopodobne	13%	19%
Nie wiadomo	48%	33%
Mało prawdopodobne	13%	23%
Zupełnie nieprawdopodobne	17%	16%

10. Będę się świetnie bawić

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	15%	25%
Prawdopodobne	27%	40%
Nie wiadomo	43%	26%
Mało prawdopodobne	7%	5%
Zupełnie nieprawdopodobne	8%	5%

11. Zrobi mi się niedobrze (będę miał(a) mdłości)

Nowe Horyzonty

	MIEJSKA GÓRKA	POLSKA
Bardzo prawdopodobne	14%	9%
Prawdopodobne	14%	21%
Nie wiadomo	44%	35%
Mało prawdopodobne	15%	22%
Zupełnie nieprawdopodobne	14%	13%

Kolejną poddaną badaniu kwestią dotyczyła deklaracji uczniów na temat palenia przez nich papierosów. Większa część uczniów z Gminy Miejska Górka deklaruje, że nigdy nie paliła (68%), jest to o 39% więcej w porównaniu do uczniów z próby ogólnopolskiej. Rozkład pozostałych odpowiedzi również wskazuje na to, iż uczniowie z Gminy Miejska Górka z reguły palą rzadziej i mniej niż młodzież z próby ogólnopolskiej.

1 – 2 razy: uczniowie Miejska Górka o 2% częściej;

3 – 5 razy: uczniowie Miejska Górka o 3% rzadziej;

6 – 9 razy: uczniowie Miejska Górka o 4% rzadziej;

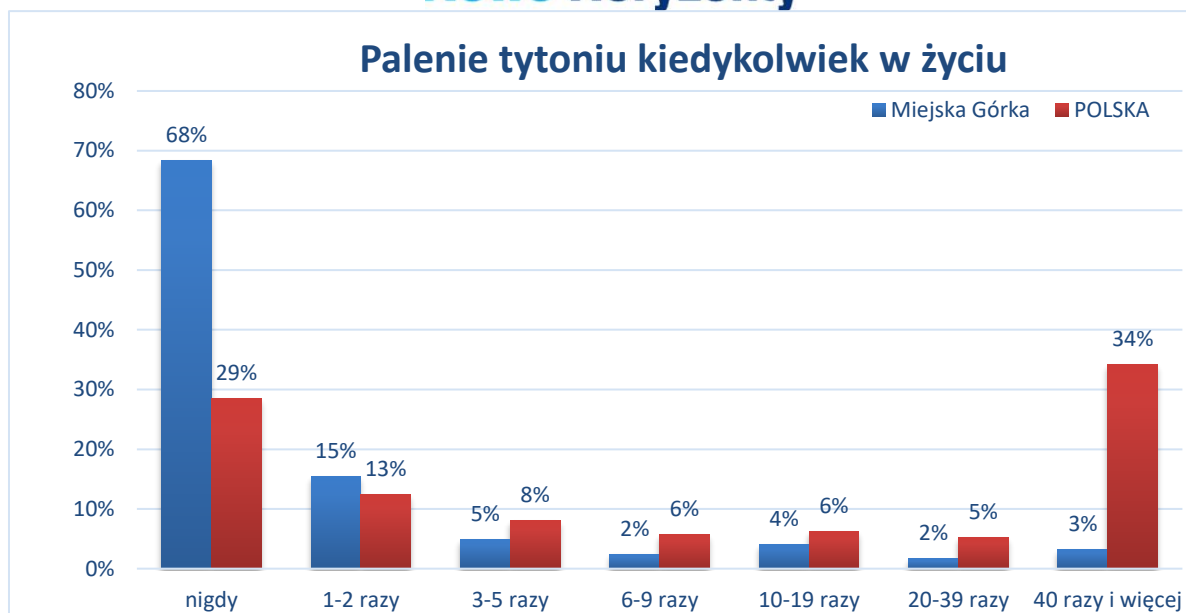
10 – 19 razy: uczniowie Miejska Górka o 2% rzadziej;

20 – 39 razy: uczniowie Miejska Górka o 3% rzadziej;

40 razy i więcej: uczniowie Miejska Górka o 29% rzadziej;

Nowe Horyzonty

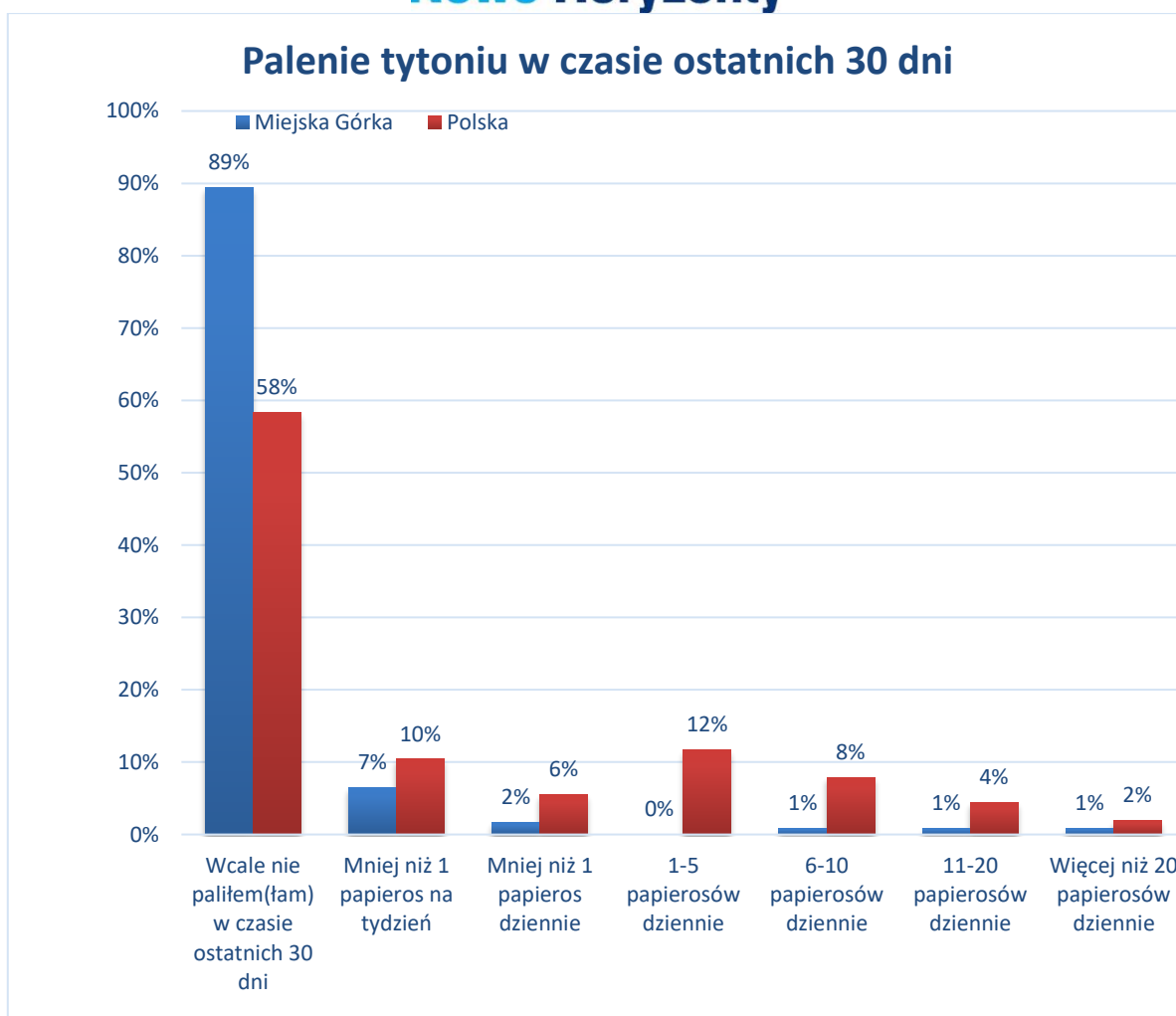
Podobne różnice ujawniają deklaracje uczniów związane z paleniem papierosów w ciągu miesiąca przed badaniem. Uczniowie z Gminy Miejska Górka w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem palili rzadziej i mniej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski.

Struktura odpowiedzi uczniów:

- wcale nie paliłem(łam) w czasie ostatnich 30 dni: uczniowie z Miejskiej Górki o 31% częściej;
- mniej niż 1 papieros na tydzień: uczniowie Miejska Górka o 3% rzadziej;
- mniej niż 1 papieros dziennie: uczniowie Miejska Górka o 4% rzadziej;
- 1 – 5 papierosów dziennie: uczniowie Miejska Górka o 12% rzadziej;
- 6 – 10 papierosów dziennie: uczniowie Miejska Górka o 7% rzadziej;

Nowe Horyzonty

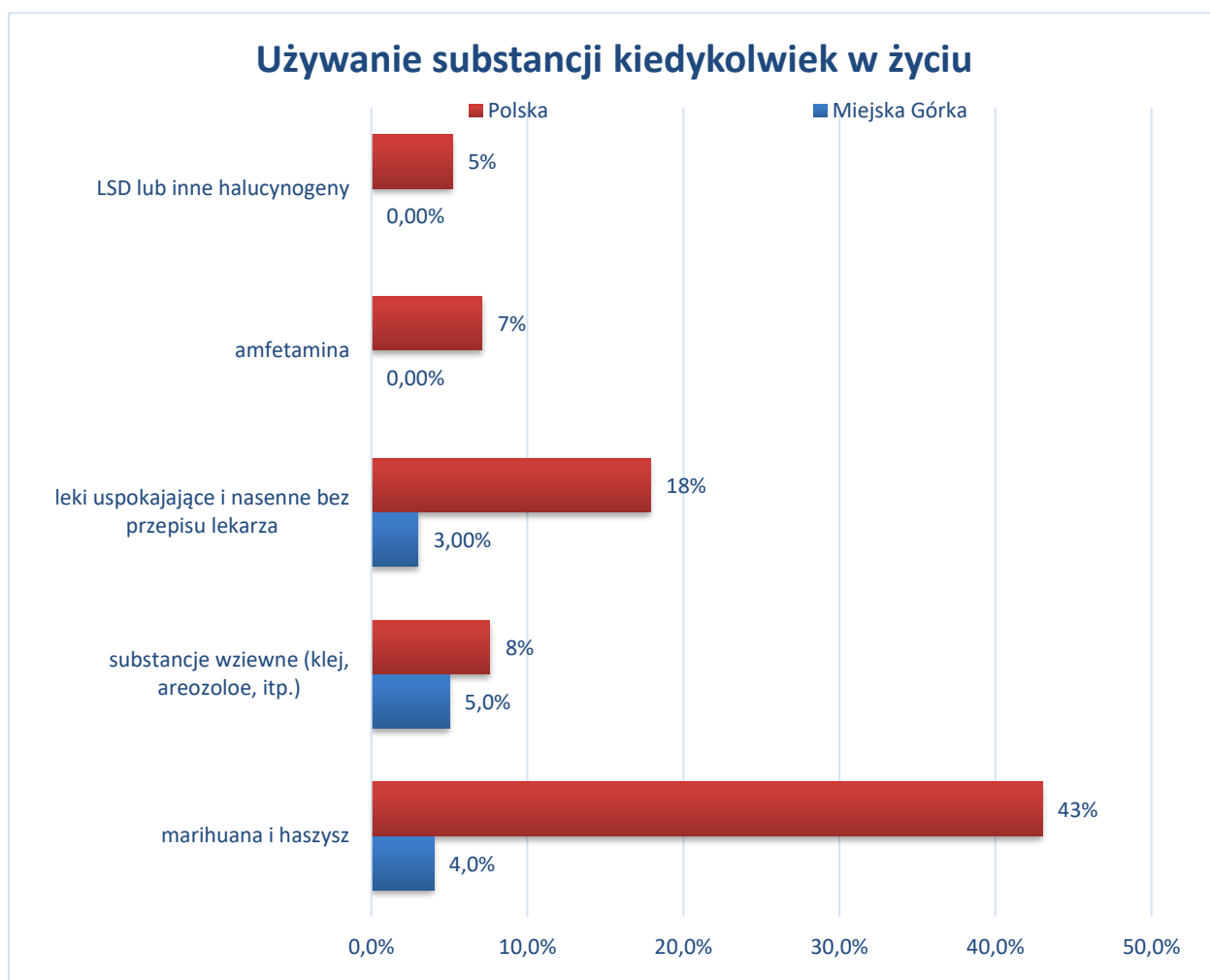
Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie chociaż raz w życiu, okazała się marihuana i haszysz (43%). Z kolei wśród uczniów z Gminy Miejska Górka są to również marihuana i haszysz (4%), leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (3%), substancje wziewne - klej, aerozole itp. (5%).

Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w czasie ostatnich 12 miesięcy nadal są marihuana i haszysz (26%). Wśród uczniów z Gminy Miejska Górka nadal wartość 4% uzyskały marihuana i haszysz.

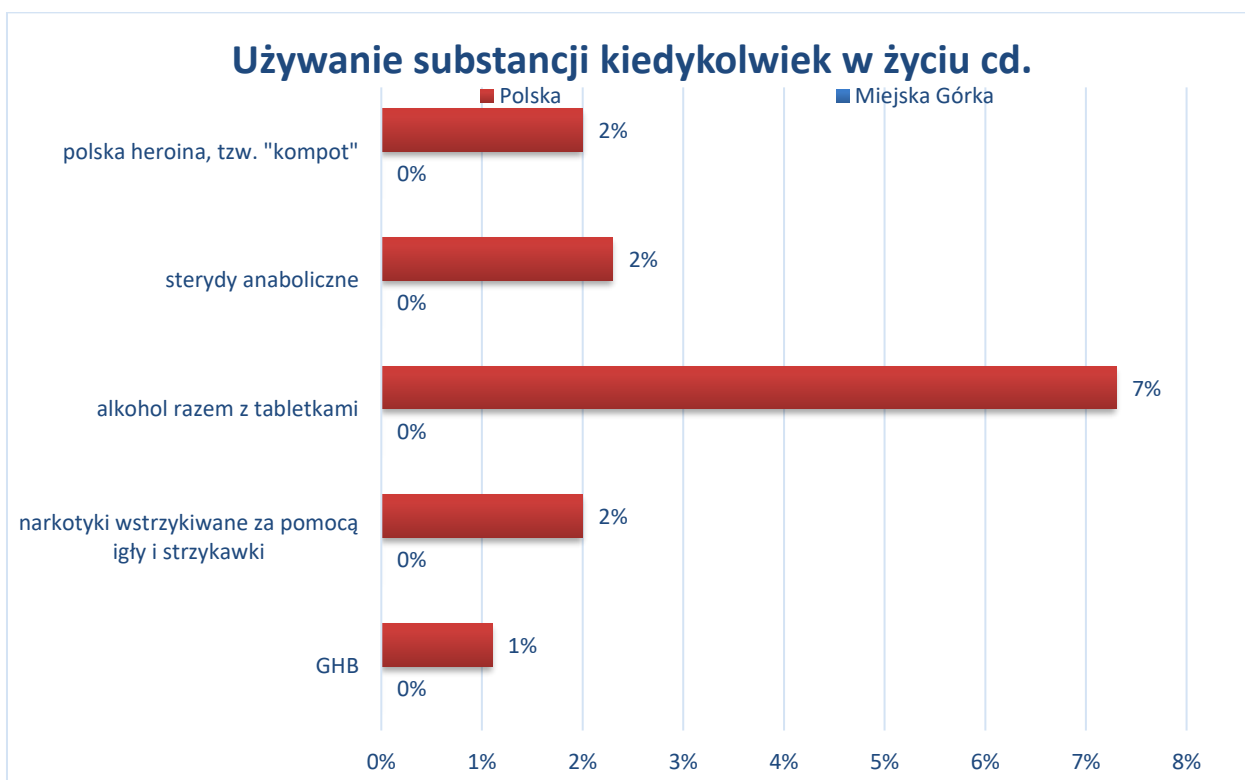
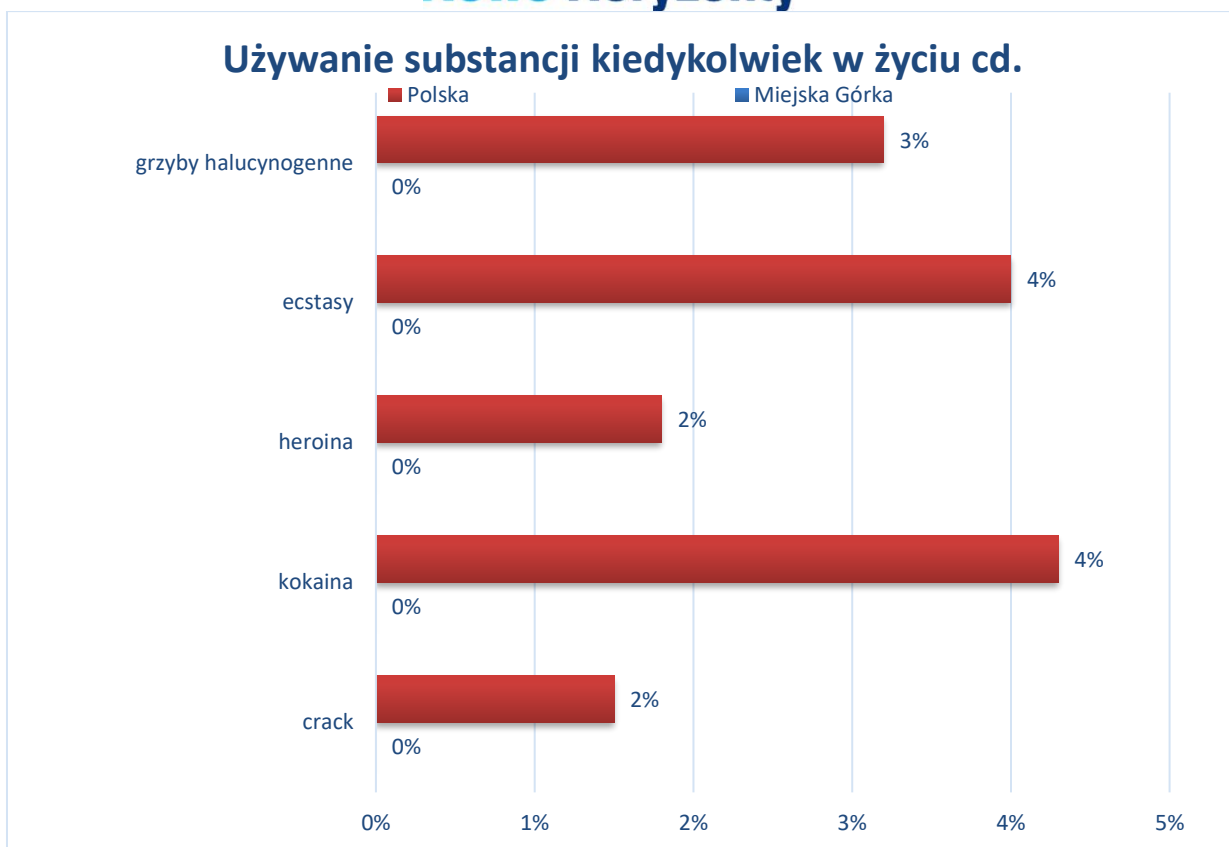
Nowe Horyzonty

Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w czasie ostatnich 30 dni są nadal marihuana i haszysz (15%).

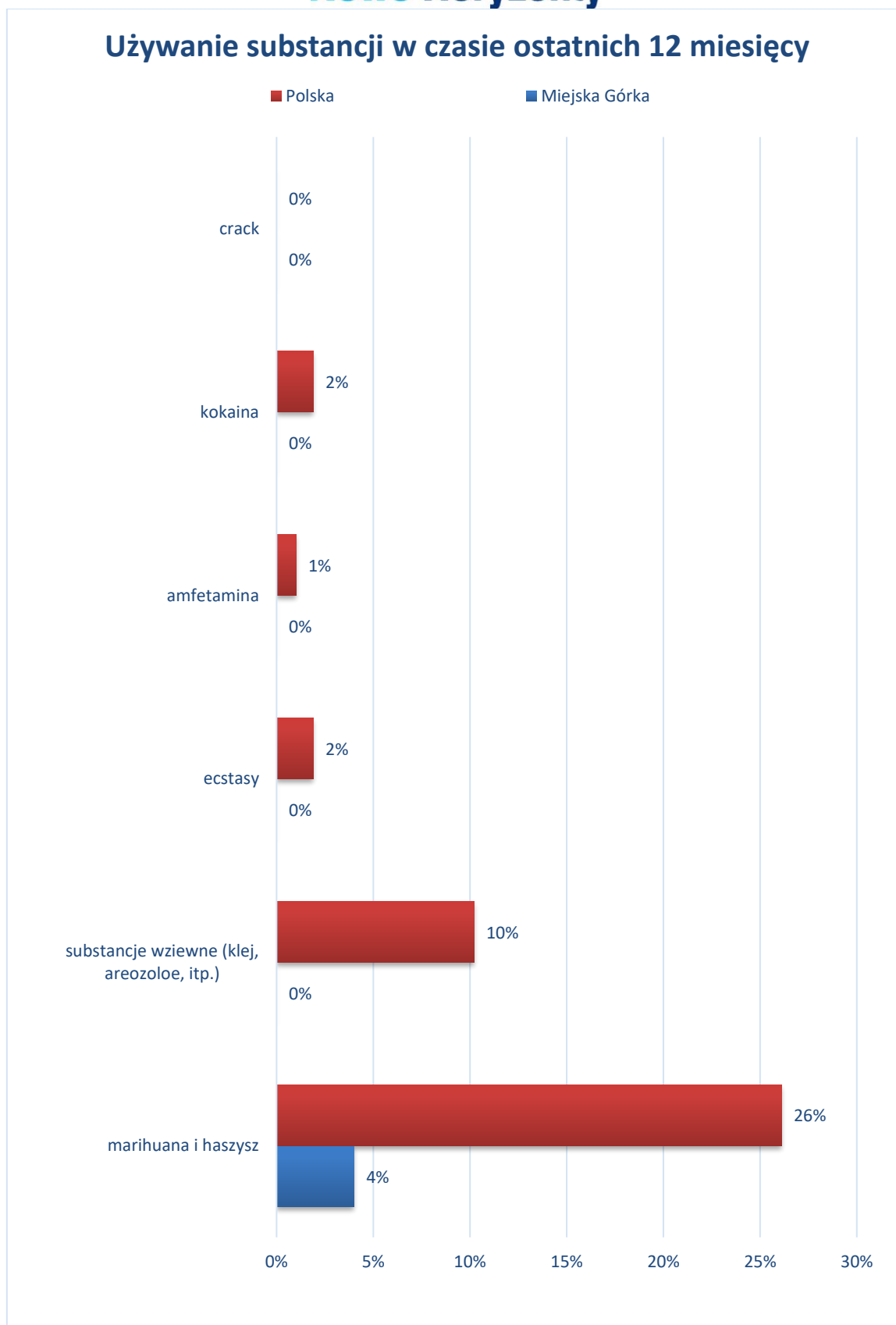

Nowe Horyzonty

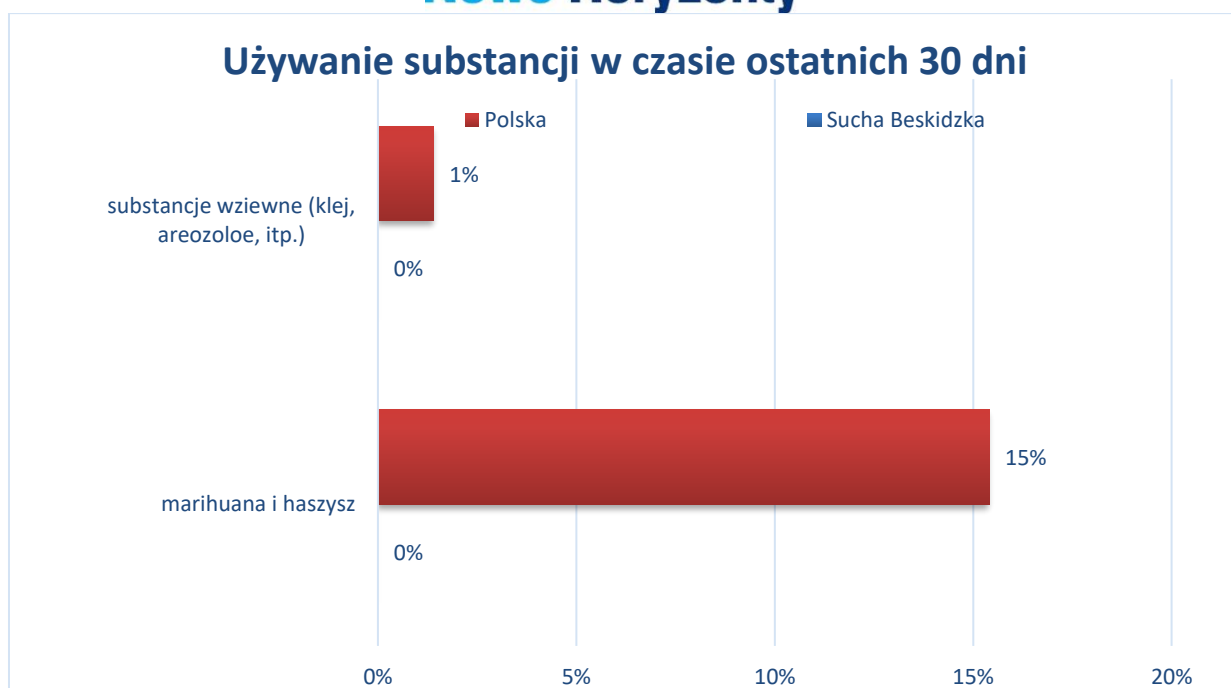

Nowe Horyzonty

Nowe Horyzonty

Pierwszą substancją psychoaktywną, jakiej użyli uczniowie z Gminy Miejska Górka były marihuana lub haszysz (2%) oraz leki uspokajające i nasenne bez zalecenia lekarza (3%).

Natomiast, na pytanie o powód pierwszego użycia uczniowie, najczęściej odpowiadali, że byli ciekawi (6%).

Pierwsza użyta substancja psychoaktywna

MIEJSKA GÓRKA	
<i>Nigdy nie spróbowałem(am) żadnej z niżej wymienionych substancji</i>	95%
<i>Leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza</i>	3%
<i>Marihuana lub haszysz</i>	2%
<i>LSD</i>	0%
<i>Amfetamina</i>	0%
<i>Crack</i>	0%
<i>Kokaina</i>	0%
<i>Heroina</i>	0%
<i>Ecstasy</i>	0%

Nowe Horyzonty

<i>Grzyby halucynogenne</i>	0%
<i>GHB</i>	0%
<i>Polska heroina, czyli tzw. „kompot”</i>	0%
<i>Spróbowałem(am) jakiegoś środka odurzającego, ale nie wiem, co to był za środek</i>	0%

Źródło pozyskania substancji psychoaktywnej podczas pierwszego użycia

MIEJSKA GÓRKA	
<i>Nigdy nie używałem(am) żadnej z poprzednio wymienionych substancji</i>	95%
<i>Dostałem(am) od starszego brata lub siostry</i>	0%
<i>Dostałem(am) od starszego kolegi/koleżanki</i>	0%
<i>Dostałem(am) od kolegi/koleżanki w moim wieku lub młodszych ode mnie”</i>	0%
<i>Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście”</i>	0%
<i>Dostałem(am) od obcej osoby</i>	0%
<i>Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół</i>	5%
<i>Kupiłem od kolegi</i>	0%
<i>Kupiłem od obcej osoby</i>	0%
<i>Dostałem od jednego z rodziców</i>	0%
<i>Wziąłem z domu, bez pozwolenia rodziców</i>	0%
<i>Żadne z powyższych</i>	0%

Powód pierwszego użycia substancji psychoaktywnej (pytanie wielokrotnego wyboru)

MIEJSKA GÓRKA	
<i>Nigdy nie używałem(am) żadnej z poprzednio wymienionych substancji</i>	95%
<i>Chciałem(am) się czuć na „haju”</i>	0%
<i>Nie chciałem(am) odstawać od grupy</i>	0%
<i>Nie miałem(am) nic do roboty</i>	0%
<i>Byłem(am) ciekawy</i>	5%
<i>Chciałem(am) zapomnieć o swoich problemach</i>	0%

Nowe Horyzonty

<i>Inny powód</i>	0%
<i>Nie pamiętam powodu</i>	0%

ESPAD - podsumowanie:

Picie napojów alkoholowych wśród uczniów z **Gminy Miejska Górka** jest na dużo niższym poziomie w porównaniu z wynikami próby ogólnopolskiej. Uczniowie w Gminie Miejska Górka nie tylko spożywają mniej alkoholu, ale również piją z umiarem napoje alkoholowe o mniejszej zawartości procentowej alkoholu. Ponadto młodzież nie tylko rzadziej sięga po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski, ale również rzadziej pali papierosy. Wskazuje to na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu i palenia papierosów.

W perspektywie wyników porównania ESPAD dla badanych uczniów konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu substancji psychoaktywnych. Warto zwrócić uwagę na uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych tj. leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza.

2.3.4. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Miejska Górka

Rynek alkoholowy w Gminie Miejska Górka:

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla poszczególnych ich rodzajów:

1. do spożycia poza miejscem sprzedaży – (wg zawartości alkoholu):
 - a. do 4,5%: 35
 - b. od 4,5% do 18%: 25
 - c. powyżej 18%: 30
2. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - a. do 4,5% 10
 - b. od 4,5% do 18%: 10

Nowe Horyzonty

c. powyżej 18%: 10

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Miejska Górka. Grupa badana stanowiła 13 kobiet i 2 mężczyzn. 13 respondentów to pracownicy punktów, 2 zaś to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 33,6 lat.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

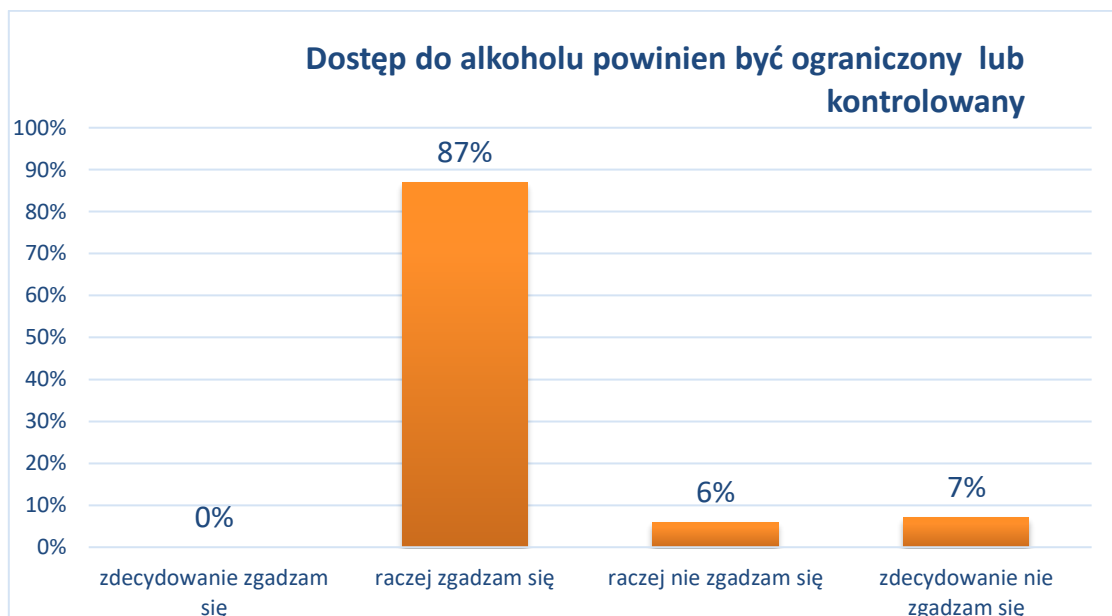
87% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Nowe Horyzonty

Łącznie 87% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. 13% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli, że dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.

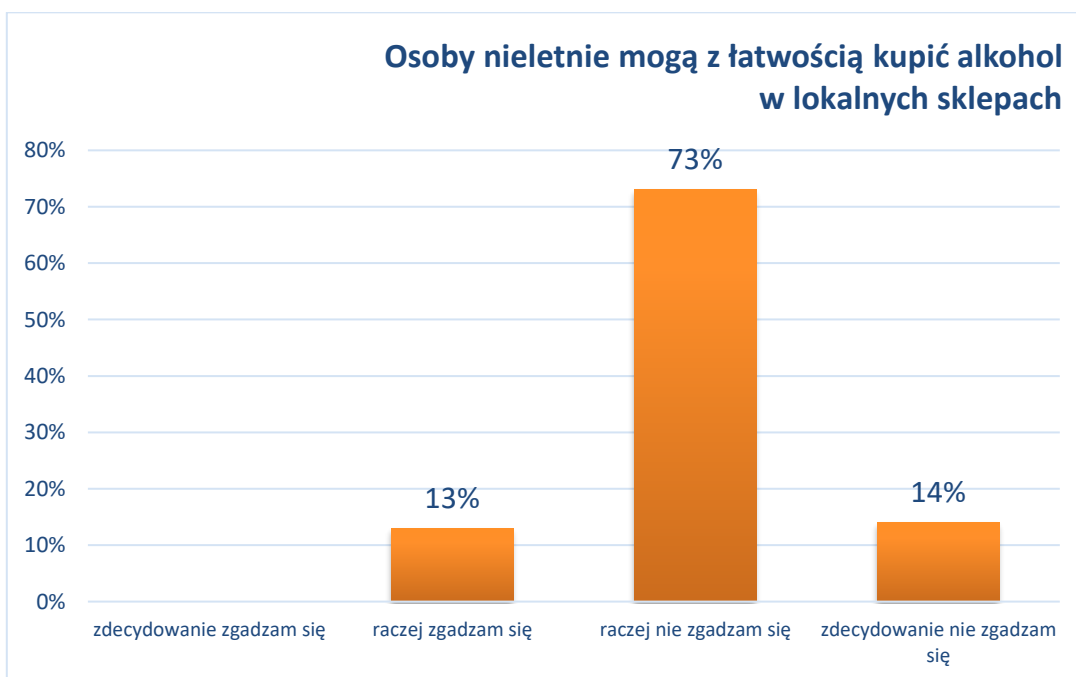
Łącznie 32% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Natomiast 68% badanych sprzedawców wyraża zdanie przeciwne.

Nowe Horyzonty

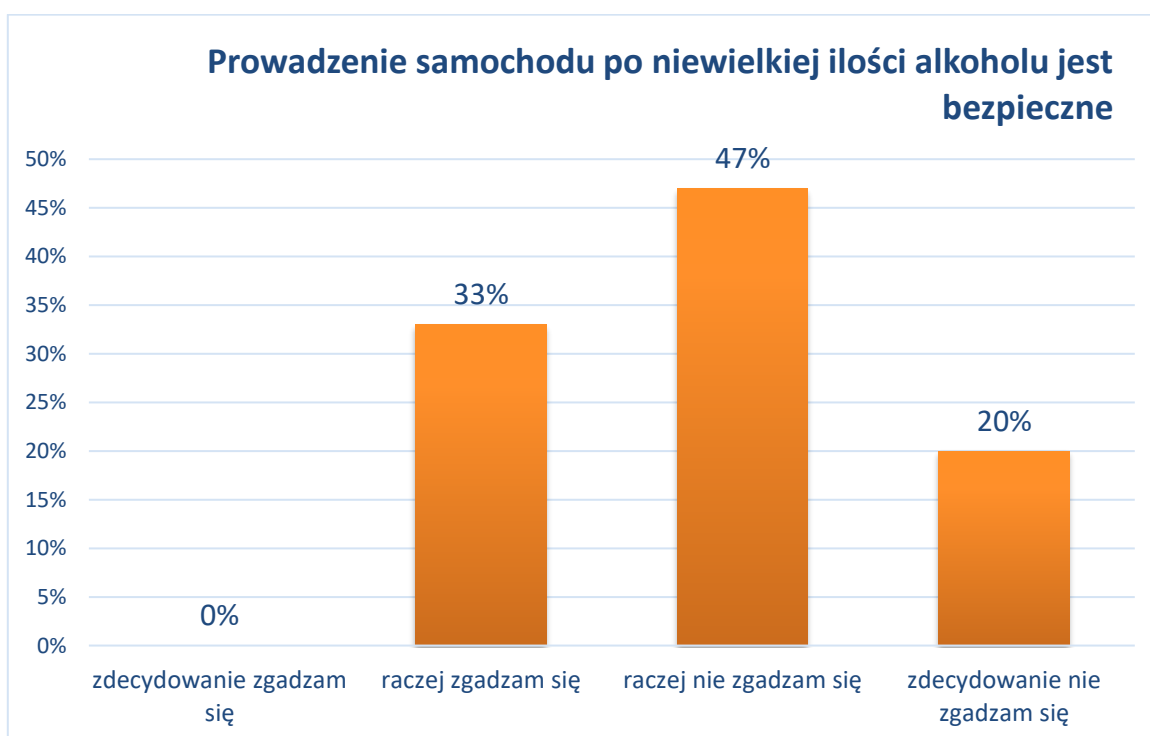
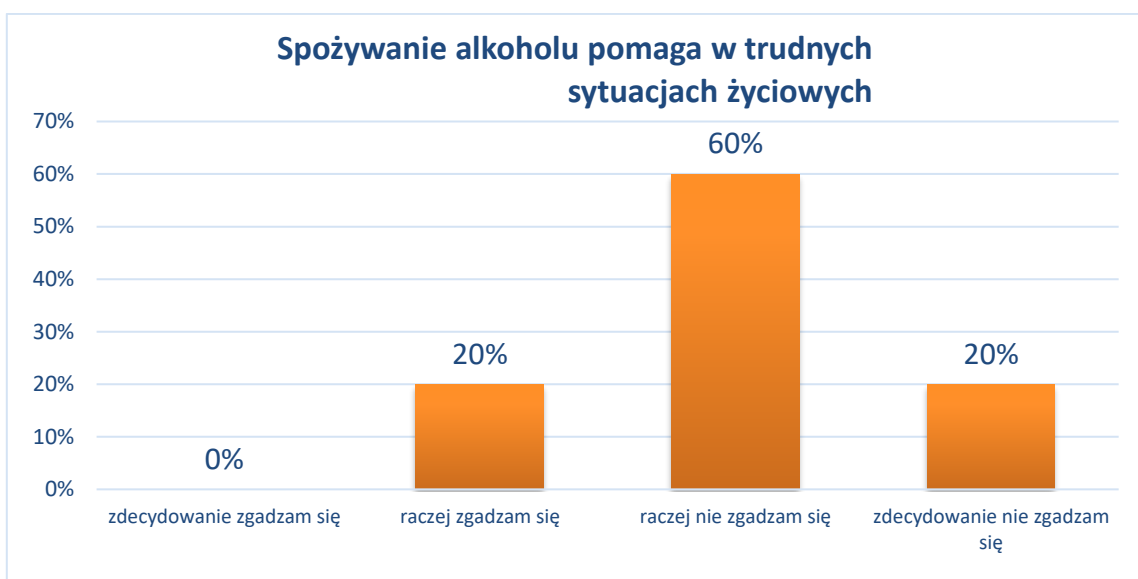
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. 13% sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Natomiast łącznie 87% ankietowanych przychyliło się do stwierdzenia, że zakup ten nie jest łatwy.

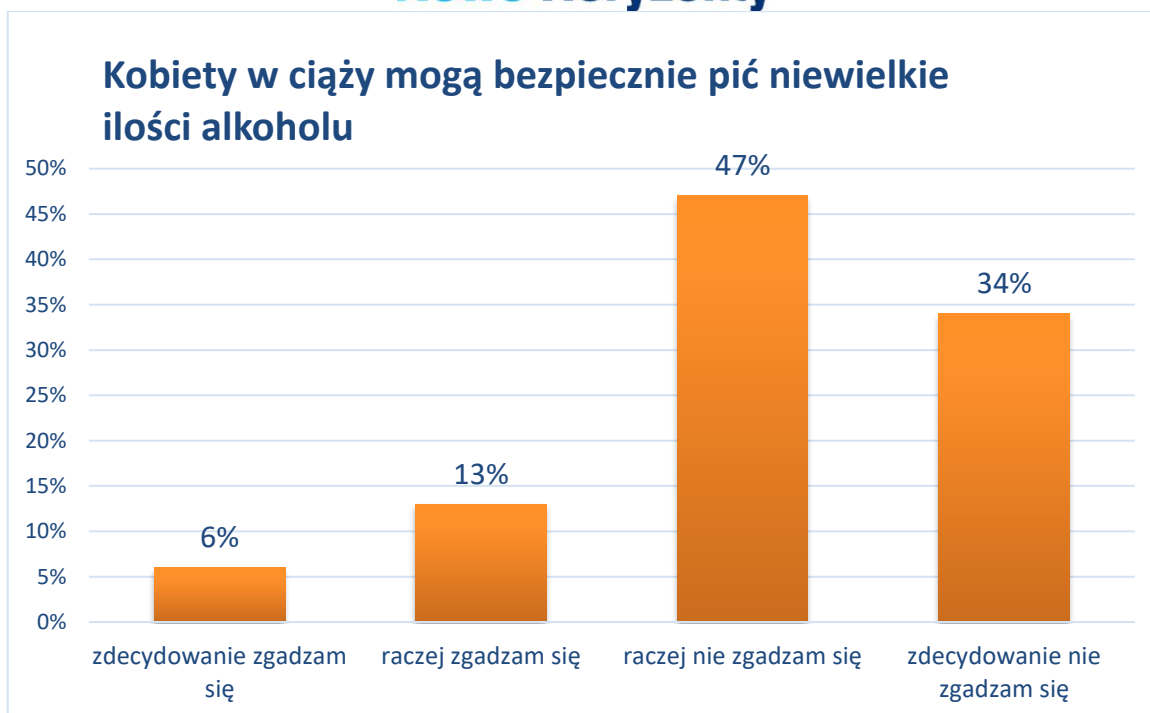
Nowe Horyzonty

80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, łącznie 67% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Również łącznie 81% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu. Niepokojący jest jednak fakt, iż 19% sprzedawców jest przeciwnego zdania.

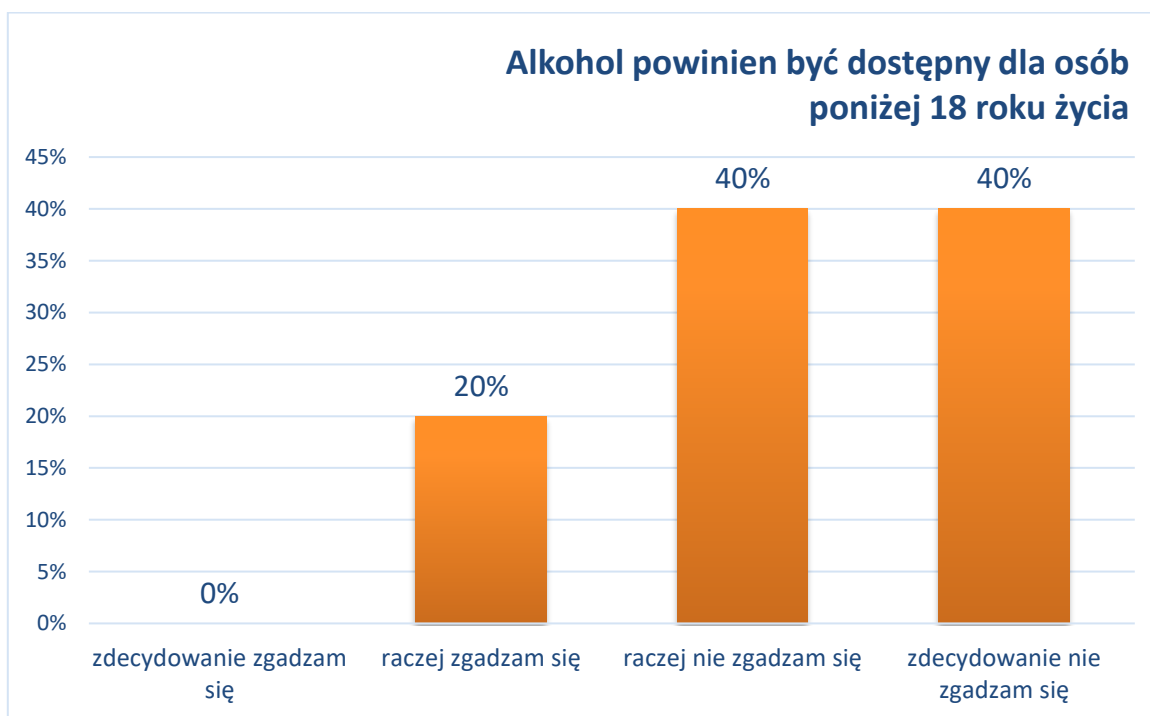

Nowe Horyzonty

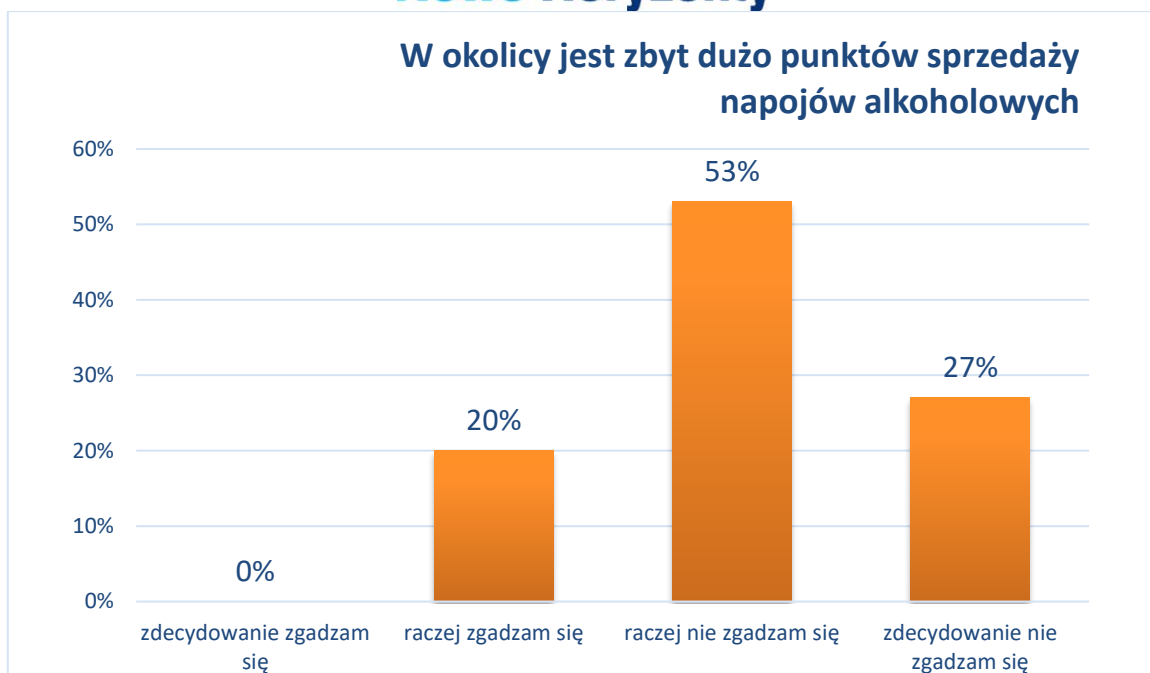
Łącznie 80% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Miejska Górką uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

20% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Nowe Horyzonty

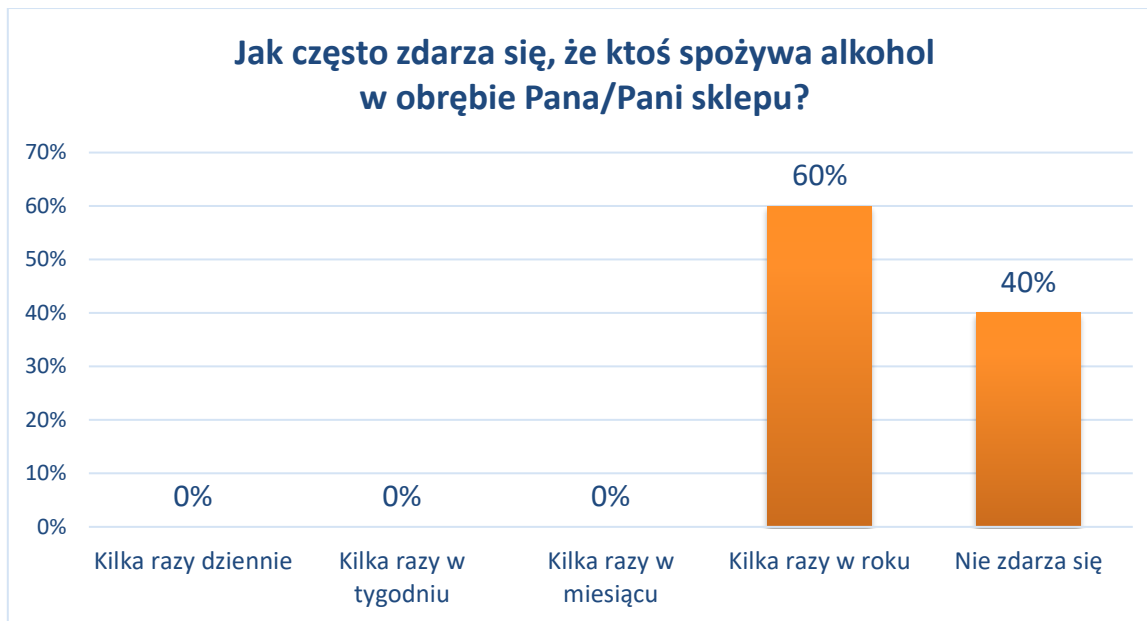
Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Miejska Górką deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (40%). Pozostałe wartości odnoszą się do prób zakupu alkoholu kilka razy w miesiącu (20%) oraz kilka razy w tygodniu (12%). Zdaniem 28% ankietowanych taka sytuacja się nie zdarza.

Nowe Horyzonty

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być częstym zjawiskiem. 60% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku, a 40% deklaruje, że taka sytuacja nie ma miejsca.

13% z przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. W żadnym z przypadków nie była wymagana interwencja policji.

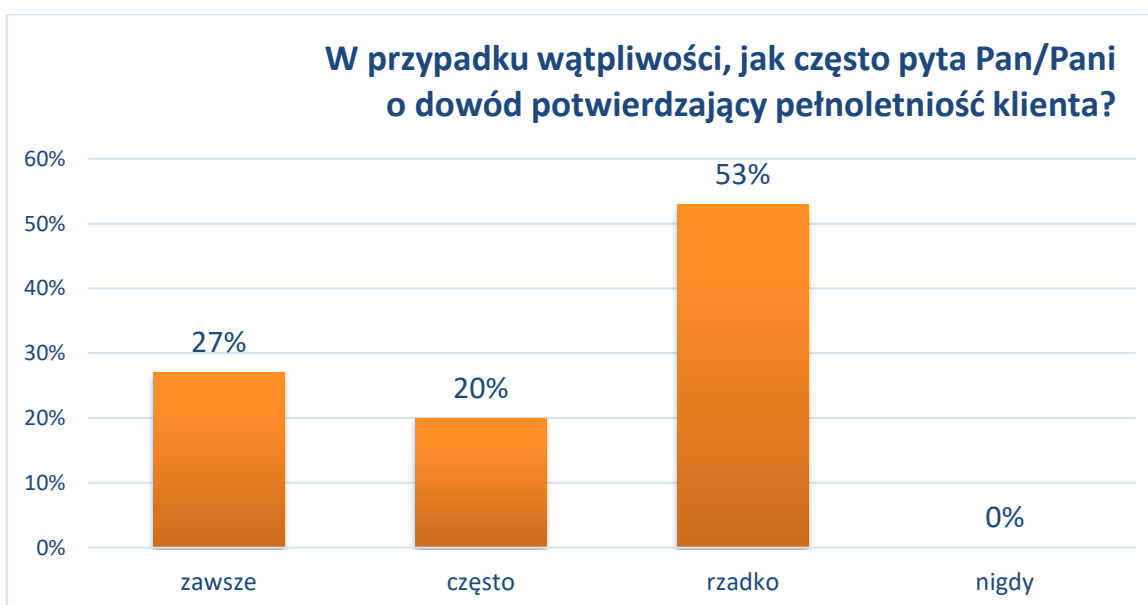

Nowe Horyzonty

67% sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Miejska Górkka deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletności a 7% nie jest tego pewne.

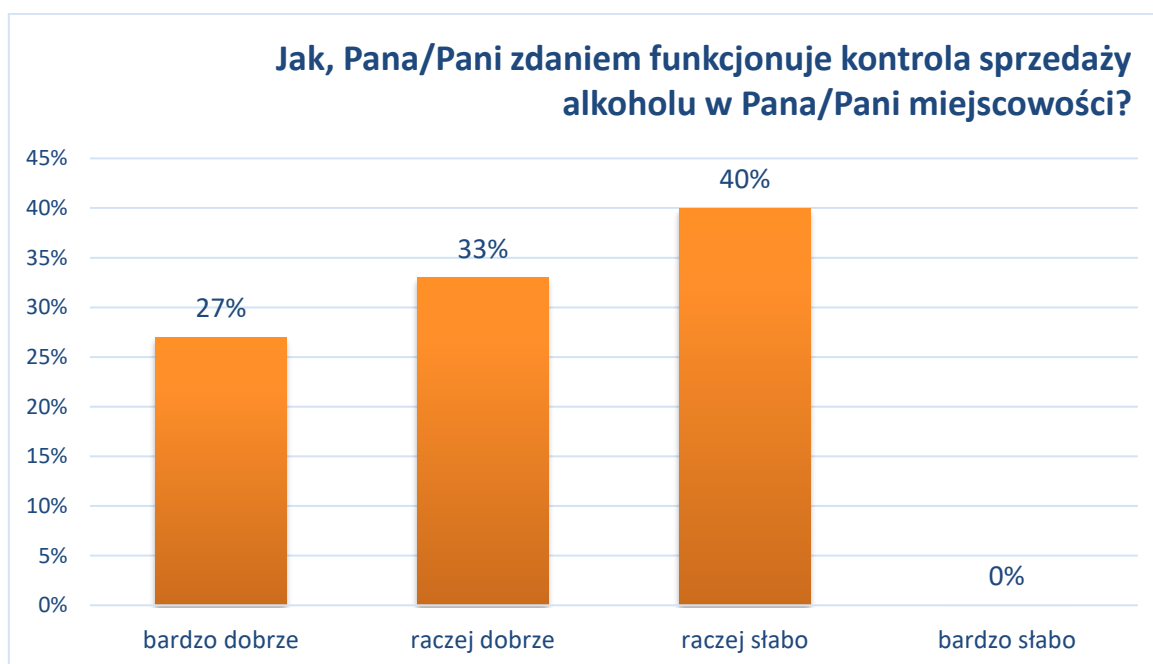
W przypadku wątpliwości, co do wieku, tylko 27% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a 20% sprzedawców robi to często. 53% sprzedawców deklaruje, że rzadko weryfikuje wiek klientów.

Nowe Horyzonty

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Miejskiej Górcie. Łącznie 60% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze. Natomiast łącznie 40% sprzedawców ocenia ją przeciwnie.

2.4. Podsumowanie części diagnostycznej

2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych

Dorośli mieszkańcy Gminy Miejska Górka

- Najpoważniejszym problemem w opinii mieszkańców są zanieczyszczenie: powietrza (smog) - 96%, wody – 80% oraz krajobrazu (zaśmiecanie) – 58%. Z kolei najmniej ważnymi problemami dla mieszkańców Gminy Miejska Górka okazały się: kryzys norm moralnych (84%), kryzys rodziny (82%), wzrost przestępczości (74%). Warto wspierać różnego rodzaju akcje promujące rozpowszechnianie wiedzy w poruszanych przez mieszkańców tematach i poszukujące rozwiązań zauważonych problemów. Jednymi z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób są plakaty oraz ulotki edukacyjne.

Nowe Horyzonty

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Miejska Górka odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy spożywają alkohol dość regularnie (kilka razy w miesiącu-68%, kilka razy w roku-14% oraz prawie codziennie-14%) w większości spożywając jednorazowo stosunkowo małe ilości alkoholu (1-2 porcje alkoholu-56%). Należy jednak zwrócić uwagę, że 10% osób zadeklarowało ilości rzędu 10 i więcej porcji.
- Wydaje się konieczne przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Miejska Górka kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Badani respondenci deklarują, że mają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze (32%). Warto zwrócić uwagę, że część respondentów deklaruje, że w swoim otoczeniu ma również osoby uzależnione od leków (8%) lub ma podejrzenia, że tak się dzieje (8%).
- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Miejska Górka jest zauważalne. 4% mieszkańców ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 8% nie jest tego pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Warto zauważyć, że zaledwie 4% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład,

Nowe Horyzonty

przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.

- W subiektywnej ocenie przebadanych mieszkańców Gminy Miejska Górka zjawisko uzależnienia od hazardu jest zauważalne (32%). 98% z respondentów nie wie, gdzie mogą zgłosić się osoby uzależnione od hazardu. Tylko 2% ankietowanych posiada taką wiedzę.
- Warto zwrócić uwagę na problem uzależnienia od Internetu - 92% ankietowanych uważa, że uzależnienie od komputera lub Internetu jest bardzo powszechnym zjawiskiem. Tylko 8% ocenia je jako dość rzadkie i bardzo rzadkie.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy nie do końca odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol tylko 27% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a 20% sprzedawców robi to często. 53% sprzedawców deklaruje, że rzadko weryfikuje wiek klientów. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Miejska Górka, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkolna

- Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć

Nowe Horyzonty

profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza.

- Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest jednak widoczny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego

Nowe Horyzonty

zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

2.4.2. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych jest analiza SWOT. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weakneeses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Poniższa analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie Miejska Górka. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Regularna organizacja wydarzeń o zakresie profilaktycznym dla dzieci, rodziców i nauczycieli.• Funkcjonowanie Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego w gminie wraz z dostępnością specjalistów.• Niska popularność narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży.• Uczniowie w wieku 15-18 lat• w Gminie Miejska Górka sięgają po alkohol i papierosy zdecydowanie rzadziej niż ich rówieśnicy na terenie Polski.• 88% dorosłych mieszkańców deklaruje, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy w rodzinie.	• Ujemny przyrost naturalny.• Problem uzależnienia od Internetu i występowania zjawiska cyberprzemocy zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży w gminie.• Problem picia alkoholu i palenia tytoniu wśród dzieci i młodzieży oraz obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i nikotynowej.• Słabo funkcjonująca kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych (w opinii 40% pracowników tych punktów).• Nie do końca odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim.• Niska świadomość badanych

Nowe Horyzonty

sprzedawców i mieszkańców na temat szkodliwości alkoholu w napojach o niższej zawartości % alkoholu.

- Łącznie tylko 66% dorosłych mieszkańców gminy uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.
- 14% mieszkańców uważa, że e-papierosy nie oddziałują negatywnie na zdrowie człowieka.

SZANSE

- Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych.
- Możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych.
- Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej.
- Wzrost aktywności społecznej wśród mieszkańców.
- Rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców.
- Rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą.

ZAGROŻENIA

- Migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę.
- Starzenie się społeczeństwa.
- Zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy.
- Niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów.
- Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień.
- 92% mieszkańców uważa, że uzależnienie od komputera jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.

Nowe Horyzonty

RODZIAŁ III. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKA GÓRKA NA LATA 2021 - 2025

3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka jest wyznaczenie strategicznych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Podstawą dla opracowania Strategii jest diagnoza oraz analiza danych wynikających ze specyfiki Gminy Miejska Górka. Zebrany materiał źródłowy, a także wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 - 2025, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w Gminie Miejska Górka. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

1. Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych

Prognozuje się:

- znikome uczestnictwo osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym, niską jakość życia tych osób, niewystarczającą integrację społeczną osób z niepełnosprawnością;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- zwiększenie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- wzrost izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych;
- promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych.

2. Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Nowe Horyzonty

Prognozuje się:

- zwiększenie potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej w stosunku do rodzin z dysfunkcjami;
- potrzeba wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy w rodzinie i potrzeba jego minimalizacji;
- konieczność podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania;
- zwiększenie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy;
- konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;
- promowanie rodzin wspierających;
- wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami

Prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- wzrost potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego gminy

Nowe Horyzonty

Prognozuje się:

- utrzymywanie się niskiej aktywności społecznej mieszkańców gminy
- wzrost niskiego poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy

Zaprezentowane prognozy umożliwiają zbudowanie systemu działań w postaci strategii, opartej na celach i zadaniach, które powinny być zrealizowane, aby ograniczyć skutki negatywnych i niepożądanych zjawisk społecznych występujących w Gminie Miejska Górka. Prognozuje się, że wdrażanie w życie strategicznych celów i rozwiązań na obszarze Gminy będzie skutkowało ograniczeniem rozwoju rozpoznanych problemów społecznych, a także poprawi jakość życia mieszkańców.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- poprawę sytuacji życiowej mieszkańców Gminy,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w Gminie,
- integrację i aktywizację społeczną mieszkańców.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2. Realizacja strategii

3.2.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 - 2025 opierać się będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Nowe Horyzonty

1. CEL STRATEGICZNY: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.

I CEL OPERACYJNY: Integracja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Polepszenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych;
- Przyznanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom oraz opiekunom;
- Tworzenie warunków, które umożliwią osobom niepełnosprawnym aktywny udział w działalności sportowej i kulturalnej gminy;
- Eliminacja barier (m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.
- Stworzenie i organizowanie środowiskowych form wsparcia i integracji.
- Współpraca i zintegrowanie działań różnych instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba przyznanych pomocy finansowych i rzeczowych osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom oraz opiekunom;
- Liczba usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych;
- Liczba kampanii informacyjnych;
- Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych, wydarzeń społecznych i kulturalnych.

II CEL OPERACYJNY: Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób starszych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zagwarantowanie usług opiekuńczych odpowiednich do potrzeb ilościowych i jakościowych;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do pobliskich DPS;
- Organizacja działalności wolontariatu na rzecz osób starszych ;
- Wspieranie inicjatyw integracji międzypokoleniowej;
- Promowanie oraz wspieranie aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych (m.in. organizowanie stałych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów);
- Przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Gorka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki zdrowia

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górcie, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych i kampanii informacyjnych;
- Liczba i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów promujących oraz wspierających aktywność kulturalną, fizyczną osób starszych;
- Liczba przyznanych pomocy finansowych i rzeczowych osobom starszym i ich rodzinom;
- Liczba akcji informacyjnych, spotkań dot. promocji wolontariatu i pomocy integracji międzypokoleniowej;
- Liczba placówek oświatowych i kulturalnych zaangażowanych w działania związane z wolontariatem i integracją międzypokoleniową;
- Liczba osób w pobliskich Domach Pomocy Społecznej.

2. CEL STRATEGICZNY: Rozwój systemu wsparcia rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

I CEL OPERACYJNY: Stworzenie skutecznego systemu wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Przyznawanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych;
- Stała współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz wspieranie współpracy z rodzicami;
- Wsparcie dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pracę socjalną (w tym asystenturę rodzinną);
- Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz z organizacjami społecznymi;

Nowe Horyzonty

- Promowanie form integracji rodzin ze społecznością lokalną (wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin);
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej (w tym promocja sportu i kultury);
- Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze);
- Kontynuacja i rozwój istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie, GKRPA, Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górcie

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba zatrudnionych asystentów oraz liczba rodzin dla których zatrudniono asystenta rodziny;
- Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych oraz wartość wsparcia;
- Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek mających na celu integrację rodzin;
- Diagnoza zagrożeń w środowisku szkolnym;

Nowe Horyzonty

- Liczba zorganizowanych pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;
- Liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

II CEL OPERACYJNY: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Pomoc i wsparcie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- Informowanie o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Umożliwienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- Zintegrowanie z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem (m.in. organizacja akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górką - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górką, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba podmiotów i miejsc świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Liczba założonych „Niebieskich Kart”;
- Liczba punktów poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Liczba zrealizowanych warsztatów zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w tym: liczba uczestniczących uczniów oraz liczba uczestniczących nauczycieli);
- Liczba programów edukacyjnych wzmacniających aktywne postawy wobec problemu przemocy w rodzinie;
- Liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób przejawiających postawy agresji psychicznej i fizycznej wobec otoczenia (w tym: liczba uczestników programów terapeutycznych);
- Liczba kampanie informacyjnych, liczba warsztatów profilaktycznych dla uczniów z zakresu praw dziecka (w tym: liczba uczestników kampanii oraz liczba uczestników warsztatów);
- Liczba programów informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania agresywnym zachowaniom opiekunów wobec dzieci (w tym: liczba odbiorców programów);
- Liczba kampanii społecznych podnoszących wrażliwość na krzywdę i przemoc psychiczną i fizyczną wobec dzieci.

3. CEL STRATEGICZNY: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

I CEL OPERACYJNY: Zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia, eliminowanie jego negatywnych skutków i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

Nowe Horyzonty

- Aktualne monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Rozpowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Praca socjalna na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o kontrakty socjalne;
- Przyznawanie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem.

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie, Powiatowy Urząd Pracy

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR w Rawiczu

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba przyznanych pomocy materialnych osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Liczba działań informacyjnych dotyczących ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego ;
- Liczba zawartych kontraktów socjalnych oraz liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych.

Nowe Horyzonty

II CEL OPERACYJNY: Zapobieganie utrwalania się stanu ubóstwa

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Propagowanie kompetencji w zakresie samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych).

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba przyznanych pomocy finansowych i rzeczowych osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Liczba sporządzonych porad dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;

Nowe Horyzonty

- Liczba programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (w tym: liczba dzieci objętych programem dożywiania w trakcie nauki w szkole oraz liczba dzieci korzystających ze wsparcia materialnego oraz zorganizowanego wypoczynku).

III CEL OPERACYJNY: Profilaktyka uzależnień oraz system pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub/i narkotyków

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Miejska Górka;
- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Miejska Górka;
- Działania profilaktyczne, które kierowane będą do dzieci i młodzieży (mających zarówno charakter edukacyjny, jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu);
- Działania w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Stała współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Nowe Horyzonty

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba warsztatów profilaktycznych oraz liczba uczestników warsztatów;
- Liczba kampanii informacyjnych oraz liczba odbiorców docelowych;
- Liczba społecznych i kulturalnych, w których uwzględniono działania profilaktyczne;
- Liczba działających punktów wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (w tym: liczba udzielonych porad psychologicznych);
- Liczba umów o współpracę z organizacjami pozarządowym w obszarze profilaktyki problemów społecznych;
- Liczba warsztatów z zakresu profilaktyki pozytywnej (w tym: liczba uczestniczących uczniów oraz rodziców);
- Liczba kampanii informacyjnych na temat miejsc pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych;
- Liczba warsztatów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu oraz liczba uczestników warsztatów;
- Liczba spotkań z rodzicami dotyczących zagadnienia wychowania w trzeźwości;
- Liczba wydarzeń społecznych, kulturalnych oraz sportowych w których uwzględniono kampanie edukacyjne promujące zdrowy styl życia;
- Liczba kampanii informacyjnych skierowanych do dorosłych mieszkańców dotyczących ograniczania negatywnych wzorców społecznych i wzmacniających pozytywne postawy w stosunku do substancji psychoaktywnych.

4. CEL STRATEGICZNY: Dynamizacja rozwoju społeczeństwa obywatelskiego gminy

I CEL OPERACYJNY: Aktywna integracja społeczna mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Szereg działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów (m.in. poprzez konsultacje społeczne, kampanie informacyjne);

Nowe Horyzonty

- Promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców (m.in. akcje informacyjne, spotkania oraz stała współpraca z placówkami oświatowymi w tym zakresie);
- Integracja rodzin oraz przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą (m.in. poprzez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych).

Jednostka realizująca: Gmina Miejska Górka - Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Burmistrz jako organ wykonawczy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe

Źródła finansowania: Budżet Gminy Miejska Górka, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Wskaźniki realizacji działania:

- Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych;
- Liczba akcji informacyjnych, spotkań dot. promocji wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej;
- Liczba placówek oświatowych i kulturalnych zaangażowanych w działania związane z wolontariatem i pomocą sąsiedzką;
- Liczba działań wspierających integrację rodzin oraz przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą (w tym: liczba imprez i wydarzeń kulturalnych).

Nowe Horyzonty

3.2.2. Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia pełnego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej
- 2) Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Miejska Górcia
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Miejska Górcia
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 -2023
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górcia tj. w latach 2021 - 2025, każda jednostka, która jest odpowiedzialna lub jest partnerem w realizacji celów niniejszej Strategii sporządzi do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający sprawozdanie z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (w zakresie dotyczącym problemów społecznych) wraz ze wskazaniem osiągniętych rezultatów.

Sprawozdania przekazywane będą do Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejskiej Górcie, jako do jednostki koordynującej.

Wyżej wymienione sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów posłużą bieżącemu monitorowaniu wdrażania Strategii oraz powinny zostać wzięte pod uwagę przy przeprowadzaniu dwóch ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Pierwsza ewaluacja zostanie przeprowadzona po 3 latach działań, natomiast końcowa po 5 latach. Ewaluacja

Nowe Horyzonty

dokonana po trzech latach pozwoli na rozeznanie w sytuacji i umożliwi dalsze świadome działania na rzecz Gminy Miejska Górka.

Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona w ostatnim roku wdrażania Strategii, a jej wyniki będą punktem wyjścia do jej aktualizacji na następne lata, w razie potrzeby w mniejszym lub dłuższym wymiarze czasowym lat. Na ewaluację końcową składają się dwa komponenty: ilościowy i jakościowy.

Podstawą ewaluacji ilościowej będzie analiza danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów włączonych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa natomiast będzie polegała na ocenie:

- efektywności (czy podjęte kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych?),
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy Miejska Górka?).

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

3.2.3. Źródła finansowania

Ze względu na długi okres obowiązywania dokument oraz brak stałych, długookresowych źródeł finansowania nie jest możliwe szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii.

Przyjmuje się, iż źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021 – 2025 będą:

- budżet Gminy Miejska Górka,
- dotacje z budżetu państwa
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Uzasadnienie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejska Górka na lata 2021-2025 jest dokumentem określającym zasadnicze kierunki działań w odniesieniu do problemów społecznych występujących na obszarze Gminy Miejska Górka. Umożliwia ona efektywne zarządzanie rozwojem społecznym w Gminie i poprawę funkcjonowania danej społeczności. Opracowana strategia zawiera w szczególności:

- diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych,
- cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe odnoszące się do konkretnych obszarów, tj. problemu bezrobocia, bezdomności, uzależnień od substancji psychoaktywnych i przemocy,
- analizy TOWS/SWOT, które umożliwiają wskazanie mocnych i słabych stron gminy, wskazując tym samym na problemy kluczowe oraz zasoby odzwierciedlające potencjał gminy,
- prognozy zmian i kierunek działań,
- propozycje realizacji strategii i ewaluacji jej przebiegu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy i powiatu o charakterze obowiązkowym należy m.in. opracowanie i realizacja gminnej/powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Zadanie to w przepisach art. 17 i art. 19 ustawy zostało umieszczone jako pierwsze z całej gamy zadań własnych samorządów.